

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 כלומר, מכל מקום קשיא לי גבי בתעורר תורוין של הגיע זמנו, דמשמע ליה: לבי
2 שיגיע זמנו – ומעולין בהם, ומי איכא מידו דמערעקא ליה בהו מעילה קודם שייגיע
3 זמנו, ולכשיגיע זמנו אית בהו מעילה: וקשיא לפרוש' זהו דחא, דמאי מייזי ראיח
4 בסמוך דמים דהו קרן לנחל קודם מעולין בו, והלא אל דמי מעילה ברם אל מדרבנן,
5 וגבי תוריה לכשיגיע זמנו מעול בהם מן

6 הורדה ועד קשיא: ומשמע שבא ליעב' **דאמר רב: המפזין דם לבהמת קדשים – אסור בהנאה,**
7 **ומעולין בו. גופא, אסור רב הונא, אסור רב: המפזין**
8 **דם לבהמת קדשים – אסור בהנאה, ומעולין בו. מתיב**
9 **רב המנאני: חלב המוקדשין וביצי תורוין לא נהנין**
10 **ולא מעולין? אמר ליה: כי קאמרין – לגבי דם, דלא**
11 **מתקיימת בלא דם, אבל חלב, דקא מיישא בלא חלב**
12 **לא. מתיב רב: המפזין דם, היכל המפזין בשחצור**
13 **אין נהנין ואין מעולין, ויפלו דמיה ללשפה, אמאי?**
14 **הכא נמי לא מקיים בלא פרשו? אמר: מאי איריא?**
15 **תדון פרש דמן עלמא קאתי לה, איל האי – אתי**
16 **אחרניא. לאפוקי דם – מגופה. הא קהני – לא נהנין**
17 **ולא מעולין ודמיו ללשפה, מסייעא ליה לרבי**
18 **אלעזר. דאמר רבי אלעזר: כל מקום שאמרו חכמים**
19 **קדוש ואינו קדוש – דמיו ופלו ללשפה. משנה חלב**
20 **המוקדשין וביצי תורוין – לא נהנין ולא מעולין. בפה**
21 **דברים אמורים – בקדשי מזבח, אבל בקדשי ברק**
22 **הבית, הקדש תרנגולת – מעולין בה וביצייה, המורה**
23 **מעולין בה ובחלבה. גמרא: אלא גבי מזבח, כי**
24 **אקדשה קדושת דמים, לא אית פה מעילה? אמר רב**
25 **פפא: חסורי מיחוסא והכי קתני: 'בפה דברים אמורים**
26 **– כשהקדש קדושת הגוף לגבי מזבח. אבל הקדשו**
27 **קדושת דמים לגבי מזבח – נעשה כמי שהקדשו**
28 **לברוק הבית. הקדש תרנגולת – מעולין בה וביצייה,**
29 **המורה – מעולין בה ובחלבה. משנה כל היאיל לזבח**
30 **ואל**
31 **הקדש בהמה ועד למזבח. שקנה מום דבר היאיל למזבח – אין מעולין**
32 **וביצים. ואמאי ליה מעילה: אלא אמר רב פפא כו.**

1 המקין דם לבהמת קדשים – אותו שם שהקין אסור בהנאה ומעולין בו, דכיון דלא
2 חזי לזריקה – חשיב כגופה דבהמה, ומעולין בו. ודאין ביה ביה דאי מעילה
3 מעיקרא. משום דכר אית ביה מעילה נמי לאחר שיצא לנחל קרוין, אבל תורוין, דלא
4 דאי בהו מעילה מעיקרא כלל, קשה לי. ואיתיה רב המנאני חלב המוקדשין ובי'
5 ולא אמרין דכגופה כלל, הכי נמי אלמא

6 גבי מקום דם, אמאי מעולין, אלא מתקיימת
7 בהמה בלא דם – דרם ודאי הונא, לרבי
8 אמרין כגופה דמי, ומעולין בו. אבל מתקיימת
9 בלא חלב – הלכך אין מעולין בו. הובל
10 הפרש – של קדשים שהוא בחצר. הוא הדין
11 בכל מקום, אלא דרובו ליהוי בחצר של
12 הקדש, לאו נתנו ולא מעולין. ויפלו דמיו
13 ללשפה – גרסין. ונא לא סמיקיט
14 בהמה בלא פרש – אמאי ביה קצת פרש
15 בנפשה ונכופה הוא, ולמעיל דהא – אסור –
16 לא דמי דמה לפרשה. דפרש מעלמא אתי לה
17 לבהמה מתחמת מנכיל של חילקי, אילוי
18 מנופה לגמרי – אתי אחרניא כשחצורו
19 ותאכל, ולא כגופה דמי. הלכך אין מעולין בו.
20 לאפוקי דם הנפשה של בהמה היא – שהרי
21 נברא עשה. הלכך מעולין בו. קתני לא נהנין
22 ולא מעולין ודמיו ללשפה מסייע ליה לרבי
23 אלעזר דאמר כל מקום שאמרו חכמים
24 קדוש ואינו קדוש – והיינו לא נהנין ולא
25 מעולין, דמיו ופלו ללשפה. משנה במה
26 דברים אמורים בקדשי מזבח – דהואיל
27 חלב וביצים אין ראויין למזבח, חלב אין
28 מעולין בהו. אבל בקדשי ברק הבית – כי
29 הואיל וקדושת דמים הו, וכולן ראויין לברוק
30 הבית, אפילו אם הקדש תרנגולת וכו' –
31 מעולין בין בביצים בין בחלב. גמרא
32 השם – קא ריקי מתעוררין קהני? במה
33 דברים אמורים, וקאמר גבי מזבח אפילו כי
34 קשיא קדושת דמים ליה מעילה, דהכי
35 משמע, חלב דברים אמורים – כי
36 מזבח, אבל בקדשי ברק הבית וכו'. אבל אם
37 דעתך דם מום וכל, ומשני: כי קאמר, גבי דם – ולא חזייה מעילה בלא דם, וחשוב
38 כגופה חלב, ומקיימא כפי בלא חלב – לא חזייה מעילה בלא דם, וחשוב
39 החשב והובל שבחור – פירושו: שיצאו בני הקדשים. ודמיו יפלו ללשפה מסייע

40 ליה לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר כל מקום שאמרו חכמים קדוש ואינו קדוש – כלומר, לא נהנין ולא מעולין – דמיו יפלו ללשפה. משמע שרצה לומר: שישלם
41 אותו מנופה ממנו את התקן. דאם כן נאי איכא בין אל מעולין מדרבנן למעולין מדרבנן? דאפילו כי איכא מעילה מדרבנן לא משלם אלא קרן, דבריש מתעניתין.
42 וכל לא מעולין ומתענית רצה לומר: לא מעולין אלא מעולין מדרבנן? דמיו יפלו ללשפה – הגוברים יחידי ליעלם פריש בהו למזבח ולהגות נמי ללשפה.
43 והכי קאמר רבי אלעזר: כל מקום שאמרו חכמים קדוש ואינו קדוש, כמו חלב המוקדשין וביצאו, וכן ביצים של תורין של הקדש שמוקדשין קדושת מומה, כדבריש שאלו, אבל
44 המוקדשין וביצי תורין לא נהנין ולא מעולין – פירושו: חלב של בהמה נקבה של קדשים, וכן ביצים של תורין של הקדש שמוקדשין קדושת מומה, כדבריש שאלו, אבל
45 תאמר: את תנה בכיצי תורין, לא דמני עשה שיהא שום אסור בהם. אבל חלב המוקדשין, דאמר רב פפא (סו"א, תובא) – ואלא
46 גזיה, "שם" – ולא חלב, ואם כן אמאי אין מעולין? שם פפרשיש: דכי אסור רחמנא חלב, ודני מילי לענין שאסור לחלוב, כי היכי דרשנין (שם) מיתובח ליה גזיה, דאסור
47 לנח, אבל חלב עצמו שרי, מידו דהוא גזיה שריא, ולא נראה, והוא אי אפטר לומר כן, דאז אמרין בפרק "ושושתי" (חולין לו"א), הואיל ואסירי גזיה דבהמה, דמן
48 ליכתי קבורה, ומאי קאמר, ודאי גזיה עצמה שריא, אמאי מייזי ראיח מוחלב דאסור, אף כי נחלב כבד, אלא דמייזי חלב כן, כמו כו, הוא, ושקפת דמיה דהוא, לאיתוי
49 בהו לגזיה ועבודא, אלא למחנה הוא גזיה חלב מנחה, דגבי גזיה דרשנין (מבכרות שם) דאסור למנו גזיה שרי, ודני גזיה אף כי נחלב אסור כי תלמי: דהוא הבא
50 במשמעותיה דקרא, ולדמעות גזיה כתיב "תובא" – כלומר, אבל לא תגז. למעות חלב כתיב "ואבלת בשר" – דמשמע: אבל חלב לא תאכל. ושם בחולין (לו"א) פירש כן,
51 אלמא משמע חלב עצמו אסור, ומשמע בריא מותר (בבב"א) וכו'. וקאמר: מאסור רחמנא חלב של פסולי המוקדשין, ואז חלב חולין – שרי, אם כן חלב עצמו אסור,
52 וקשה לך אמאי אין מעולין בו, ותראה הפרש מלחוי שחיטה דהו דאסור, מכל מקום כיון דאית ראיח לנח למזבח – לא חזי מעולין, דלא חזי תרובתה אילוי
53 בו, ולדחי חשוב כגוף הבהמה. והיא דמדראם בריאש השנה (בבב"א): שופר של עולה – לא תתקע, ואם תתקע – לא יצא.
54 וקאמר הנה: נאי שניא ומשני: גבי שופר של עולה – כיון ומעל נפק חולין, אבל של שלמים, דלא מעילה – אסור הוא דרכיבי עליה, אלמא דבתשופר של שלמים
55 איכא אסורא, ומכל מקום ליכא מעילה בשלמים, משום דליא חזי דהו "קדש" ה'.

56 **הקדש** תרנגולת מעולין בה וביצייה – דהבא ראי לנכר להביא דחמיס לברוק הבית. **אלא** גבי מזבח כי אקדש קדושת דמים ליה בהו מעילה – קא סלקא דעתך
57 דהכי קאמר במתעניתין: במה דברים אמורים? בקדשי מזבח – שהקדשו לצורך מזבח למזכור וליקח מתן צורכי מזבח, וקדשי ברק הבית – והיינו קדושת דמים.
58 **במה** דברים אמורים? הקדש קדושת הגוף לגבי מזבח – פירושו: ליקרב לגבי המזבח, ואם כן אל היה רעוה להקדשו דבר שאין ראוי למזבח כמו דא מעולין וביצי
59 תורוין, ולכן אין מעולין בלא דורא למזבח כו' – כדבריש פירושו: הקדש ברו מלא מים, והמים ראויין לברוק הבית לגלג כל בלא את השניט. אבל אין ראוייה למזבח, שחזי הקרב
60 והכריעם לא היו רחמים אלא באמת המים, וגם אל חוו לניסוך המים, דבענין בניסוך המים שיהיו "מים חיים", כמו ששנינו בפרק "לולב וערבה" (סוכה מ"א), שהיה ממלא
61 מנעיקי תרה השלית, כדנפיק לן חזם מרחיבין "ושאבתם מים בשקין" וכו'. אשפה מלאה לבי – לא ראיא לא למזבח ולא לברוק הבית. שובר מלא מינים – והיינו ראויים
62 למזבח הקדש, אבל שובר אין ראוי לברוק הבית, שדברך שריא והוא אוקי עקרים אבניו לשום בברוק הבית, דאם כן פותחין דמיו, וכן בליק ובפירות – אין אילן ראוי
63 לברוק הבית לקדוהו, אבל כיון פותח דמיו. הקריא – אין הוא למזבח, כדכתיב (ויקרא כ"ו): "כי לא יאמר רבש אל הקטיר", ורשב"ש דאיתו דמי מתיקא, אן אן הוא
64 זית או נפן – אין נפן – אין הוא למזבח, זית – לשמן למנחתו, וגפן – לזין לנסכים, אן אן ראויים לברוק הבית, כדפרש"י.

מעולה. פרק שלישי – ולד חטאת דף יג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

קפז

ומועלין בן בנהו שבתוכו – פירש רבינו שמואל בן נאדאי ב"המוכר את הבית" (בבא בתרא עטא.) דגבי בור שיך מעילה, כגון שהזניע חפצים לתוכו. וקאשיא: דאמרינן לקמן (יתב.) דאין מעילה במחזורי לכן פירש רבינו הם כגון שעקר חילא ותנהו דימנה, דדחי תלוש. אבל לא הקדיש בור ואחר כך נתמלא בו מיל מעילין בהם אלא מה שבתוכו – כ"י ביטול

משנה בור מלא מים – ראוי לברך הבית למנן לעשות בו טעם, ולא למוטב. ולניסוך המים נמי לא חוי – שלא היו מנסכים אלא ממי השילוח שהו' מימי חיים. אשפה מליאה וכל – והיא עצמה אינה אריאה ולא לברך הבית. אילן מלא פירות – אמר לי רבי: דהאי אילן הוא גפן. והוא מלמוב ולניסוך ואינו ראוי לברך הבית – לפי שעצה גפן דקין הו'

ואינו ראויין לשום בנן, ובביתים לא 1
מיתוקמא – שהיא אינם קרובין לגבי המזבח. 2
שה מלאה עשבים – אינה אריאה לא 3
למזבח ולא לברך הבית. ואין מועלין במה 4
שבתוכו – (דבור ותמלא מים) דכל היו היו 5
גדולין, רבי יוסי אומר בו – לא פליג אלא 6
אתרן תרתי. דהא קטא אמר: בור מעולין 7
שבבה הקדש במה שהשדוהו לאחר 8
שהקדשו, ורבי יוסי סבר: המוקדש שדה או 9
אילן מועלין ביה, והוא לינן מן המעשרות. 10
בהקדש, אבל בור ואשפה ושוקר, ולא 11
גדולי שבו ינזח – לא פליג רבי יוסי. ולד 12
המעשרות לא ינזח מן המעשרות – לפי 13
שהיא קודשה, דרביי (ויקרא כו): "ועשירי 14
יהיה קדשי", ובהו חילין הוא. ונמצא נהנה 15
מחלב המוקדש. ואחרים מתרבים בן – 16
כלומר, בסתם דהא אסור לינן מן המעשרות. 17
אבל אחרים מתרבים בן – שמתנן קודם 18
לכן: "על מנת כן אני מניניו נקבה זו לדירי 19
להעשה, מעל אש קודש – יתא חלבה חילין." 20
שתה מניקה ולדה בהיתר. ושמעתי דלביה 21
מזני ליה תנאה. והואיל ולינן לעבב שלא 22
בתנן נקבה זו לדירי עד ויתרין, וכן הלכך 23
מזני תנאה ויהי כגורבה. ולהכי קמי לדו 24
"אחרים" – שאנין מתמירין עליון כרמי. וכן 25
נמי בולד מוקדשין לא היו מוקדשין חלב 26
האדם. והפעלים – שעשיין מלאכה בשל 27
קודש, לא יאכלו מגוררות של הקדש, ואף 28
על גבי דרביי: כי תבוא ברעך בורן לאבילי 29
וגו' (ברעים יג), ואמרינן בפרק "השוכר את 30
הפועלים" (בבא מציעא פ"ב) בפועל הכתוב מדבר, בשל הקדש – לא יאכלו. ור"ם 31
רעין אמר רבנא, ולא כרס של הקדש. וכן פיה של חילין – הרישה בשל הקדש 32
– לא האכל מברשיני קודש. גמרא אחריה הנהיגה העברה – כתיב בכבוד (שמות 33
ז) "והעברת כל פטר רעים", וכתיב במעשר (ויקרא כו) "כל אשר יעבור תחת השבע" 34
וגו' – מה כבוד מועלין בו בכל דבר שיש בו, דרובו הוא ולא נקבה. אף מעשר נמי 35
נדחה בנקבה, מועלין בבולו, אפילו בחלב. איתא אמו אמו בכבוד – כתיב בכבוד 36
(שמות כ) "כן תעשה לשורך לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו", וגיב מוקדשין כתיב 37
בפרשת אמור (ויהיו) שבעת ימים (יהיה עם) ותחתן אמור – מה כבוד שהוא ובר 38
מועלין בבולו, לא מוקדשין נמי מועלין בבולו. והפעלים בו' טאי מעמם – לא האכל 39
מברשיני קודש, גבי פועלים ולא יאכלו מגוררות של הקדש לא צריך למינעי, דהא 40
מינע קרא בפרוש רעין – ולא הקדש, אבל פרה ולא כתיב בהו, קבעי. ישי 41
– כלומר, כי יש בשלך – לא תחוסם, אבל כי יש בשל הקדש – אתה חוסם, 42
דעינא כולו בחולין קמיירי. קלעילין – מן קטנית, קדש מועלין של חילין בשדה 43
הקדש – מעל, ונתנה מוקדש, בפרשיני במתניתין קלעילי לכן בראה למורי שיחיה: דכאמרו 44
"ותנהו" (יתב.) דאין מעילה במחזור לקרקע, וכל שכן בקרקע עצמו. מראשאי מעל 45
שמן מינה אבקה – אבק של שדה מעלי לוד לאתון קלעילין, וכי מעלה אבק מן 46
הקרקע ותתערב בקלעילין – הוה ליה תלוש, ולהכי מעל.

ואין לברך הבית, לברך הבית ולא למזבח, לא למזבח 1
ולא לברך הבית – מועלין בה, פיעוד: הקדיש בור 2
מלא מים, אשפות מלאות וכל, שובך מלא וינים, אילן 3
מלא פירות, שדה מלאה עשבים – מועלין בהם ובמה 4
שבתוכה. אבל אם הקדיש בור ואחר כך נתמלא מים, 5
אשפה ואחר כך נתמלא וכל, שובך ואחר כך נתמלא 6
וינים, אילן ואחר כך נתמלא פירות, שדה ואחר כך 7
נתמלאה עשבים – מועלין בהם, ואין מועלין במה 8
שבתוכה. רבי יוסי אומר: המקדיש את מעולה והאילן 9
– מועלין בהו וגבידולה, מפני שהו גדולי הקדש. ולד 10
המעשרות לא ינזח מן המעשרות, ואחרים 11
מתרבים בן, ולד המוקדשין לא ינזח מן 12
המוקדשין, ואחרים מתרבים בן, הפועלים לא יאכלו מן 13
הגוררות הקדש, וכן פרה מברשיני הקדש. גמרא קתני 14
"ולד המעשרות לא ינזח מן המעשרות", מניניו מילי? 15
אמר רב אחריבו בר אמי: איתא "העברה" "העברה" 16
מכבוד, מה כבוד – מועלין בו, אף חלב המעשרות 17
בולד, בו, חלב המוקדש נמי, איתא "אמו" "אמו" 18
מכבוד. "הפועלין לא יאכלו" בו, מאי טעמא? אמר 19
רב אחריבו בר אמי: דאמר קרא "לא תחוסם שור 20
ברישו", "דרישו" – שילך, ולא ישינו של הקדש, 21
"דריש קלעילין בשדה הקדש" – מעל, והוה תרלוש 22
בעינון אמר רבינא: שעמ מניה – אבקה מעל לה, 23
מנה

מתרביין לפרנסם. מאי טעמא – א'פועלים דלא יאכלו קאי. ד'ישרו' ושלחו ולא 1
של הקדש, ואתקיש פועל לשור, כדאמר בבבא מציעא (פ"א.) איתקש חוסם לנחסם 2
ותחסם לחוסם. 3
קלעילין – מן קטנית הוא. והא בתלוש בעינן – דהא אין מעילה בקרקע 4
במחזורי. אבקה מעלי – פירושה האבק של קרקע שהוא תלוש. שושבת 5
הקטנית, שכדואר של בקרקע של הקדש האבק עליו מן הקרקע. איתא העברה 6
העברה – דכתיב גבי כבוד (רביית) (שמות ז) "והעברת כל פטר רעים", וגיב מעלי 7
בהמה כתיב (ויקרא כו) "כל אשר יעבור תחת השבע". מה כבוד מועלין בו" – לאו 8
בחלב קאמר. שהרי לא שיכא הנקה בכבוד, דהא ורבי הוא. אלא הכי קאמר, מה 9
כבוד מועלין בבולו, אף מעשר מועלין בבולו, ואף בתוקה בן. אלא דוקא מועלין 10
דהא אמרינן לעיל (פ"ב.) חלב המוקדשין אין מעלין בו. אלא רוצה לומר: אנסא 11
החלב להניח ממנו, חלב המוקדשין נמי להניח אסתינן במתניתין להניח ממנו, דהאחי 12
"אמו" אמור מבכור. דכתיב גבי כבוד בפרשת מעשרים "שבעת ימים יהיה עם אמו, 13
וגבי מוקדשין כתיב בפרשת אמור "שבעת ימים (יהיו) תחת אמור", ואם האמה: למה 14
לי קרא לאסור חלב המוקדשין, תיפוק ליה מדרשינן בכורות (ט"א.) גבי ספולי 15
המוקדשין "אשר" – ולא חלבו ואין חלבו, דהתם היינו דוקא לאור שפישי, אבל 16
בתוקה לא כתיב אין לאו היא קרא. דהא ויזי דהא, לראבדארה משמע שחלב 17
ספולי המוקדשין בכל עזו הוא אסור. ויש מפרשים דכי רוצנא חלב ספולי 18
מוקדשין היינו באבילה, דכתיב (ברעים יג) "ואכלת בשר" – ולא חלב, אבל בתנאה שריא. ולהכי צריכין ובהא לגרסה שהו' ד'אמו' לאסור אף תנאת ניקח הולד. ואין 19
נראה, אף אמרינן פרק "ושושט" (חילין ל"א.) והואיל ובעבר הולד, טלאק דערך אמיתא: דמן לבינע קבורה. משמע, דאף החלב אסור בתנאה אסור וטעון קבורה. דהא 20
דאי מרמיז דם לחלב לא לינח ובערה, בפרשיני במתניתין קלעילי לכן בראה למורי שיחיה: דכאמרו 21
המוקדשין ברבישאי אתי למעטי חלב. דהא הוה דיעונו לה למאי קאתי "בשר" למעטי. אבל השתא דאסר חלב המוקדשין, קאתי "בשר" לומר: אבל חלב – כדקא קאי. חדע 22
מדאנטיקא לכותב "אלו חלב בורן הוא" ואסור גיהה בקדשים. ואמאי צריך, תיפוק ליה מדאמר גבי ספולי המוקדשין "ותנח" – ולא גיזיהו אלא היא, לא הוה דיענא למאי 23
קאתי "חובת" מוקדשין, אבל השתא דאסור גיהה בקדשים אם כן איני "חובת" לומר: אבל גיזה – כדמינא קיימא. ואם האמה: ב'מורבה" (בבא קטן ע"ב) קדמא: כל מקום 24
שאמר

מוקדשין הינו באבילה, דכתיב (ברעים יג) "ואכלת בשר" – ולא חלב, אבל בתנאה שריא. ולהכי צריכין ובהא לגרסה שהו' ד'אמו' לאסור אף תנאת ניקח הולד. ואין 1
נראה, אף אמרינן פרק "ושושט" (חילין ל"א.) והואיל ובעבר הולד, טלאק דערך אמיתא: דמן לבינע קבורה. משמע, דאף החלב אסור בתנאה אסור וטעון קבורה. דהא 2
דאי מרמיז דם לחלב לא לינח ובערה, בפרשיני במתניתין קלעילי לכן בראה למורי שיחיה: דכאמרו 3
המוקדשין ברבישאי אתי למעטי חלב. דהא הוה דיעונו לה למאי קאתי "בשר" למעטי. אבל השתא דאסר חלב המוקדשין, קאתי "בשר" לומר: אבל חלב – כדקא קאי. חדע 4
מדאנטיקא לכותב "אלו חלב בורן הוא" ואסור גיהה בקדשים. ואמאי צריך, תיפוק ליה מדאמר גבי ספולי המוקדשין "ותנח" – ולא גיזיהו אלא היא, לא הוה דיענא למאי 5
קאתי "חובת" מוקדשין, אבל השתא דאסור גיהה בקדשים אם כן איני "חובת" לומר: אבל גיזה – כדמינא קיימא. ואם האמה: ב'מורבה" (בבא קטן ע"ב) קדמא: כל מקום 6
שאמר

הפועלים" (בבא מציעא פ"ב) בפועל הכתוב מדבר, בשל הקדש – לא יאכלו. ור"ם 36
רעין אמר רבנא, ולא כרס של הקדש. וכן פיה של חילין – הרישה בשל הקדש 37
– לא האכל מברשיני קודש. גמרא אחריה הנהיגה העברה – כתיב בכבוד (שמות 38
ז) "והעברת כל פטר רעים", וכתיב במעשר (ויקרא כו) "כל אשר יעבור תחת השבע" 39
וגו' – מה כבוד מועלין בו בכל דבר שיש בו, דרובו הוא ולא נקבה. אף מעשר נמי 40
נדחה בנקבה, מועלין בבולו, אפילו בחלב. איתא אמו אמו בכבוד – כתיב בכבוד 41
(שמות כ) "כן תעשה לשורך לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו", וגיב מוקדשין כתיב 42
בפרשת אמור (ויהיו) שבעת ימים (יהיה עם) ותחתן אמור – מה כבוד שהוא ובר 43
מועלין בבולו, לא מוקדשין נמי מועלין בבולו. והפעלים בו' טאי מעמם – לא האכל 44
מברשיני קודש, גבי פועלים ולא יאכלו מגוררות של הקדש לא צריך למינעי, דהא 45
מינע קרא בפרוש רעין – ולא הקדש, אבל פרה ולא כתיב בהו, קבעי. ישי 46
– כלומר, כי יש בשלך – לא תחוסם, אבל כי יש בשל הקדש – אתה חוסם, 47
דעינא כולו בחולין קמיירי. קלעילין – מן קטנית, קדש מועלין של חילין בשדה 48
הקדש – מעל, ונתנה מוקדש, בפרשיני במתניתין קלעילי לכן בראה למורי שיחיה: דכאמרו 49
"ותנהו" (יתב.) דאין מעילה במחזור לקרקע, וכל שכן בקרקע עצמו. מראשאי מעל 50
שמן מינה אבקה – אבק של שדה מעלי לוד לאתון קלעילין, וכי מעלה אבק מן 51
הקרקע ותתערב בקלעילין – הוה ליה תלוש, ולהכי מעל.

מוקדשין הינו באבילה, דכתיב (ברעים יג) "ואכלת בשר" – ולא חלב, אבל בתנאה שריא. ולהכי צריכין ובהא לגרסה שהו' ד'אמו' לאסור אף תנאת ניקח הולד. ואין 1
נראה, אף אמרינן פרק "ושושט" (חילין ל"א.) והואיל ובעבר הולד, טלאק דערך אמיתא: דמן לבינע קבורה. משמע, דאף החלב אסור בתנאה אסור וטעון קבורה. דהא 2
דאי מרמיז דם לחלב לא לינח ובערה, בפרשיני במתניתין קלעילי לכן בראה למורי שיחיה: דכאמרו 3
המוקדשין ברבישאי אתי למעטי חלב. דהא הוה דיעונו לה למאי קאתי "בשר" למעטי. אבל השתא דאסר חלב המוקדשין, קאתי "בשר" לומר: אבל חלב – כדקא קאי. חדע 4
מדאנטיקא לכותב "אלו חלב בורן הוא" ואסור גיהה בקדשים. ואמאי צריך, תיפוק ליה מדאמר גבי ספולי המוקדשין "ותנח" – ולא גיזיהו אלא היא, לא הוה דיענא למאי 5
קאתי "חובת" מוקדשין, אבל השתא דאסור גיהה בקדשים אם כן איני "חובת" לומר: אבל גיזה – כדמינא קיימא. ואם האמה: ב'מורבה" (בבא קטן ע"ב) קדמא: כל מקום 6
שאמר

1 מותר הקטרת - היו מופנמין כאתר שלש מאות ושישים חומשה מנן בבנין ימות
2 החמה להקטיר קטרת בכל יום, חציו בבקר וחציו בערב. ועד שלשה מנן
3 לצורך יום הפורים. והיה נזרו מן הקטרת. כדאמר התם בריכות ו.ב. פעם שלשים
4 שנה או לשבעים שנה היה (בא) ומפסמין חנאים, כלומר, היו עולין ששירים לחצי
5 הקטרת. ועלה קאי דף רשמתינן: מה היו

6 עשין מאתו מותרין מפרישין שכר האומנן
7 ממועות הלשכה, ומוכה אותן על ידי אחרים
8 בשביל האומנן, ומחללים הקטרת על אותם
9 המעות שזכה בהם בשביל האומנן. ונבנסין
10 המעות בקדושת הקטרת בקדושת תרומה
11 שיהא הקטרת יוצא לחולין, ונתנן אתו
12 הקטרת לאומנן בשבחים, וחזורים ולקוחין
13 אתו מיד האומנן מתרומת הלשכה. ולכן
14 היה לעשות כן, לפי שאי אפשר
15 להקטיר קטרת מתרומה ישנה לשנה הבאה.
16 ואם האמר: ולמה חזקו לעשות כן שחיללו
17 הקטרת על מעות האומנן, היה להם לחלל
18 מעות על תרומה חדשה על הקטרת שיצא
19 כבר לחולין יש לומר: דרבחי ערף טפי, לפי
20 שהוא דרך מנח וממנר ממש, והוא צניע טפי.
21 אי נמי: אם לא היו עושין כן - אתו
22 לאיתרשלו. ומה שכתבנו שישנה לשנה הבאה.
23 מעות על תרומה חדשה על הקטרת. אבל
24 ענה שהוא מפריש ליד ליד - לא אתו
25 לאיתרשלו. ואמאי ליהדיה אבנן כלומר,
26 אי אית ליה לשמואל דאמר בנין בחול,
27 למען הן לעשות כל אלה, חילול אותם
28 הקטרת על הבן ויצא לחולין יחזור ויחללו

29 מעות על תרומה חדשה על אתר קטרתו ולמה היו צריכין להפריש שברים ולחלל
30 כו. ומשני: דליבא בנין. ופריך: האי "מעות האומנן" קתני. משמע: שסמקין בבנין?
31 ומשני: דליבא בנין כשיעור מעות על קטרת - פרוש: אתי הכי נמי ורדאי יש בנין
32 חול, מרקתני "האומנן", אף אין בנין כשיעור מעות (שמן) של קטרת, ולכן צריך
33 להפריש מעות מתרומת הלשכה כשיעור הקטרת לשכר האומנים. אם האמר: וכי
34 אפשר לזכות כך בשכר הבנין או מרובה על הבנין? יש לומר: באומנות צורה, שיש
35 שכר לאומני יותר ממועות בנין, אי נמי: דכי פירשו. דליבא בנין כשיעור מעות הבנין
36 לזי שכר האומנן שעם הבנין, וצריך עיון. ויש מפרשים: דמיידי בשכר שחיבים
37 לאומנן בשביל מלאכה שעדיין לא נעשית, אף קצת יש בנין. הלכן בנין דליבא בנין
38 עייין בנין כשיעור הקטרת בסוף השנה שרוצים לקדש הקטרת, אי אפשר לחלל
39 עלי, אבל מפרשים: כי שכר האומנן שעתיד ליתן להם לעשות המלאכה אשר
40 התחילו בה. ולדחי נקט מילתא דאיבא בנין קצת, דאי ליבא בנין כולל - והיה גנאי
41 להפריש מעות מתרומת הלשכה על שכר האומנן העתיד. אלא מתוך שהצרכו
42 להפריש לצורך האומנן בשביל שכן המועט, אתי גנאי להפריש הריב על העתיד.
43 ועוד אמר רש"י: לפי שמנאן התחילו במלאכה - כמי שגמרו דמה, שרין אי יכולין
44 לחזור בהם.

45 **והאמר** שמואל הקטרת שיה מנח שחלליו על שיה פורטה מחולל - כלומר, ומה
46 בכך אי ליבא בנין כשיעור מעות? ומשני: הני מילי - דיעבר, אבל
47 לבתחלה - לא, משום פסידא דהקדש. ודקא בומן שביה המקדש קיים, דאיבא פסידא להקדש, שהרי שירי הקטרת הללו חזורים להקדש? יש לומר: דמכל מקום אין דבית המקדש קיים,
48 לחלל לבתחלה על שיה פרוטה. ואם האמר: דבא בנין פסידא להקדש, שיה שירי הקטרת הללו חזורים להקדש? יש לומר: דמכל מקום אין דבית המקדש קיים,
49 ואם היו מחללים על שיה פרוטה בעלמא דאיבא פסידא להקדש, אף על בג דהבא ליבא פסידא - מכל מקום אינו מחולל. דגורין דלמא) אטו רוב קמונתא דאיבא פסידא
50 להקדש כבהאי גונא. ולא רמי להדיא דרוחא דקאמר בומן שאין בית המקדש קיים אפשר לחלל, דרוחא לא שייך בשום ענין פסידא להקדש. לא ניתנה תורה למלאכה השרת
51 - ואי אפשר ליהודי שלא ידעו מן חומותי כי עבר בחול, דלמא אתי למיגא עליהו. שפעמים שצריכים הפועלים לסמוך על האבנים, ומצא שמעלין.
52 **א** בעצם דמטאן ואילך הני רבא כנטיא עסקין בעצמם דיומיה - כלומר, עצים שלקחו לנחום ביום הלקיחה, ובומן מועט יוכלים ליהודי מלפסוף עליהם.

הדרן עלך ולד חסאת

1 מותר הקטרת - מה שהיה נשאר על שלש מאות שישים חומש מנח, מה היו עושין
2 בהו לראור שנבנס ניסן, אין ארייה להקטרה, דבעינן חדש, והבא קרב מתרומה
3 חדשה. מפרישין ממנה - מנזרה הקטרת כנגד שכר האומנן. וקא סלקא דעתך:
4 דלאחר שכסנו צרכי הבנין, מיד היו מחללין מעות הקדש בשעת קניה על העצים,
5 ועל האבנים ועל כל צרכי הבנין שקנין

6 ופירשין, אבל לא שכר האומנן שבנין בבנין.
7 שהכל היה קדש, חוץ מן השבח שהיו
8 האומנים משכחין בבנין בכל יום. ובכל יום
9 היה הגובר מביא מעות הקדש כשיעור
10 השבח שהשכחו האומנן בבנין באותו יום.
11 ומחלל אותן על השבח שהשכחו האומנן
12 בבנין באותו יום. היינו מעמא דעישין כן בכל
13 יום - משום דאמין לעיל: דמאן דמתרבי
14 מעות וכו', והיו המעות חולין, והבנין קדש.
15 אבל לא היה הגובר נתון לחן השבח
16 לאלתר, דשכיחות איהו משתלפת אלא
17 לבסוף, כשיגמר הבנין. וכן היו עושין כל
18 השבח, ועינין לא היה שם מותר הקטרת על
19 המעות. אבל כשמגיע ניסן, שיש שם מותר
20 הקטרת, דצריכין ללוקח מתרומה חדשה -
21 מחללין אותו מותר הקטרת על אותן מעות
22 חולין שביד הגובר נתון לחן השבח
23 שהשכחו האומנן. והיו הקטרת חול, ומעות
24 חזרו לקדושתן כבתחלה. ודחורין ולקוחין
25 אותן מיד האומנן מתרומה חדשה. והיא
26 קשיא לך: מה צורך לחללה על מעות
27 האומנים, ליתבה לקטרת לאומנן לאלתר
28 הא לא קשיא, דליבא כהאי מותר כשיעור כל

29 שכר האומנן. להכי עבדי הכי. ואי סליקא דעתך - כדאמר שמואל, דבנין בחול
30 ואחר כך מקדשים, לחלה לקטרת אבנן עצמו, ואמאי מפרישים וכו'. ומשני: דלא
31 איבא בנין - שלא בנו אותה כלום. והא על מעות האומנן קתני - אלמא דבני
32 בנין. אף - ורדאי בנין וכו', אלא דליבא בנין שיעור מעות. ואבתי - אם איתא
33 לשמואל, לחלה אהווא פורתא בנין, על אותו מיעוט שהשכחו האומנן בבנין
34 לאחר שחיללו על מה שהשכחו, אף על גב דלא היו כשיעור דמי הקטרת דאמר
35 שמואל הקדש וכו'. אבל לבתחלה לא - הלכן מחללין אותה על מעות האומנן
36 כלבו. רב פפא אמר היינו מעמא דבנין בחול דלא ניתנה תורה למלאכה השרת
37 - דאי אפשר רלא יתיב מנחן בטולא דבנין מפני החמה, ומצא מועל. ד"דלמא בעי
38 למיגא עליהוין - כלומר, שאם הוצרך וישב עליהן, נמצא נזרה מהן. **א** בעצם
39 דכפאן ואילך הני נמי - כלומר, אי א בעצם דאין דעתו לבנותן בבנין עד זמן מרובה,
40 הני נמי רלא מקדשוין עד תו שבנו בבנין. דאיבא למחש דלמא יתיב עליהוין וקא
41 מעיל. אלא כי תנן כמתניתין דמועלין בעצמם דיומיה - שדעתו לבנותן בו ביום
42 שלקחום, והשתא ליבא למחש דלמא אתי למגא עליהוין, והוא יבנו להו לאלתר
43 בו ביום בבנין.

הדרן עלך ולד חסאת

45 **והאמר** שמואל הקטרת שיה מנח שחלליו על שיה פורטה מחולל - כלומר, ומה
46 בכך אי ליבא בנין כשיעור מעות? ומשני: הני מילי - דיעבר, אבל
47 לבתחלה - לא, משום פסידא דהקדש. ודקא בומן שביה המקדש קיים, דאיבא פסידא להקדש, שהרי שירי הקטרת הללו חזורים להקדש? יש לומר: דמכל מקום אין דבית המקדש קיים,
48 לחלל לבתחלה על שיה פרוטה. ואם האמר: דבא בנין פסידא להקדש, שיה שירי הקטרת הללו חזורים להקדש? יש לומר: דמכל מקום אין דבית המקדש קיים,
49 ואם היו מחללים על שיה פרוטה בעלמא דאיבא פסידא להקדש, אף על בג דהבא ליבא פסידא - מכל מקום אינו מחולל. דגורין דלמא) אטו רוב קמונתא דאיבא פסידא
50 להקדש כבהאי גונא. ולא רמי להדיא דרוחא דקאמר בומן שאין בית המקדש קיים אפשר לחלל, דרוחא לא שייך בשום ענין פסידא להקדש. לא ניתנה תורה למלאכה השרת
51 - ואי אפשר ליהודי שלא ידעו מן חומותי כי עבר בחול, דלמא אתי למיגא עליהו. שפעמים שצריכים הפועלים לסמוך על האבנים, ומצא שמעלין.
52 **א** בעצם דמטאן ואילך הני רבא כנטיא עסקין בעצמם דיומיה - כלומר, עצים שלקחו לנחום ביום הלקיחה, ובומן מועט יוכלים ליהודי מלפסוף עליהם.

הדרן עלך ולד חסאת

מעילה. פרק רביעי – קדשי מובה דף טו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
 קמז רש"י תוספות

1 **קדשי** מובה מצטרפין זה עם זה למעילה – אם אכל בשר עולה זו חצי זית ומבשר
 2 עלה אחרת חצי זית – חייב קרבן מעילה. וכן לטאן דאמר לקמן (חג).
 3 דמעילה בשוה פירושה. אם אכל חצי שוה פירושה מוז חצי שוה פירושה מוז – חייב.
 4 **ולחייב** משום פגול ונתר וטמא – שאם אכל חצי זית מזה חצי זית מזה – חייב
 5 כרת. קדשי ברך הבית מצטרפין זה עם זה.
 6 למעילה, ואם נתנה חצי שיעור מזה חצי
 7 שיעור מזה – מעל. **אחד** קדשי מובה ואחד
 8 קדשי ברך הבית כו' – שאם נתנה בחצי זית
 9 בשר קדשי מובה וחצי זית מבשר
 10 שהקדושה לברך הבית – מצטרפין.
 11 **השחא** יש לומר – קתני "אחד קדשי מובה
 12 ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין"
 13 בדקתני כפיפא תומחיתין, "קדשי מובה עם
 14 קדשי מובה" מיכניפא: ומאי קתני רישא
 15 דתומחיתין? ואם תאמר: ומאי קא ממוה, וכי
 16 אין דרך משניות דבורה מקומות ששונה בהן
 17 מה הענין ביזו ואף וז' יש לומר: דפריך
 18 משום דרישא מכלל סיפא דהיא, "אחד קדשי
 19 מובה ואחד קדשי ברך הבית" משמע בכל
 20 ענין – בין קדשי מובה עם קדשי ברך הבית.
 21 בין קדשי מובה עם קדשי מובה, בין קדשי
 22 ברך הבית עם קדשי ברך הבית. ואם כן
 23 זה שטתה דיוז' אף וז' אם היה רוצה לשנות
 24 מזה חצי זית ללמתיני כפיפא?
 25 מזה מצטרפין עם קדשי ברך הבית? **משום**
 26 דקתני עלה ולחייב עליו משום פגול ונתר
 27 וטמא – דבקדשי ברך הבית לא איכא חייב
 28 משום הכי קא פליג ליה – כלומר, לכן
 29 שניא בבבא ראשונה לעצמה, לומר
 30 הזה שיק' למתיני 'ולחייב עלה משום פגול'
 31 קדשי סיפא דקתני בה קדשי ברך הבית. וכיון
 32 דקתני יתיב' דקדשי מובה עם קדשי מובה לחידיה
 33 בחד בבא, תנא נמי כהני גזא ונתא כהני.
 34 הבית, ואף על גב דסיפא שבעיקר להו.
 35 **מחזורתא** – לומר: דבר ברור מחזורת הוא
 36 זה, אבל קדשי מובה – אית
 37 בהו לבתנים יאית בהו לבעלים, הלכך ילית
 38 בהו מעילה. ועלה נמי – עודה לבתנים.
 39 ובסמוך פריך עלה טובא. עז דקאמר
 40 בבספגא דלרבי ינאי רצה לומר כי מזה
 41 תפסוק לא נפקא לן מעילה בקדשי מובה,
 42 ואם תאמר: וזה שבידלו תמורה (לכ.ב) אמר
 43 רבי ינאי דאית מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד, שנאמר "מקדשי ה",
 44 אלמא משמע איפכא בדקדשי מובה מפורשת מעילה יותר מקדשי ברך הבית, והבא

1 **משנה** למעילה – שאם נתנה משום קדשי מובה שוה פירושה – מעל,
 2 ומצטרפין נמי לבית – לחייב עליון משום נתר או פגול או טמא. או
 3 (לכות) – לחייב משום מעילה בחוץ. קדשי ברך הבית מצטרפין זה עם זה –
 4 למעילה, אבל פגול ונתר וטמא – אין בהן, משום דהני לא נהגי בקדשי ברך הבית,
 5 וקדושת דבית פניהו. קדשי מובה וקדשי ברך
 6 הבית מצטרפין זה עם זה למעילה – אבל
 7 לא נתר אחר. ועשום חייב קא פליג לה
 8 דאית ליה קדשי מובה בפני עצמו קדשי
 9 ברך הבית בפני עצמו. **נמרא** אמר רבי ינאי
 10 מחזורתא – דבר ברור הוא, כמו "במחזורת"
 11 עליו, נטר (א.ג.א.) שאין – חייבין קרבן
 12 למעילה ותר וכו'. ומתוך: שדברנו הוא
 13 דאית בהו מעילה מקדשי מובה, אבל לא
 14 מדאורייתא. הנהגה מן החטאת כשהיא היה
 15 לא מעל עז שיפגום – כגון שרכב עלה
 16 והכוישה, כדמפרש בבירוקן דלקמן מעילה
 17 (ט.ש.) הדבטאת בעלה מוז מירי, וקיימא
 18 לרמי ללמתיני מעל – שהשפסד להקדש,
 19 שפחת מדמיה. והשדא מזה, כיון שנתנה
 20 מנחה, אף על פי שלא פגם – מעל. דלאו
 21 לרמי קיימא. שאן פריך את הקדשים
 22 לחייב (למתיני פסחים ט.ג.א.) האי "מעל"
 23 נמי – דמרבנו, והא קרא קא נסיב –
 24 לאשמעינן מדאורייתא מעל. **יצאו** מידי
 25 מעילה דבר תורה – משום שרכב עלה
 26 ה', וכיון דמתו – לא חוו לקדשי ה'. **ונבטא**
 27 קמיידי עולא, אילמא בקדשי ברך הבית
 28 לא אפילו מתו נמי לא יצאו מידי מעילה. לא
 29 היא אלא דאקדשי אשת, מי לא קדשה
 30 לדמיה, דאית בה מעילה? הני בני דאי
 31 אקדשי בהמה לבדוק הבית, אף על גב דמתו
 32 – קדשה נמי לדמיה, ואית בה מעילה. **אילא**
 33 פשיטא דבקדשי מובה מידי – ולאחר
 34 מיחה יצאו מידי מעילה דבר תורה, ככלל
 35 דבריו – יש בהו מעילה מדאורייתא.
 36 וקשיא לרבי ינאי. **אמר** לך רבי ינאי – אין.
 37 דאי בקדשי מובה נמי אית בהו מעילה
 38 מדאורייתא, אבל מנאי 'קדשי ה' דברקא
 39 דרשב גי במעל משום מעל' לא משמעני מניה.
 40 אלא קדשי ברך הבית. דמחזורת לה. אלא
 41 מקרא אחריתא נפקא לן דקדשי מובה אית
 42 בהו מעילה, דכתיב: "ואיש כי יקדש
 43 בשגגה" וגו' (ויקרא כב) – דבכל קדש מייר.

קדשי מובה מצטרפין זה עם זה למעילה, ולחייב עליון משום פגול ונתר וטמא. אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין זה עם זה למעילה. אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין. השחא יש לומר – קתני "אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין" בדקתני כפיפא תומחיתין, "קדשי מובה עם קדשי מובה" מיכניפא: ומאי קתני רישא דתומחיתין? ואם תאמר: ומאי קא ממוה, וכי אין דרך משניות דבורה מקומות ששונה בהן מה הענין ביזו ואף וז' יש לומר: דפריך משום דרישא מכלל סיפא דהיא, "אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית" משמע בכל ענין – בין קדשי מובה עם קדשי ברך הבית. בין קדשי מובה עם קדשי מובה, בין קדשי ברך הבית עם קדשי ברך הבית. ואם כן זה שטתה דיוז' אף וז' אם היה רוצה לשנות מזה חצי זית ללמתיני כפיפא? מזה מצטרפין עם קדשי ברך הבית? משום דקתני עלה ולחייב עליו משום פגול ונתר וטמא – דבקדשי ברך הבית לא איכא חייב משום הכי קא פליג ליה – כלומר, לכן שניא בבבא ראשונה לעצמה, לומר הזה שיק' למתיני 'ולחייב עלה משום פגול' קדשי סיפא דקתני בה קדשי ברך הבית. וכיון דקתני יתיב' דקדשי מובה עם קדשי מובה לחידיה בחד בבא, תנא נמי כהני גזא ונתא כהני. הבית, ואף על גב דסיפא שבעיקר להו. מחזורתא – לומר: דבר ברור מחזורת הוא זה, אבל קדשי מובה – אית בהו לבתנים יאית בהו לבעלים, הלכך ילית בהו מעילה. ועלה נמי – עודה לבתנים. ובסמוך פריך עלה טובא. עז דקאמר בבספגא דלרבי ינאי רצה לומר כי מזה תפסוק לא נפקא לן מעילה בקדשי מובה, ואם תאמר: וזה שבידלו תמורה (לכ.ב) אמר רבי ינאי דאית מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד, שנאמר "מקדשי ה", אלמא משמע איפכא בדקדשי מובה מפורשת מעילה יותר מקדשי ברך הבית, והבא

קדשי מובה מצטרפין זה עם זה למעילה, ולחייב עליון משום פגול ונתר וטמא. אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין זה עם זה למעילה. אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין. השחא יש לומר – קתני "אחד קדשי מובה ואחד קדשי ברך הבית מצטרפין". דקתני עלה ולחייב עליו משום פגול ונתר וטמא – דבקדשי ברך הבית לא איכא חייב משום הכי קא פליג ליה – כלומר, לכן שניא בבבא ראשונה לעצמה, לומר הזה שיק' למתיני 'ולחייב עלה משום פגול' קדשי סיפא דקתני בה קדשי ברך הבית. וכיון דקתני יתיב' דקדשי מובה עם קדשי מובה לחידיה בחד בבא, תנא נמי כהני גזא ונתא כהני. הבית, ואף על גב דסיפא שבעיקר להו. מחזורתא – לומר: דבר ברור מחזורת הוא זה, אבל קדשי מובה – אית בהו לבתנים יאית בהו לבעלים, הלכך ילית בהו מעילה. ועלה נמי – עודה לבתנים. ובסמוך פריך עלה טובא. עז דקאמר בבספגא דלרבי ינאי רצה לומר כי מזה תפסוק לא נפקא לן מעילה בקדשי מובה, ואם תאמר: וזה שבידלו תמורה (לכ.ב) אמר רבי ינאי דאית מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד, שנאמר "מקדשי ה", אלמא משמע איפכא בדקדשי מובה מפורשת מעילה יותר מקדשי ברך הבית, והבא

ואפילו כי מיתו (לחז) [נמי] לא היא אלא דאקדשי אשפה כו' – כלומר, שיק' שפיר מעילה, דלא גרע מאשפה. והקשה רבנו חיים בהון גרזי. מו דמי, אשפה – ואידי לפורה, אבל האי – לאו בר פרוין הוא. דלאו בר העמדה והערכה יש לומר: דשמא קסבר קדשי ברך הבית לא היו בכלל העמדה. אי נמי: מי לא עסקין דהעמיקן מדיים, ולא הספיק לפרותן מדיים עד שמתו, ואפילו הכי קאמר עולא דיצאו מידי מעילה. ואם תאמר: תיפוק ליה ללא מעל. משום דאמר "אין פרוין את הקדשים להאכלן לבלבדים", ואפילו בקדשי ברך הבית אחרת בפרק "כל שעה" (פסחים ט.ג.א.) דליכא מעילה? יש לומר: כדפרש שם. דוקא להאכלן לבלבדים, אבל לשאר האותו – פרוין. (כגון) בקדשי ברך הבית. כגון להסתיק תורתו בשבילו. ולחייב שיק' חבא בקדשים שמתו מעילה. **למאי** קרא קדשי ברך הבית שמעתי – כלומר, מקרא ד"מקדשי ה" לא נפקא לן אלא קדשי ברך הבית, ולא קדשי מובה. ונפקא לן קדשי מובה מקרא דלעיל ר"ל כל ח'כ"ב. ויש מפרשים דלא גרסין לעיל "והתנאי כל ח'כ"ב, אלא גרס "והא קרא קא נסיב ליה" – פירושה: רבי ינאי קא מפיק מקרא, אשך פרוין "כל הבהר" (תולין קרא.) ראיכא מעילה, דמקשי כו' פרוין משוח לזבח שלמים מאי שיק' זריח. והוה רצא למורי שיהיה גורס "והא קרא כל ח'כ"ב, ולא קא מפיק מרבי ינאי – פשיטא ליה דמרבנן קאמר ואסמכתא בעלמא, אלא פריך מקרא ד"ל כל ח'כ"ב, ודחייב קרא דמפקי מניה מבטא שיש מעילה בקדשי מובה. ואם תאמר: והיא נפקא ליה מניה קדשי קדשים. והא לא אימיר קרא אלא באימורי קדשים קליס? יש לומר: רבין דאפקינהו קרא ד"מקדשי ה", מהדאי דרשא דקאמר ליה דרוקא קדשים המיוחדין לשם. אלמא לא ררשי מניה לכל אלא קדשי מובה לית בכל קדשים. כן נראה למורי.

משה

1 **המשה** דברים בעלה בו - מפרש לודי אולי. **מתני** ליה רב הונא לרבה חמשה דברים בעלם - היה טועה בגירסת המשנה. גרס "בעולה", הוא אמר
2 "בעלם", אמר ליה: "בעלם" קאמרת - כלומר, וכי אין בעלם אלא חמשה דברים?
3 הוא קתני "ששה דברים שבתורה"; ומסיק: אלא תני "שבעולה" - כלומר, חזר בר
4 גורס "בעולה".

5 **בשלמא** להלכותו בחוץ עולה לכלול היא 1
6 מצטרפין - פירושו: אם העלה 2
7 כותה, כתיב בן בשר בין אימורים - חיוב, 3
8 מפני שכולה כליל, והכל חשוב כמו אימורים. 4
9 שלמים - לא, פירושו: העלה בחוץ כות 5
10 משלמים, אבל עולה ואימורים - פטור, שרר 6
11 אינו דייק על הגלאת חוץ אל על עולה 7
12 שמתקבל בפנים, כדאינא דהם פרק "השטות 8
13 העמלה" (ובחס ק"א,ב), וכשר שלמים אינו 9
14 לזכות. והתני לה הפיגול מצטרפין לו? 10
15 זה ואפילו אימורין ובשרו אלא אימא: "עלה 11
16 ואימוריה מצטרפין לזרוק עלה את הדם" - 12
17 כלומר, שאם אבר ונשאר חצי וית אימורים 13
18 וחצי וית מן בשר העולה - זורק הדם באילו 14
19 נשאר כותה מאחד מזה, שהיי הכל אבילת 15
20 מכותה, ויש להם להצטרף זה עם זה. אבל 16
21 בשלמים - לא, שהאימורים - אבילת 17
22 מכותה, ובשר - אבילת אדם, ואבילת אדם 23
23 ואבילת מזבח לא מצטרפים. ומני? רבי 24
24 הדישע וכו', והניא "כל הבהמה" כו'. 25
26 ולאפקי מדרכי אלעזר דאמר: יש דם, אף על 27
28 פי שאין בשר, לדידיה לא בעינן. ור' יוחנן 28
29 "לדיב עלה שמיש פיגול גזרות וטמא" - 29
30 היינו לזרוק עליו את הדם לכלתלה בבשר. 30
31 ודיבם עליו שמיש פיגול גזרות וטמא - 31
32 שדווקא קובעת פיגול, וקרבי כ"ק רב"ר 32
33 מותרין.

33 **בזית** בשר ובזית חלב - או כות חלב 33
34 קאמר. **מנחה** מאי עבידיה? - 34
35 כלומר, מאי זריקת דם ושיבא כדא? אמר רב: 35
36 פפא: מנחת נסכים - פירושו: שיש זבח עם 36
37 המנחה, ואבר כל הזבת, וסלקא דעתך 37
38 אימא: דכין והמנחה קיימא, היאי תמיש? 38
39 הבהר או תחת האימורין - זורוק, קמי שעת 39
40 קל, ולא. **התרומה** ותרומת מעשר בו - 40
41 במזרא מפרש טמא: משום דכל הני איקרו 41
42 "תרומה". 42
43 **כל** הפיגולים וכו' וכל הותרים בו - כבר 43
44 תנא ליה בירשא, ואידי רבעי למיתני 44
45 "כל הנבלות מצטרפות לו ששרצים 45
46 מצטרפות", תנא נמי "כל הפיגולים". 46
47 **אבל** תן לא צריכא - פירושו: תרומה 47
48 ותרומת מעשר תרומת מעשר של 48

49 דמאי? לא צריך לפרשי מאי טעמא דמצטרפי. כלומר, שרר הדיו פשוט או שהם
50 עצמן נקראים "תרומה". **כל** הנבלות - בגמרא מפרש לענין מאי קאמר. **כל**
51 הנבלות מצטרפות לו עם זו - כלומר, שיש נבלה זו עם בשר נבלה ואחרת. **אמר**
52 רב לא שני אלא לענין טומאה - והכי קאמר במנחתין: **כל** הנבלות מצטרפות
53 לטומאה, אבל לענין אבילה - לא מצטרפין, אלא שחורים לעצמן וטמאים לעצמן.
54 דאיסור ותרומה - משום הנבלה, ואיסור טמאה - משום טומאה, אבל משום נבלה
55 לא, ליכא, דקסבר: אי אסור הל על איסור. ולוי אמר: לאבילת נמי מצטרפין. ואם
56 תאמר: וכי פליגי רב ולוי בפיגולות תנא בעינא, דאמרנן פלגיו באיסור הל על
57 איסור, הא מרפיח בסטור לרב אסי וקא משני קסבר האי תנא איסור הל על
58 איסור, אילנות את לודו כלולוהו אמוראי דפליגי בהו דאן
59 דאין איסור
60 ובורים עם התרומה. **אבל** איך - כלומר, שאר תוך לא צריכי קרא לאיתוי דמצטרפין זה עם זה, דהא מקרי "תרומה". **משנה** כל הנבלות מצטרפות זו עם זו -
61 לכות. ששמע השתא: אפילו נבלת בהמה טמאה עם נבלת בהמה טהרה. וכל השרצים מצטרפין זה עם זה לאכול מתן כותה. **גמרא**

1 **משנה** חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה והכל והכל - היינו
2 מנחה הבאה עמה והיין והשמן מצטרפין זה עם זה בבזית לחיבי משום
3 מעלה בחוץ, ולחיבי משום פגול גזרות וטמא, ומשום מעילה נמי. ואף על גב דתנא
4 רישא נמי "קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה", איצטרף למיתני הא - לאשמענן
5 רבוחא. ובשר וטלת כל מצטרפין אף על גב

6 **משנה** חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה: 1
7 **הקשר, והחלב, והסולת, והיין, והשמן, וששה פתודה:** 2
8 **הקשר, והחלב, והסולת, והיין, והשמן ותלחם. גמרא** 3
9 **מתני** ליה רב הונא לרביא: "חמשה דברים בעולם 4
10 **מצטרפין זה עם זה**". אמר ליה: "בעולם" קא אמרת? 5
11 והא קתני פתודה, "ששה דברים שבתורה: **הקשר** 6
12 **והחלב והסולת והיין והשמן ולחמי תודה**". אמר ליה: 7
13 **תני "פגול"**. **תנינא** ליה דתני רבנן: **עולות ואימורים** 8
9 **מצטרפין לבזית להעלותן בחוץ, ולחיבי עליון משום**
10 **פיגול גזרות וטמא. קתני** בעולה - אין, בשלמים -
11 **לא. בשלמא להעלותן בחוץ, עולה דכליל היא -**
12 **מצטרפין, שלמים - לא מצטרפין. אלא לחיבי עליון**
13 **משום פיגול גזרות וטמא, שלמים אמאי לא מתייב?**
14 **והתני: כל הפיגולים מצטרפין זה עם זה, וכל**
15 **הנתרות מצטרפות זו עם זו! אלא אימא: "עולה**
16 **ואימוריה - מצטרפין זה עם זה לבזית לזרוק עליון את**
17 **הדם"**. ובין מצטרפין לזרוק את הדם - "קריב" כו'. 18
19 **ואמר: כל הקבחים שבתורה ששפתיו מן פות בשר**
20 **בזית חלב - זורק את הדם. פהצי וית בשר ופהצי וית**
21 **חלב - אינו זורק את הדם. ובעולה אפילו פהצי וית בשר**
22 **וכהצי וית חלב - זורק את הדם, מפני שפוקה כליל.**
23 **ובמקרה, אפילו כולה קיימת - לא יזרוק. מנחה מאי**
24 **עבידיה? אמר רב פפא: מנחת נסכים. משנה**
25 **התרומה, ותרומת מעשר, ותרומת מעשר של דמאי,**
26 **והחלה, והביכורים - מצטרפין זה עם זה לאיסור, ולחיבי**
27 **עליון את החומש. כל הפיגולים מצטרפין זה עם זה,**
28 **וכל הנתרות מצטרפין זה עם זה. גמרא** מאי מנקא?
29 **מלוהו איקרו "תרומה". גבי חלה קתיב "ואישית**
30 **ערכתכם חלה תרומה תרומה", גבי ביכורים נמי איקרו**
31 **"תרומה", ותנאי: "ותרומת ידך" - אלו ביכורים, אבל**
32 **איך לא צריכא. משנה** כל הנבלות מצטרפין זו עם
33 זו, וכל השקצים מצטרפין זה עם זה. **גמרא** אמר רב:

34 **א**
35 מצטרפין. אבל עולה רלית בה אבילת אדם, אפילו בחצי וית בשר ובחצי וית חלב -
36 מצטרפין. ובמנחה אפילו כולה קיימא - ואין שם כלום מן הבשר - לא יזרוק.
37 מנחה מאי עבידיה? - מאי זריקה טענה מנחה? אמר רב פפא מנחת נסכים -
38 כלומר, היא דקאמר "ובמנחה אפילו כולה קיימא" וכו' - ונאמנה תחת הבאה
39 בנסכים קאמר, כדכתיב: "ומנחתם סלת" וגו'. דאק סלקא דעתך: והואיל ובהדי זבח
40 קאתיא - כנפא רובא דמאי. ואף על גב דנא שתייה מן הבשר כלום - יזרוק עליה
41 את הדם. קא שמעני לו, דלא. **משנה** התרומה - היינו תרומה תרומה, תרי מנאה,
42 ותרומת מעשר - היינו מעשר מן ומעשר. ותרומת מעשר של דמאי - שזאת אחו
43 מנאה. והחלה והביכורים מצטרפין זה עם זה לאיסור - שאם נפל מנולן לתוך
44 עיסה של חלב ויש בו כדי לחמוץ - ומצטרפין לאוכל סבולן - שזו
45 פרוטה בשנה לזיב עילוט את לודו. **גמרא** מאי מנקא? - מצטרפין עליו
46 **משנה** כל הנבלות מצטרפות זו עם זו -
47 **א**
48 מצטרפין. אבל עולה רלית בה אבילת אדם, אפילו בחצי וית בשר ובחצי וית חלב -
49 מצטרפין. ובמנחה אפילו כולה קיימא - ואין שם כלום מן הבשר - לא יזרוק.
50 מנחה מאי עבידיה? - מאי זריקה טענה מנחה? אמר רב פפא מנחת נסכים -
51 כלומר, היא דקאמר "ובמנחה אפילו כולה קיימא" וכו' - ונאמנה תחת הבאה
52 בנסכים קאמר, כדכתיב: "ומנחתם סלת" וגו'. דאק סלקא דעתך: והואיל ובהדי זבח
53 קאתיא - כנפא רובא דמאי. ואף על גב דנא שתייה מן הבשר כלום - יזרוק עליה
54 את הדם. קא שמעני לו, דלא. **משנה** התרומה - היינו תרומה תרומה, תרי מנאה,
55 ותרומת מעשר - היינו מעשר מן ומעשר. ותרומת מעשר של דמאי - שזאת אחו
56 מנאה. והחלה והביכורים מצטרפין זה עם זה לאיסור - שאם נפל מנולן לתוך
57 עיסה של חלב ויש בו כדי לחמוץ - ומצטרפין לאוכל סבולן - שזו
58 פרוטה בשנה לזיב עילוט את לודו. **גמרא** מאי מנקא? - מצטרפין עליו
59 **משנה** כל הנבלות מצטרפות זו עם זו -
60 **א**
61 מצטרפין. אבל עולה רלית בה אבילת אדם, אפילו בחצי וית בשר ובחצי וית חלב -
62 מצטרפין. ובמנחה אפילו כולה קיימא - ואין שם כלום מן הבשר - לא יזרוק.
63 מנחה מאי עבידיה? - מאי זריקה טענה מנחה? אמר רב פפא מנחת נסכים -
64 כלומר, היא דקאמר "ובמנחה אפילו כולה קיימא" וכו' - ונאמנה תחת הבאה
65 בנסכים קאמר, כדכתיב: "ומנחתם סלת" וגו'. דאק סלקא דעתך: והואיל ובהדי זבח
66 קאתיא - כנפא רובא דמאי. ואף על גב דנא שתייה מן הבשר כלום - יזרוק עליה
67 את הדם. קא שמעני לו, דלא. **משנה** התרומה - היינו תרומה תרומה, תרי מנאה,
68 ותרומת מעשר - היינו מעשר מן ומעשר. ותרומת מעשר של דמאי - שזאת אחו
69 מנאה. והחלה והביכורים מצטרפין זה עם זה לאיסור - שאם נפל מנולן לתוך
70 עיסה של חלב ויש בו כדי לחמוץ - ומצטרפין לאוכל סבולן - שזו
71 פרוטה בשנה לזיב עילוט את לודו. **גמרא** מאי מנקא? - מצטרפין עליו

1 **משנה** חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה והכל והכל - היינו
2 מנחה הבאה עמה והיין והשמן מצטרפין זה עם זה בבזית לחיבי משום
3 מעלה בחוץ, ולחיבי משום פגול גזרות וטמא, ומשום מעילה נמי. ואף על גב דתנא
4 רישא נמי "קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה", איצטרף למיתני הא - לאשמענן
5 רבוחא. ובשר וטלת כל מצטרפין אף על גב
6 דמנא אחרינא נגדה. ששה דברים שבתורה
7 מצטרפין זה עם זה לביגול גזרות וטמא.
8 והאי גמ' נמי דקתני גבי תורה, היינו נמי
9 מנחת נסכים הבאה עם התודה, כדאמרנן
10 במסכת מנחות בפרק "שתי מדות" (ע"ב).
11 הדרה נמי טענה מנחת נסכים, ומפיק ליה
12 מיא זבחי. **גמרא** בעולם קאמרת -
13 דמשמע: בכל הוהים שבעול חמשה דברים
14 שמצטרפין זה עם זה, וטו ולא. ואמר ליה:
15 והיי תורה שיש בה ששה דברים מצטרפין
16 זה עם זה - דם לא קא חשיב - לפי שאין
17 מעלין בהימים, וליתיה לא בפגול ולא בטמא.
18 כדאמרנן בפרק "כל הבשר" (הלכות קורבן).
19 אלא תני בעולה איכא חמשה דברים
20 המצטרפין ולא בנסכים אחו' - ענין אחו'
21 אמר לו רבי, "בעולם" קאמרת - מדבבל דבר
22 שבעולם מצטרפין אלו חמשה דברים, אמר
23 קתני "בתורה", דמשמע: דבזבוחם מיירי ולא
24 בחוץ. עולה ואימוריה מצטרפין לבזית
25 להעלותן בחוץ - דאי מקטיב בחצי וית בשר
26 וכחצי וית אימורין בחוץ - חיבי עליהם
27 משום מקטיב בחוץ. והקשרה בעיקר בבזית,
28 כדכתיב: "אם האכל איכל, ואמרנן (ובחס)
29 כהן: שחתי אבילות הכהוב מדבר, אחו'
30 אבילת אדם ואחו' אבילת מנחה. מה אבילת
31 אדם - בבזית, אף אבילת מזבח - בבזית.
32 עולה רלית היא מצטרפין - הבשר והחלב
33 לחיבי הקטרה בחוץ, אבל שלמים דאין כליל
34 - לא מצטרפין לאימורין. אלא לחיבי עליון
35 משום פיגול גזרות וטמא - בשלמים אמאי
36 לא מצטרפין בבזית לחיבי משום פיגול גזרות
37 וטמא? אלא אימא - עולה ואימוריה
38 מצטרפין לבזית לזרוק עליון את הדם. ורבי
39 הדישע וכו', והניא דהניא שם, שכולה כליל - מה
40 שאין מן בשאר הוהים. וטעמה דרבי הדישע
41 בשאר הוהים: משום דכתיב "ואם האכל
42 איכל", כדאמרנן לעיל דבזית אבילות
43 הכהוב מדבר. משום הכי סבירא ליה דאין
44 זורוק עליון את הדם עד ששתיה מתן כותה
45 בשר - דהיינו אבילת אדם, ואן כותה חלב -
46 דהיינו אבילת מנחה. אבל חצי וית בשר,
47 דהיא אבילת אדם, וחצי וית חלב, דלא
48 אבילת אדם דוא - אינו זורק עליו, דאין
49 מצטרפין. אבל עולה רלית בה אבילת אדם, אפילו בחצי וית בשר ובחצי וית חלב -
50 מצטרפין. ובמנחה אפילו כולה קיימא - ואין שם כלום מן הבשר - לא יזרוק.
51 מנחה מאי עבידיה? - מאי זריקה טענה מנחה? אמר רב פפא מנחת נסכים -
52 כלומר, היא דקאמר "ובמנחה אפילו כולה קיימא" וכו' - ונאמנה תחת הבאה
53 בנסכים קאמר, כדכתיב: "ומנחתם סלת" וגו'. דאק סלקא דעתך: והואיל ובהדי זבח
54 קאתיא - כנפא רובא דמאי. ואף על גב דנא שתייה מן הבשר כלום - יזרוק עליה
55 את הדם. קא שמעני לו, דלא. **משנה** התרומה - היינו תרומה תרומה, תרי מנאה,
56 ותרומת מעשר - היינו מעשר מן ומעשר. ותרומת מעשר של דמאי - שזאת אחו
57 מנאה. והחלה והביכורים מצטרפין זה עם זה לאיסור - שאם נפל מנולן לתוך
58 עיסה של חלב ויש בו כדי לחמוץ - ומצטרפין לאוכל סבולן - שזו
59 פרוטה בשנה לזיב עילוט את לודו. **גמרא** מאי מנקא? - מצטרפין עליו
60 **משנה** כל הנבלות מצטרפות זו עם זו -
61 **א**

מאי טעמא אבילה כתיב ברו - וחסם אבילה בכיות. פתח באבילה וסיים בטומאה
— דכתיב: "הבדלתם (אתם) בין הבחמה (הטמאה לטהורה) ולא תשקעו (אתו)
נפשתיכם בחמה בבמה ובכל אשר תרמשו וארמוה" — דהי לך "פתח הבחוב
באבילה", דרשוקו בעפ שייך באבילה. ומיכיס "אשר הבדלתו" (אתם) [ולכס] "לטמא"
— דהיינו לטמא אחרים בניגוד, והיינו יסוד

בטומאה, לומר: מה טומאה בעבדשה? כי
7 כלומר, לזהי פתח הבחוב באבילה וסיים
8 בטומאה לומר: לך שיער אבילה בטומא
9 טומאה. מה טומאה — בעבדשה, כדררשין
10 (ותיגה לראש) "ביתם", ושיערו הבנים
11 דמט תחלה בייחוס בעבדשה. וקלסתי שיער
12 יוחנן — לרבי יוסי בר רבי חנינא. שיעורו שסידר
13 הברייתא לפניו, ואם כן קשיא לרב דאמר
14 "בביות", ולא גבאר אנבאר, דסתברא
15 טעמא דרב גמסא לרביא נמי דפליג, וגם
16 מפיק מילתא מקרא.

באן במיתתן, באידיים — כלומר,
18 במיתתן, דאיכא טומאה בעבדשה —
19 אמרי: איסור אבילה שיעורו כשיעור טומאה.
20 אבל בדיים, ליכא טומאה — אמרי: דלוקא
21 אבילתו בכיות. — כלומר ליה אבי ויה
22 אמנתוקי קאי. — אמרי: והוא רב אבא
23 למיתלה על שבתיו ד"הל השרצים",
24 דמיירי אין במיתתן כן בדיים. "אמר וליה
25 כי יוסף הואו אילי הוא" — לשון גמסר
26 הוא. כלומר, דיוק זה שלך יהיה ואין לך עסק
27 מ"רב שבעתא בעלמא קאמר" — כלומר,
28 מילתא אביתא נשעיה, ולא אמנתוקי קאי.
29 ואבי סלקא דרשיה דקאי אמנתוקי יומיא
30 וההיא לדעיל דלא שנו אלא לענן טומאה. וקלסתי רבי יוחנן — בתמימה.

מתיביי האברים" וכו' — כלומר, וכי קילס רבי יוחנן? והלא יש תשובה על זהו
קדשי דרבי יוחנן ארביי ביו, "ואברים און לום שיעור" — אף על גב דבענן
33 נבגלה כותו ובושרי בעבדשה, מכל מקום באברים אל בענן שום שיעור. "ואמר רבי
34 יוחנן: אין לוקא עליה אלא בביות" — ולעיל קאמר בעבדשה מין. ואם תאמר: לישנא,
35 "כאן — במיתתן, כאן — בחייוק?" ויש לומר: וכדילי עלמא) הבא נמי שיעור במיתתן,
36 דאברייחא דאבריא (הא), דמיירי במיתה, מדקאמר "מעטאין. אמר רבא
37 מובדלן דרב החוב — כלומר, הא דאמר רבי יוחנן "איסורו טומאה" — היינו
38 מובדלים שפירשה, כלומר, שמונה שריצים שטומאתן בעבדשה. והא דקאמר רבי
39 יוחנן "אין לוקא עליהם אלא בביות" — בשאר שריצים מיעו, שהם תוריים מלטמא,
40 ולא שייך בתן לומר "איסורו בטומאה", ואם תאמר: כי שנו לעיל "כאן — בדיהים,
41 כאן — במיתתן", לישנא "כאן — מובדלן, כאן — בארתי מובדלן" כי האי? יש
42 לומר: דאי מיירי דא דרב לדעיל באן מובדלן, מאי רבותיה דקא שמענן על רב?
43 פשיטא דבעי כותי, מידי דהוא אבל איסורי שבתורה מיהו קשיא: דאם כן, רבי יוחנן
44 נמי מאי קא שמענן על רב? דמיירי בשאר שריצים, לא שייך טומאה; ועוד קשיא:
45 דאם כן דמיירי דף דרבי יוחנן דהבא בשאר שריצים, ואם כן אף אמאי דמיירי
46 בבייתא בשמונה שריצים מובדלן, מקאמר "מעטאין"? לכך נראה דרבי פירשה:
47 "מובדלן דרב החובי" — כלומר, לא דקשיא הבחוב אבילה טמאה אלא בני
48 שריצים דשייך ברו הבדלה, כגון שמונה שריצים שטומאתן מן האחרים. אבל בחמה
49 לא דקשיא אבילתה לטומאתה, ובחמה הוא דקאמר רבי יוחנן דבענן ביו, ולא
50 קאי אבל מילי דברייתא, לא קאי אפחות מבעדשה מן השרץ, אלא אאברים ונבלה.
51 וקא שמענן על דאף על גב דלענן טומאה — מתיי אפילו פחות מביות, מכל מקום
52 מובדלתא אבילה — בעינן כותי. ועל זה פריך: "בהמה נמי לפלוג בין מובדלתא לשאינה
53 מובדלתא" — כי היכי דבעי שריצים מפלגין בין מובדלן לאינן מובדלן, וגבי מובדלן
54 מקשי אבילה לטומאה, הכי נמי בגי בהמה. וכן לאקושי אבילה לטומאה.

דאא בהמה איתקש לטומאה בראי קרא, ונפקא מינה לענן בבל נבלת בהמה — שיהא איסורה כטומאה, דהיינו בן שדוא, כדקתי "ואברים אין לום שיעור". והא דקדמי
56 "בן מובדלתא איתקש מובדלתא" — לשאינן מובדלתא? לא דוקא, אלא כלומר. ולגבי בהמה לא תיבעי (אבן) ביות. ומשני: "כי מקיש לזה רחמנא לכל תשקע" — כלומר,
57 דא דמקשין אבילה לטומאה. היינו שריצים, ועלדיהו קאי "אשר הבדלתו לכס לטמא", אבל בהמה — לא מיירי קרא דאשר הבדלתו, דליכא לפלוגי בין מובדלן לשאינן
58 מובדלן. שריח כל החימותן, בין שחורות בין טומאה — מעטאין. הלכך, בין דלא שייכא ברו הבדלה, לא קאי ספא דקרא אבומות. ואם כן ליכא לאקושי אבילה לטומאה
59 בני בהמה. וכי איתקש לטומאה בחייוק, היינו דוקא "לכל תשקע". ופירושו זה דחוק נא: דמעיקרא נאי סלקא דרשיה וכל ידע שפיר דליכא לאקושי אבילה לטומאה
60 אלא בשריצים דשייך ברו הבדלה? לכך נראה דמעיקרא הכי פירשה: "בהמה נמי לפלוג בין מובדלן לשאינן מובדלן" — כלומר, הא דאי דליכא לאקושי אבילה לטומאה
61 בחוקשא, דנראה דגבי בהמה לא שייך בה הבדלה, אלא מכל מקום כיון דגבי שריצים איתקש אבילה לטומאה שמוס דשייך ברו הבדלה, יגבי בהמה נמי הוה לן לימימר
62 דאיסור אבילתה כטומאה, וגבי אברים לא תבעי כותי, דהא בהמה ושריצי איתקש להדיה ביות קרא? ומשני: "כי היכי שדוא רחמנא. לברמה ושריצים היינו דוקא לכל
63 תשקע" — שיש שבעיהם דא רביא ושריצי איתקש להדיה ביות קטמאה — לא אף שדוא רחמנא.

אמר רב יהודה אמר רב אבילת שריצים אינו לוקה עליהן אלא בכיות — ולא
בעבדשה. מאי טעמא אבילה כתיב ברו — "לא תאכלום כי שיקי הם" (ויקרא יא).
ואבילה אינה פחותה מביות. פתח הבחוב באבילה — דהאי דכתיב (שם ויקרא ב)
"לא תשקעו את נפשתיכם" — היינו נבלתה, דכי אביל לזה — משקן נפשתי. וסיים
4 במוטא — "אשר הבדלתו לכס לטמא" —
5

אמר רב יהודה, אמר רב: אבילת שריצים לוקה עליו
6 בכיות, מאי מעמא? אבילתו כתיב בהו: ותהני רבי יוסי
7 בר רבי חנינא קמיה דרבי יוחנן: "הבדלתם בין הבחמה
8 והטהרה לטמאה ובין העוף הטהור למטר ולא תשקעו
9 את נפשתיכם בבמה ובקוף ובכל אשר תרמש הארמה
10 ואשר הבדלתו לכס לטמא", פתח הבחוב באבילה
11 ואיך במומאיה, מה מומאיה — בכדדשה, אף אבילה —
12 בכדדשה, וקלסתי רבי יוחנן, וקשיא לררוב כי קשיא,
13 כאן — במיתתן, כאן — בחייוק. אמר ליה אבוי: והא רב
14 אמתניתין קאי, ומתניתין "כל השרצים" קתני — אפילו
15 במיתתן לאו, דאיכא פורתא מהאי ופורתא מהאי. אמר
16 ליה רב יוסף: הריהו דייקא, דילך הוא, רב — ששמעתא
17 בעלמא קאמר. וקלסתי רבי יוחנן, מתיבי: האיביון אין
18 לן שיעור, אפילו פחות מפותו ונבלתו פחות מפעודשה
19 מן השרץ — מעטאין, ואמר רבי יוחנן: אין לוקן
20 עליהן אלא בכיות? אמר רבא: במובדלן דרב החוב.
21 אמר ליה רב אדא פרו אהבך לרבא: אלא מעתה,
22 בהמה נמי — ליכלני בין מובדלת לשאינה מובדלת!
23 אמר

שריצים וכו' לא קאי אמנתוקי, אלא שמיטא בעלמא קאמר. וקלסתי רבי יוחנן,
30 מתיבי — דף על הא דקאמר לעיל וקלסתי רבי יוחנן, שישמעו וסדירא ליה דאבילת
31 שריצים בעבדשה, ורחמי ליה השוא. האברים אין לום שיעור — דאבנן כל שחוא
32 אם הוא שלם, אפילו הוא פחות מביות לענן נבלת, או אבר שלם מן השרץ, שהוא
33 פחות מבעדשה. — מעטאין. והואיל וכן אביון שלמן, אף על פי שאין בן שיעורו
34 — משום טעמא דהשכי. ואמר רבי יוחנן "הוא חובלן לוקה אבילת אביה
35 — והשתא משמע דרבי יוחנן קאי איהא בייחא ד"האיביון", דף ברייתא דאי
36 במיתתן קמיירי, דקתי "אפילו פחות מביות נבלת", ואמר רבי יוחנן "אין לוקא אלא
37 בכיות", והכי קלסתי רבי יוחנן לרא דרבי יוסי בר רבי חנינא דלוקן עליהן בעבדשה.
38 בייקומא ליה רב דבמתן קמיירי? ומשני: רבדי יוחנן ארביי יוחנן אמר רבא
39 במובדלן דרב החוב — דהא קלסתי רבי יוחנן להדיא "מה טומאה בעבדשה, אף
40 אבילה בעבדשה" — במובדלן דרב החוב. דהני דכתיב בן "הבדלתם", בתוך
41 שמונה שריצים שבתורה שמובדלן משאר שריצים ותמורין לענן טומאה, והיינו
42 האחרים, דאחרים לא טעמו כלל אלא הני שמונה. ובהנהו קאמר קרא, דמשמע
43 דאבילה נמי בעבדשה. האי דאמר רבי יוחנן "אין לוקא עליהן אלא בכיות" לא קאי
44 בבייתא, דבבייתא דאי מיירי שריצים שאנן מובדלן, קאמר רבי יוחנן דאין לוקן
45 עליון אלא בכיות. אלא מעתה — דבמובדלן דרב החוב. דמשני שיעורא זה
46 מובדלן לשאינן מובדלן, בהמה נמי. הואיל והקשה רחמנא לשריצים בחד קרא,
47 נבלת בהמה טמאה כותי בהמה טהורה לשריצים, דכתיב "הבדלתם וגו' בכל שמה
48 תרמשו וארמוה" וגו' — ניגמט נמי דלחכי אפשינו, והיינו בין מובדלת לשאינה
49 מובדלת. ולימא הכי: דהא דקאמר ונבלת טמאה בכיות — היינו במובדלת. לבהמה
50 טהורה קרי חל "מובדלת" — שנובדלת מבהמות טמאה. ומתורתא באבילה, אבל
51 בהמה טמאה, שאינה מובדלת — לא אטמאה עד דאיכא טפי מביות, עד דאיכא
52 כביצה.

אמר
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

1 אילו היה יחיד אבא קיים בו, חושב רבי יוסי: 'אנא אולי, דלמא עניש ליה רבי
 2 שמעון לברי מסתפינא' – שהוא נער, וממרה לחשיבו, ורבי שמעון נוח לבעושו,
 3 ומקפיד ברבו מוטש הוא. 'כדעם מזהלמס בדרך' כו'. ומכל מקום הלך רבי אלעזר
 4 ברבי יוסי, כדמפרש בירושלמי שרבי שמעון נרד לו שלא יענישו. עקם פוי – מיהר
 5 לחשיבו. אל יחזור הבן אצל אביו –

6 בירושלמי מפרש: שאחורו אמר. וכשנכר
 7 רבי שמעון על שהזנה ולהשיבו אל אביו,
 8 חזר והתפלל עליו ונתרפא.
 9 יצא לקראתו כן תמלין – אותו הוא הוא
 10 שקורין תמלין בעליו. וכמו תיעוק קטן

11 הוא, ורגיל בן תנשן להחלוץין בתו. אמר
 12 רבנאם אבוא עניבם – ועל ידי רבי יואב נס.
 13 'כבה רבי שמעון ואמר: שפחה של בית אבא
 14 נודתן לא מלאך שלש פעמים' – על הגר
 15 אמר, כן כדכתיב (בראשית טז) 'ושם 'מלאך
 16 (השם) שלש פעמים' – מלמד שראתה
 17 שלשה מלאכים. 'אני לא פעם אחת' –
 18 כלומר, ואני איתי ראוי שיוחזר לי פעם אחת.

19 'יבא הנס מכל מקום' – כלומר, יבא הנס
 20 מכל מקום, על ידי הדייט וכו'. קדים הוא, על
 21 בבת דקיסר – הלך הוא לפניהם ונכנס בגוף
 22 בת קיסר. 'כי מטו ליהם רבי שמעון ורבי
 23 אלעזר אמרו לו כן תמלין צא' – בנות
 24 אמרו לו ובלש, שלא יריגשו האחרים בזה,
 25 ויסברו שעל ידי תפלה הוא אמרו.

26 לחן אילו בו – פירושו: לא בני בית המזלך
 27 אמרו. כן להחיא אירא – אירגא של גורת
 28 המלכות.
 29 וחינו דאמר רבי שמעון רבי יוסי אני
 30 אריתא בעיר ורומני – על הפרובת

31 אמר כן. ובאותה שעה שבכאן היה שראה
 32 אותו, שלא מצינו שראה בעיר ורומני רק שעה
 33 שדחה בארצו המלך וראה אותה שם.
 תני

24 מצמרפין זה עם זה לטמא, אפילו בכל שבשבעין. גמרא אמר רב יהודה, אמר שמואל:
 25 לא שנו אלא לטומאת הדידים דמדברגני היא, אבל לענין אבילה – מצמרפין, דתניא, רבי
 26 אליעזר אומר: 'לא יאכל כי קדש הוא' – כל שבקדש פסול, בא הכתוב ליתן לא תעשה על
 27 אבילותו. משנה האוכל שבטמא פאב הומואה ושנמטא בולד הומואה – מצמרפין זה עם
 28 זה לטמא בכל שבשבעין. כל האוכלים מצמרפין זה עם זה, לפסול הגוייה – כבצאי פרס,
 29 כבמזון שתי סעודות – לעירוב, וכבציה – לטמא טומאת אוכלין, ובגורגרת – להוצאת שבת,

30 וכבוחבת – ביום הכפורים. כל המושקין מצמרפין זו עם זו, לפסול את הגוייה – גרביעית,
 31 וכמלא לתמא – ביום הכפורים. גמרא תניא, רבי שמעון אומר: מה מעם? – שאפשר
 32 לשנו שעשה ראשון? ומי קא עביד שני ראשון? הא לא אפשר! אמר רבא: הכי קאמר, מי
 33 גרם לשני? לאו ביקתא? רב אמר: ראשון ושני לגבי שלישי – בני תרא ביקתא איגון.

משנה

אי אמרת דמצמרפין – היא גורה לגורה. אבל לענין אבילה – דפיגול גותר – מצמרפין, דאי איכא פחות מבית פיגול, גותר משלמו מבית פיגול, ואכלו – חייבין עליו משום
 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייב עליו משום גותר. ואמר לו רבי דאי חזי חזי ותי מזה חזי ותי מזה – מצמרפין זה עם זה לחיב עליו משום
 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

1 שהוא מולמד נכסים – שנעשו לו נסים במערה. כדרישין בפרק 'במה מדליקין' (שבת לגב.) אילו היה אבא חלפתא – אביו ש רבי יוסי. 'יכולין אתם לומר תן
 2 כנך להרעה' – בתמיכה. כן אין אתם יכולין לומר לי שאנתן בני להרעה. אמר לחו
 3 רבי יוסי – כדמסתיא דלמא עניש ליה רבי שמעון בן יוחאי לכני. ובדבר זה אני
 4 מייחזר ויחזר מפרד האיובים, כשמתיירא אני

5 שזא יכעס עליו בשביל שום דבר וענישנו. קיבל עליו – רבי שמעון בן יוחאי רבי עניש
 6 ליה, ואמר על פי כן עשייתו, כדמצינן לקמן.
 7 דאמר ליה: אל יחזור הבן כו'. עיקם פוי –
 8 רבי אלעזר בר רבי יוסי. שלא אמר קול עם
 9 כמנצחו, אלא עיקם פוי מנצח שדוח רגלו
 10 לדבר, ואמר בלחשה, שלא יריש רבי
 11 שמעון בן יוחאי, שראו ממורה הלכה לפניו.

12 ואם על פי כן הדייש בו רבי שמעון בן יוחאי,
 13 ואמר לו: 'מזיקמת שפתיך אינו נכור' –
 14 ראייתו שהשבת תשובה, ויכיר שחכם אתה,
 15 שידעת להשיב. אבל אלוהי הורית לפני, אל
 16 חזרת בו, דעמסו, ואדך מפרש באגודא הכי
 17 הוה עובדא: דנטה נפשו למוות, עד שנוכר רבי
 18 שמעון בן יוחאי שאמר לאביו שראו מחזורו
 19 לשלום, ובקש עליו הרמים. והיאך נתרפא
 20 מפרש דהם. כן תמלין בן שר שקורין
 21 'טמלין', שפחה של בית אבא – הגר
 22 נודתן לא שלשה מלאכים, דרשל פעמים
 23 בתים מלאך בפרשה (בראשית טז). עאל
 24 בבריתא דקיסר – ונשתגעה, והיתה צועקת
 25 אומרת: 'יביאו לי את רבי שמעון בן יוחאי',
 26 ככל שנו, ואדך כולה מפרש אתה. אשכח
 27 הדיא אניתא – תדכין על ידי הלזן חקיסר
 28 דאמרו לעל. אני אריתא בעיר [ויסין] –

29 שפרכות קמיידי, שראה אותה בבית הקיסר
 30 והיו עליה כמה דינים מפר שער של
 31 יום הכפרים שדחה עליה, (ולא דהו)
 32 כמבליק, שאלו היו הדינים או ביצו לו. משנה
 33 אפילו בכל שבשבעין – כלומר, דפחות
 34 מבעדשה שדריש אינו מצמרפין להשלים לכזית
 35 בגלה דהוא קל, וכל שכן דגבילה אנה
 36 שיער חמור. וכן חזי ותי ש מת אתו מצמרפין
 37 לחצי ותי של בגלה, אפילו לטמא טומאת
 38 ערב. גמרא לא שנו – דפיגול גותר איתן
 39 מצינן, (לחצי ותי) אלא לטומאת דינים,
 40 דמדברגני היא. כדאמרין במסכת פסחים
 41 (שגור גבור) גותר פגול שדו טעמאין את
 42 הדידים, משום חשדי כדונה, אי משום עצלי
 43 כדונה. וכין גורה דרבגני היא, איתן מצמרפין
 44 לטומאת דינים. ולא בעינן תקנתא לתקנתא,
 45 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 46 חייבין עליו משום

47 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 48 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 49 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 50 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 51 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 52 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 53 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 54 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

47 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 48 חייבין עליו משום
 49 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 50 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 51 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 52 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 53 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 54 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 55 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 56 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

47 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 48 חייבין עליו משום
 49 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 50 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 51 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 52 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 53 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 54 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 55 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 56 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

47 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 48 חייבין עליו משום
 49 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 50 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 51 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 52 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 53 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 54 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 55 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 56 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

47 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 48 חייבין עליו משום
 49 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 50 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 51 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 52 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 53 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 54 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 55 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 56 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

47 דכין דמדברגני היא ותי גורה דפיגול גותר,
 48 חייבין עליו משום
 49 פיגול. וכן אי רוב גותר, ופיגול משלמו לכזה, ואכלו – חייבין עליו משום
 50 גותר ומשום פיגול. כי קדש הם – משמע שדנין מצמרפין לאבילה, ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול, כגון גותר ופגול, בא הכתוב וכו'. משנה האוכל שבטמא כבא
 51 הומואה – דאילו לא ראשון, הוואיל טעמא בולד הומואה הוא שני – מצמרפין זה עם זה לטמא בכל שבשבעין, דהיינו שני ומצמרפין זה לעשות שלישי, כגון ששמיני
 52 עשה, דהוא כל שבשבעין. אבל לא מצמרפין לחבי עיעשו שני כמו ראשון שעשה שני, דאם כן היינו חמור שבשבעין. גמרא תניא אמר רב שמעון מה מעם – מצמרפין
 53 זה ראשון עם זה שני, לפי שאפשר לשנו שעשה ראשון, והא לא אפשר – דשני לעבד ראשון לעולם, ולא מצינו טעמא שעשה כיוצא בה. דאפילו שני נמי לא עביד,
 54 וכל שכן דראשון לא עביד. אלא מה מעם מצמרפין – משום דגרם גרם לשנו שיבא ליה טומאה, לא ראשון? וכין דמכא ראשון חזי עליה טומאה, הא רי ראשון, ולחבי
 55 זה שני הוא ביקתא ניהו – מבית אדון (בשנתה שריצם). כלומר, דתרווייהו ראשון ושני אתי מקראי מחדא, ושני אתי מנכא מחדא, לחבי חזי שני ומצמרפין
 56 זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

זה עם זה בכל שבשבעין דעושן שלישי. כן רבא לרב אשי ליכא בנייהו אלא שניו לשון, דרב אשי מוסף ואמר 'בני חדא ביקתא איתן'.

1 תני אין צריכי לרצח - תימה דכפרק ב' תרא דמסכת עבודה זרה (סח.) קאמר
 2 לרבי שמעון, לצטרף היתר לאיסור, וליתרין ומשני רבי שמעון לטעמיה, דהנן
 3 'הערה לכלא הברם. רבי שמעון אומר: אין מצטרפין, אלמא משמע דאין
 4 מצטרפין רוצה לומר דאין מצטרפין משלו ויש לומר: דהוא דמסכת עבודה זרה
 5 אצל ר' דובאי. מאלה ג' תוספות
 6 מצטרפין' וספיקא דשנה אחת מייחיי סמוק
 7 פרק 'רבי יעקבא' (שבת פטג.) ד'תבלין שנים
 8 ושלושה שנות'. ותניא ספיקא. 'רבי שמעון
 9 אומר: שני שנות ממין אחד, או שני מינין
 10 משא אחד - אין מצטרפין'. ורצה לומר:
 11 דאין מצטרפין, כיון דאין שנייה אחת אחר
 12 ממין אחד. והתלמוד עריך הלכות, ולא רק
 13 קצת מה המשנה. ואם תאמר: מאי צירוף עבי
 14 חתם, דא אית ליה כל שהוא למכות? זו
 15 הוה. ומיהו דהיינו חוקק בשתאסור עיני, ואכול.
 16 אבל התם מייירי שהוא בתערוכות, כגון
 17 ערלה וכלאי הברם שנעשרו יחד, ובכך יבא
 18 גונא לא אמר רבי שמעון כל שהוא למכות.
 19 דאם לא כן, למד לי קרא בניור (להג.)
 20 ובפסחים (נגז.) 'ליתר מצטרף לאיסור? ושם
 21 פירשתי. והתם בהדיא דהיינו (פטג.) רוצה
 22 לומר: שתעריבו ביחד, ברכותך וירושלמי
 23 ברישא דהוא התרומה ותרומת מעשר של
 24 דגאי - עולין באור ומאז, מצטרפין זה עם
 25 זה. אבל בארבי כלל תעריבו, דהא לא
 26 קתי' 'עולין באור ומאז. ה'הנך והשק וכו'
 27 לנולה - פירוש: דרך האוהרת שיש ביחד
 28 בלא בגדים, שכל תהא מחלקת יתור מדאי,
 29 וכן קורצני תאני.

הדרן עלך קדשי מזבח

30 הנהנה שהו פרטה מן הקדש אף על פי
 31 שלא פעל - מעל פגם - פירוש בגמרא
 32 דמדה רבי יעקבא דברר שיש בו פגם.
 33 ומפרש במאי פליגי רבי יעקבא ורבנן.
 34 'נתנה קטלא בצוארה' - קטלא היא רבי.
 35 בירושלמי 'אצעה' מתורגם - 'קטלא'.
 36 'שיתה בבוס של זהב, כיון שנתנה מעלי -
 37 לפי שרבר שאין בו פגם. 'לבש בחלוק, כסה
 38 כסית, כקע בקדרום - לא מעל עד שיפגם.
 39 נתנה מן החטאת - לא מעל עד שיפגם.
 40 מפרש לה בגמרא. **במאי** קמפליגי בלבוס אמצעי ומלמלי - פירוש: לבוש אמצעי
 41 לא מפיק עליהם שהוא פגם ליתר מרובה. וכן והתורוקן, סמוך לביש - פגם הרבה.
 42 אבל אצעה עילתה שהוא פגם ליתר מרובה. אבל כיון מרובה אי פגם. ובדאי פליגי, דרבנן סברי
 43 כיון דלקימה פגם - דבר שיש בו פגם הוא, ואין מעלי עד שיפגם. ורבי יעקבא
 44 סבר: כיון דהשתא לא פגם - דבר שאינו פגם הוא. ואין מפרש לבישא מציעא
 45 יש בו פגם מיהו, אבל אינו ניכר עד לפגם. דרבנן סברי: דבר שיש בו פגם הוא.
 46 ואין מעלי עד שיפגם. ורבי יעקבא סבר: דבר שאין בו פגם הוא. ומפרש הקונטרס
 47 לשון אחרון עיקר (השמות מוכח בו לפנים). תראה לרבי כי הידן ענהם, דהדיבא
 48 דאין בו פגם עתה ולקמן יפגם - דבר שאין בו פגם הוא או לבלי' לטלא. כדרייתא
 49 לקמה דפרקי על 'הוא דהשתא בוס של זהב': והדיבא לא רבי אמיני איהו אשכח
 50 בתמייה וכו'. עד דמסיק: נהי דאי איתא נתנה ופגם לאלתר, מי לא איכא פגימה בו
 51 - כלומר, לקמהי איכא פגימה. ואפילו הכי קר דהשתא לביש של זהב 'דבר'
 52 שאין בו פגם, וליכא מן פליגי.
 53 **ומלמלא** - בגיטין (נטא.) מפרש שהוא דין דהי באמגוזא ופליגי אמגוזא.
 54 ולענין דבר שיש בו פגם - היז כלבוש מציעא.
 55 **אין** מעילה אלא שני - פירוש: מן החלול. עד מרשות לרשות, מרשות קדש
 56 לרשות חול. ומייחיי ראיה משהו שהאש עשה שני - ש'מנתה בעלה והוסקת'
 57 ומדברת דברר שהוא חולין, ונאי' לה.
 58 **ואומר** ימעלו (בני ישראל בה) באלול אבותיהם וינוי אחרי' העבילים -
 59 תימה מאי 'ואומר?' ורבי לומר: דאי מוסתה, הוא אמנת: דרוקא נתנה -
 60 דרמיא דסוטה שנתינת מן העבירה. אבל שנינו ליה נתנה. אבל מנת דוקדש
 61 דמציא לחולין, שילקח בהם חפץ לעצמו. או כרתנן במתניתין גבי אבן או
 62 קורה של הקדש 'נתנה לחבירו הוא מעל', דאין גופי נתנה מן החוצא
 63 ענינו

1 **משנה** הערה וכלאי הברם מצטרפין - כדאמרין גבי פגול ונתה. **גמרא**
 2 והתניא כל שהוא למכות - האבילה כל שהוא - עובר בלאו, ואם כן למאי
 3 מצטרפין? **משנה** הנגר - שהוא מטמא שלש אצבעות על שלש אצבעות. והשק
 4 - שיעורו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים. הנגר - מצטרף לשק שקל דימנה,
 5 לארבעה על ארבעה. וכן כל אחד ואחד
 6 מצטרף לקל דימנה: דשק מצטרף לעור
 7 לחמשה על חמשה, והעור למפץ לששה על
 8 ששה. והיינו לקל דימנה. אבל לא הקל עם
 9 החמור. ולדחי' תנא ליה דהי, 'הנגר והשק
 10 השק והעור בו כולן מצטרפין זה עם זה'.
 11 מפני שהן ראויין למטא כמטבש - מפני
 12 שבשש כיון כולן שיעור אחד בין שנים -
 13 ראויין לטמא מטבש עילו, הלכך מצטרפין.
 14 **גמרא** אלמא קיצע מכולן - שאם חתך
 15 מכולן משהו וכל מהי רותנן במתניתין, וההנגר
 16 ומשק ומעור ומפסץ, ועשה מכולן בגד.
 17 למשכב שלש - כלומר, אם חיבת עילו
 18 לעשותו למשכב. כגון לתפור בבת, אם ש'
 19 באותו בגד שלשה על שלשה, הואיל וראוי
 20 לעשות ממנו שלאי לבסת לקצע - מטמא
 21 משום משכב. ואם חיבתו למשכב - לעשותו
 22 שלאי לבג. אם שי באותו בגד טפה על
 23 - מטמא משום וב. לאחיה - אם חיבת
 24 עילו לאחיה - מטמא אפילו בכל שהוא.
 25 **מאי** לאחיה אבד ריש קיש שיש
 26 לנולה - שכן ראוי אותו בגד לאורגים.
 27 שהוא מחליק המטה של אירי סכוכין או
 28 עשה דבר רבי חלוקי. כורן בגד רבי חלוקי.
 29 על אצבע להנין קל שאל יחבנו שהוא
 30 והיינו 'עמוד לנולה' - לכרוך על אצבע
 31 כשארזג ומטה החושן. ורנולה' היא ארבעה
 32 כדאמרין מסכת גיטין (להג.) אשכח
 33 ויתבא ונולה. הואיל וראוי לקוצני תאניס
 34 - שבשחמטק את דהאניס כרתיב בגד כל
 35 דהו על ידיהם של חלכלכו בדבש בארבעים.
 36 הלכך מקבל טומאה.

הדרן עלך קדשי מזבח

37 **משנה** הנתנה אף על פי שלא פגם מעל
 38 - קא סלקא דעתך: בין דברר
 39 ושאך דרבי לפגם, ובין דברר שדרבי לפגם
 40 קאמר רבי יעקבא דכיון שנתנה מעל. שיש בו פגם - כלומר, שדרבי לפגם. **ביצד**
 41 - היא רבר שאין בו פגם. **נתה קטלא** - ענק של זהב של קדש בצוארה. אי טבעת
 42 בידה. או שתי' בבוס של זהב - של הקדש. כל חני אין בה פגם, שאינו פגמין
 43 בכך, אלא כיון שנתנה מוח שיה פרטה - מעל. והכי משעתיין בריז' הוא אחרון:
 44 מוח ורצה אשה ליתן שיהא בשחשקן כהלו' להליכין לבית המשתה להתברכ
 45 בהן, ומלמדת להשיקו שיהא בשחשמה שיה. **וכל דבר שיש בו פגם** - כגון
 46 לבשה חלוק או כסה מגילת או ביקע בקדרום. הואיל ומתנין לביש - לא מעל עד
 47 שיפגם כיון בשיה פירוטה. **גמרא** תנא ומודה רבי יעקבא לחבטים דברר שיש בו
 48 פגם - לא מעל אלא כשמישגמו. וכל אולין בהן נתנה, אלא רבי פגם, ופריך
 49 אם כן ומודה רבי יעקבא לרבנן דבר שיש בו פגם מעל עד שיפגם. אשכח
 50 דרישא דקאמר רבי יעקבא כיון שנתנה מעל - דברר שאין בו פגם, אם כן היינו רבנן,
 51 ובמאי קא מפליגי? **אם רבא בלבוס מציעא** - ולא לבש ליה מדהוי' לגמרי.
 52 מלבוש החיצון - פגם לאלתר. אלא לגמרי כנפנים סבירי - וההוא נמי
 53 פגם לאלתר, שנתחבר לביש. אלא בלבוס שלוש בתינת כן מלבוש החלולין ובין
 54 התחתון - שאינו נפגם עד זמן מרובה. וסלימא - בגד של פשתן שקד ביוהר,
 55 כדאמרין גיטין (נטא.) דבר התמלל מנחה דהוי כי אמגוזא ופליגא) - שכל כך דק,
 56 ששכרובין אותו כיון ביה, אין חבך גזול יתור אמגוזא. ולפי שדמיין קירם
 57 הרבה, אינו לובשו אלא פעם בשנה או פעמים, ומשמור הרבה שלא יפגם, ואין בו
 58 פגם עד זמן מרובה. ובמאי פליגי, רבי יעקבא סבר: הואיל והו דורבים שאינו פגמין
 59 לאחיה, אף על גב דהנמי לאחר מוח, כיון דלא פגמי לאחיה - והו דברר שאין בו
 60 פגם. ומעליין כן כיון שנתנה ממנו בשיה פרטה: אף על גב דלא פגם כיהו;
 61 הואיל ויש בו פגם מכל מקום - לא מעל עד שיפגם. **נפש** - האומר מעילה. וכן
 62 הוא **אומר** ימעלו וכו' וינוי אחרי' העבילים - ששינו עצמם מן המקום לעבודה זרה.
 63 וכל

1 עצמו אימא אבן ביה מעילה. אן משמע לן מעילה גבי עבודה ורה דהוי שניו
2 רשות בלא הנאה, שמשנה עצמו מרשות הקדוש ברוך הוא ומעברתו לרשות
3 עבודה ורה. דאינו נהנה בזה. אף אני אביא במעילה בשמשנה מרשות הקדוש לרשות
4 חרית, מזה מוכר ונתון ומאילן חצוצה של הקדוש להריוט - שמעל, אף על פי
5 שאינו נהנה. ואם תאמר: וליחוי מעילה דגבי

6 עבודה ורה, ולשוקת מטוטה ופילי לומר: 1
7 דאיצטרך מטוטה, לאשמועינן דאפילו בלא
8 שנינו רשות. כגון בנזב של הקדוש. אפילו הני
9 אם נהנה - מעל, ואפילו בלא פגם, כגון
10 מעלה ומכרת דמתינתן. ויהי ואלא אם מיניא
11 שלף מעברתו ורה, דהוא ארע אביה
12 שנינו מרשות לרשות, שמינה כבודו של
13 הקדוש ברוך הוא ועבד עבודה ורה. לחבי
14 איצטרך מטוטה. ואם תאמר: ומטוטה הוה
15 ליקף הנאה בלא שנינו רשות. והלא כבישה
16 איכא שנינו מרשות הבעל לרשות הבעל
17 ויש לומר: וכבישה ארע ליכא שנינו רשות.
18 שריד ואלא אינה נענייה את כבלה מאי
19 שמונה תרתי. אבל מעבודה ורה מייתי,
20 שמינה עבדת הקדוש והולך ועבד עבודה
21 ורה. ואם תאמר. אין לך מעילה אפילו אינה
22 קרייה שנינו רשות, אכן מן שיהא קאמר
23 בכרייתא "אין מעילה אלא שנינו, וכן הוא
24 אמר "איש איש כי תחשה אשתו ומעלה
25 וגו' ויש לומר: דעיקר שכן אביעלה עבודה
26 ורה דמייתי לבסוף, ומכל מקום אגב אורחיה
27 מייתי מעילה דוסוטה, לאשמועינן שריכא
28 מעלה הקדוש בנהה בלא שנינו אבי
29 פנימה, ומדיא דוסוטה כדמסיק לטמן. אי נמי
30 נהד דרשניו רשות ליכא כוסטה. כדפרשית
31 שאינה יוצאת מעולה הבעל, ככל מקום
32 איכא שנינו קטת. ודחי קאמר בבבא מצטא
33 מעילה אלא שנינו - פירושו: דשני פנים.

34 האחר, שנינו הנאה, כגון מה נתן מן הקדוש. אפילו בלא שנינו רשות, כגון גזבר,
35 ובכל פנימה. ובמכל מקום שנינו. כיון שקדוש כל הנאותיו אסורות להריוט. וכן
36 מצינו מעילה כיוצא בה גבי סוטה, דכתיב: "כי תחשה אשתך" וגו', וכדפרשית. ועד
37 יש שנינו אחר, בלא שום הנאה. כגון שנינו מרשות לרשות - שמשניא מרשות הקדוש
38 ומכניס לעבודה חרית, כגון מכירה ותמנה והשקלת. ומשניא שנתנה לרשות הדיט,
39 דהיינו שעתה בלא הדיטוטה משעת שחשבו בהוה יקנין מדריוט להריוט. ואל על פי שלא
40 נהנה. ועל שנינו לא מייתי מ'מעילה' דעבודה ורה נזכר כמו שנינו מרשות לרשות.
41 כדפרשית בלא הנאה. כן קדק מורי שיהיה **יבול** נהנה ולא פגם ונא פוגם אלא
42 נהנה וכי - תאמר: נהנה ולא פגם ונא שיהיה ליקפין מעילה מטוטה, שאינה
43 פוגמה בבעלה של זנות שהיא עושה את כבלה. דרומיא דהכי ניגמא גבי הקדוש. ואם
44 תאמר: מאי "יבול"? קאמרינן: וגם מאי מייתי מתרומה לפטור נהנה בלא פגם - דליפנין
45 מעלה מטוטה, הוא מתנויח ואל דנתנה קטלא טבעה, דנתנה בלא פגם - היכי?
46 ויש לומר: מתנויחין - דברב שאין בו פגם. שדרך תשישיו והנאותו בלא פגם. והוא
47 דברב שיש בו פגם קאי. ודחי קאמר: יבול נהנה בלא פגם אלא ככל דברי, אף דברב

48 שיש בו פגם. ומייתי בני מתרומה, שדרך הנאה על ידי פנימה אבילה לפטור (כגון דהקדוש נהנה בלא פגם). (דכאב - דברב שיש בו פגם קאי. ודחי קאמר: יבול
49 נהנה בלא פגם. ומייתי בני ככל דברי, אף דברב שיש בו פגם). ומייתי דברב ששמישיו ריך פגם) ודאי תאמר: ביה דברב שיש בו פגם מייתי, אם לא היכי חסיק
50 ארעא לחיוביה מנעילה דוסוטה, והלא סוטה לא רמא אלא לזכר שאין בו פגם, כדפרשית: ויש לומר: דנכלל מקום אי לא מיעטאן דליפנין מגורה שוה דתרומה, הוה
51 ליקפין מטוטה כל נהנה בלא פגם. אלא אפילו דברב שיש בו פגם. אף על גב דרמי לטוטה. שפגם דסוטה ארע לומר. כן דאזנא קפיד ארע לחיוביה, אף לא שנת אי
52 בו פגם אלא שנת יש בו פגם. אלא מעצמי תרומה. וכדאי גזר רמי לומר גבי נהנה בלא פגם ודחי: וכי - מעל ולא נהנה - פירושו: שאלו נהנה היכי חסיק ארעא
53 למילף מעבודה ורה שפגם ומחלה, שהולך מטאליהם חיים הולך אחרי ההבל. ואינו נהנה כלל בזה שעובד עבודה ורה. אף אני אביא במעילה לחיובי פוגם בלא נהנה. כגון
54 מוח הקדוש ומשכיליו לאיבה. כגון שנטל חצוצה של הקדוש ומשכיליו ואל בנימא או משבר. ועל כדרך פגם קאמרינן דהיינו כדפרשית: וליכא לפרושי' שכן שמוציא
55 מרשות הקדוש ומכניס לרשות הדיט, ועל ידי מכירה ותמנה או שאלה. וקרי ליה פנימה - לפי שהקדוש נעל דחסר. בזה ליכא מעילה דעבודה ורה, דאם כן מייתי מתרומה לפטור.
56 הוא ודאי כיון אביא שנינו רשות הוצאת מרשות הדיט, ודאי הוא מעל. ודאי גופה ליקפין מעילה מרשות הדיט. ודאי גופה ליקפין מעילה מרשות הדיט. ודאי גופה ליקפין
57 מעל. אלא ודאי מייתי במוק בלא שנינו רשות, כדפרשית. ואם תאמר: והיא גופה היכי בעי למילף מעבודה ורה. והלא בפגם עבודה ורה איכא נמי שנינו רשות, כדפרשית
58 לעיל? ויש לומר: דנכלל מקום סלקא דעתך אימאי דעיקר קפידא קריא לאו משום שנינו רשות. אלא אימנא דספסא דהקדוש קפיד דהנאה. ואם כן, אפילו בלא שנינו רשות
59 נמי סלקא דעתך אימאי לחיובי. ודחי: אצטרך תרומה חולק. כן קדק מורי שיהיה. **מ**ה תרומה פוגם ונתנה - דהכתיב: "כי יאכל", ויאמר: אפילו בלא פנימה שנספסי
60 תרומה מן הכהן. וגם פוגם בלא נהנה פטור בתרומה. לאפוקי נהנה בלא פגם ברב שיש בו פגם, ולאפוקי פגם בלא נהנה היכי וליכא שנינו רשות, כגון מוק. ואין להקשות:
61 לכתוב תרומה ולשוקת נתון? והתלמוד מציך קלפן בסמוך. **א**בילותו ואבילות הברו - מיידי שהאילת את חבורה, שנתן לחותן פו של חבורה. וליכא לפרושי' "אבילות" **א**
62 חבורה על ידי שליחות. ואל שבעה חבורה מן ההקדוש - לא ליתא, אף על גב דיש שליחות לזכר עיריה גבי מעילה. כדליפנין "חטא" מעילה. ונמילי במעילה
63 הבאה על ידי הנאה, אבל במעילה האביל על ידי אבילות הנאה - לא. כדאמרינן פרק "ראשית מקדש" (רושקין שמא) בלא פנימה בלא התורה בלא ונהה הוא מתחייב.
64 גבי "האומר לשלוחו צא ואבול את החבלי", וכדפרשם שם בתוספתא. כן רואה למורי שיהיה. אי נמי: שמא יש לומר: גם על ידי שליחות, וכגון שצוה את חבורה לטול ולאבול
65 ומדאגביה - קנייה, ועוד מקום אבילות. כדפרשם שם בתוספתא. כן רואה למורי שיהיה.

בגד של הקדוש דרומיא ד'מעילה' דעבודה ורה, דאיכא שנינו וליכא הנאה? או יחא
מועל בשנתנה ולא פגם - כי דהכי דאשכחן כוסטה דנהנה ולא פגם, שהיי פגומה
ועמדה, שבעולה היא, ומעילה היא. או ברב ששמוהר ליקרע - כגון באילן של בעל
הקדוש. ויבשילי שעשה שליחותו של בעל

אביתיהם ויגזו אחרי הבעלים". **י**בול פגם ולא נהנה,
או נהנה ולא פגם, ובמחזור לפרקנו, ובשליח שששה
שליחותיו? - תלמוד לומר "והמאה" נאמר "המאה"
בתרומה, ונאמר "המאה" במעילה. מה "המאה" האמור
בתרומה - פוגם ונהנה; ומי שפגם נהנה; ובכרז שפגם,
בו נהנה; ופגם ונהנה; ופגם ונהנה; ובתלמוד לפרקנו:
בושליח שששה שליחותו. אף "המאה" האמור במעילה -
פוגם ונהנה; ומי שפגם נהנה; ובכרז שפגם **ב**ו נהנה;
ופגם ונהנה; ופגם ונהנה; ופגם ונהנה; ובתלמוד לפרקנו:
שששה שליחותו. אין לי אלא אביל. ונהנה בכרז שאין בו
פגם, **מ**ניין? **א**בילותו ואבילות הברו, הנייתו והניית הברו,
הנאותו ואבילות הברו, אבילותו והניית הברו, ששמיסרין
זה עם זה אפילו לזמן מוכרח, **מ**ניין? תלמוד לומר: "תמעל
מעל" - **מ**כל מקום. או מה "המאה" האמור בתרומה לא
צירף שתי אבילות פאחד, אף "המאה" האמור במעילה
אף צירף שתי אבילות פאחד. **מ**נין אביל היום אביל
למחר, ואפילו לזמן מוכרח? תלמוד לומר: "תמעל מעל"
מכל מקום. אי מה "המאה" האמור בתרומה - **פ**נימיה
והנאותו פאחד. **מ**נין לאבילותו ואבילות הברו, ואפילו
מכאן ועד שלש שנים, **מ**ניין? תלמוד לומר: "תמעל
מעל" - **מ**כל מקום. או מה "המאה" האמור בתרומה
עד

1 יכול פגם ולא נהנה - כלומר, יכול היא מועל הכי דפגם ולא נהנה. כגון שקדש
2 בגד של הקדוש דרומיא ד'מעילה' דעבודה ורה, דאיכא שנינו וליכא הנאה? או יחא
3 מועל בשנתנה ולא פגם - כי דהכי דאשכחן כוסטה דנהנה ולא פגם, שהיי פגומה
4 ועמדה, שבעולה היא, ומעילה היא. או ברב ששמוהר ליקרע - כגון באילן של בעל
5 הקדוש. ויבשילי שעשה שליחותו של בעל
6 הבית, יכול שמיעל השליח כמו שאילו עשה
7 מדעת עצמו. תלמוד לומר "והמאה והמאה נאמר
8 חטא" בתרומה - ואלא שזאנו עליו חטא". מה
9 "חטא" האמור בתרומה - פוגם ונהנה, ומי
10 שפגם נהנה - דהוא עצמו שפגם תרומה.
11 הוא עצמו נהנה מננה.
12 נהנה - לא ברב אחר. ופגם ונהנה והנאותו
13 כדאב - בשעה אחת, כדאמרינן "הנאותו
14 וביעורו שוה". ובתלמוד לפרקנו -
15 התרומה אינה נותנת אלא בתלוש, וכתיב
16 (ברבים ה'): "ראשית דגןך" - היינו ארדגן.
17 ויבשילי שעשה שליחותו - דכי תרם.
18 מדרשה על בעל הבית הוא דהוא תרומה.
19 אף הוא האמור במעילה פוגם ונהנה -
20 מעל לאפוקי פגם ולא נהנה. כגון שקדש
21 שראיין של הקדש או לבש חלוק, שננהה ולא
22 פגם. ואין דקתני במביתו, ונהנה חביז
23 שיעור, ולא מעל. ופעימה והנאה באחת -
24 למעט פוגם ארדגאן פרוטה, ונהנה למחר
25 פרוטה. שיש שעשה שליחותו - על בעל
26 הבית, דבעל הבית מעל. פרט לשליח שלא
27 עשה שליחותו אלא מדעת עצמו - שלא
28 מעל בעל הבית. אין לי אלא אביל ונתנה -
29 כדאמרינן, דכין דליקף מתרומה - לא אשכחן
30 אביל, אולי, דכתיב (ויקרא ב'): ואיש כי
31 יאכל קדש שגדגה וגו'. אבילות ואבילות
32 תביר - כגון שלקח מזה פרוטה מן הקדוש.
33 ואכל הוא חציה, והאביל חציה לחבורו. או

34 נהנה הוא בחצי שיעור, ותן לחבורו חציה ואחר, ונהנה הוא. "ונאותו אבילות הברו"
35 - כגון שרק משמע על הקדוש בחצי פרוטה, נתן לחבורו חציה ואחר. ואביל, כן
36 למפרע. ודבא לא מיידי בשום פוגם אלא באביל. ואפילו לזמן מרובה - כגון שאכל
37 לא חצי שיעור ששחיתו הבריו לרע, כגון שמשטרפין ורה נהנה חייב? תלמוד
38 לומר: "תמעל מעל" - ריבוי. או מה "המאה" האמור בתרומה לא צירף שתי אבילות
39 באחת - אלא אבילות אחת. ומה ביהוה כדכתיב: ואיש כי יאכל קדש וגו'
40 דבתרומה קאי מיידי. אף במעילה לא צירף שתי אבילות באחת. ואנן קיימא לן בצירוף
41 בה שתי אבילות באחת. ומנין אתא אמור שאם אביל חצי שיעור, ואלא למחר
42 חצי שיעור, ודחינו שתי אבילות, ואפילו בזה מרובה שזאת חזית **א**ת מילתא -
43 איכא בן זמן מרובה דהוא לזמן מרובה דלעיל. דהאי דכאב משמע בין לאחר שנים
44 או שלשה ימים. וקתני ביה "אלא היום ואכל למחר", והוא דלעיל לא משמע אלא
45 ביום אחד, ולא תנת "אביל היום ואכל למחר". ואפילו - לא השלים שיעור אבילות.
46 **מ**כאן ועד שלש שנים - שיהיה מעל מעל - שהוא חייב?

עד
יכול פגם ולא נהנה - כלומר, יכול היא מועל הכי דפגם ולא נהנה. כגון שקדש
בגד של הקדוש דרומיא ד'מעילה' דעבודה ורה, דאיכא שנינו וליכא הנאה? או יחא
מועל בשנתנה ולא פגם - כי דהכי דאשכחן כוסטה דנהנה ולא פגם, שהיי פגומה
ועמדה, שבעולה היא, ומעילה היא. או ברב ששמוהר ליקרע - כגון באילן של בעל
הקדוש. ויבשילי שעשה שליחותו של בעל
הבית, יכול שמיעל השליח כמו שאילו עשה
מדעת עצמו. תלמוד לומר "והמאה והמאה נאמר
חטא" בתרומה - ואלא שזאנו עליו חטא". מה
"חטא" האמור בתרומה - פוגם ונהנה, ומי
שפגם נהנה - דהוא עצמו שפגם תרומה.
הוא עצמו נהנה מננה.
נהנה - לא ברב אחר. ופגם ונהנה והנאותו
כדאב - בשעה אחת, כדאמרינן "הנאותו
וביעורו שוה". ובתלמוד לפרקנו -
התרומה אינה נותנת אלא בתלוש, וכתיב
(ברבים ה'): "ראשית דגןך" - היינו ארדגן.
ויבשילי שעשה שליחותו - דכי תרם.
מדרשה על בעל הבית הוא דהוא תרומה.
אף הוא האמור במעילה פוגם ונהנה -
מעל לאפוקי פגם ולא נהנה. כגון שקדש
שראיין של הקדש או לבש חלוק, שננהה ולא
פגם. ואין דקתני במביתו, ונהנה חביז
שיעור, ולא מעל. ופעימה והנאה באחת -
למעט פוגם ארדגאן פרוטה, ונהנה למחר
פרוטה. שיש שעשה שליחותו - על בעל
הבית, דבעל הבית מעל. פרט לשליח שלא
עשה שליחותו אלא מדעת עצמו - שלא
מעל בעל הבית. אין לי אלא אביל ונתנה -
כדאמרינן, דכין דליקף מתרומה - לא אשכחן
אביל, אולי, דכתיב (ויקרא ב'): ואיש כי
יאכל קדש שגדגה וגו'. אבילות ואבילות
תביר - כגון שלקח מזה פרוטה מן הקדוש.
ואכל הוא חציה, והאביל חציה לחבורו. או

רבי ירמיה בשם רב: הלכה כרבי מאיר. שמואל אומר: הלכה כרבי יהודה. רבי יהושע בן לוי אומר: הלכה כרבי שמעון.

בעון קומי רבי יוחנן: את מה את אומר? אומר לוי: אני אין לי אלא משנה! כל הנרות מיטלטלין – חוץ מן הנר הדלק בשבת.

רבי שמעון בן לקיש הורי באטרבוליס: מנורה קמנה – מותר לטלטלה.

רבי חלבו ורבי אבהו. קומי רבי חלבו – לא מעברין. קומי רבי אבהו – מעברין.

רבי יסא סלק גבי רבי תנחום בר חייא, בעא מיבערתיה קומוי. אומר ליה: בפנינו, רבי יוסה גליליא סלק קומי יוסי בן חנינה, בעא מיבערתיה, אומר ליה: מאן שרא לך? אשכחתי, רב ורבי יוחנן – אילין דאסרין חדא. רבי יהושע בן לוי ורבי שמעון בן לקיש – אילין דשריה חדא.

רבי לעזר בר חנינה: מעשה היה וטילטלו פומט מתחת הנר בשבת. מה אנו קיימין? אין כרבי מאיר – אפילו פומט יהא אסור. אין כרבי שמעון – אפילו גר יהא מותר! אלא, בן אנו קיימין: כרבי יודה, כרבי יודה דו אומר: גר – מאום. פמוט – אינו מאום.

תני: גר שהוא מונח על גבי טבילה – מסלק את הטבילה והנר נופל. אומר רבי יוחנן: קרוב הוא זה לבוא לידי חיוב הפאות.

[דף כ"ז ע"א]

לפניו – משום מקעיר. לאחריו – משום מכבה. שמואל בר אבא קומי רבי יסא: בכבה. אומר ליה: תנחום דעתך.

מה אנו קיימין? אין כרבי מאיר – אפילו טבילה תהא אסורה. אין כרבי שמעון – אפילו גר יהא מותר. אלא, כאן כרבי יודה, כרבי יודה אומר: גר – מאום. טבילה – אינה מאוסה.

תני: אם התנה עליו – יהא מותר. מה אנו קיימין? אין כרבי מאיר – אפילו התנה עליו אסור. אין כרבי שמעון – אפילו לא התנה עליו יהא מותר. אלא בן אנו קיימין: כרבי יודה, כרבי יודה אומר: גר – מאום. טבילה – אינה מאוסה.

מה חמית מימר: כרבי יודה אנו קיימין? דתני: גר שהוא מונח אחריו תדלת – פותח ונועל בשבת, ובלבד שלא יתכוין לא לכבות ולא להקעיר. רב ושמואל פתרון ליה: בשוכה, ומקללין מאן דעבד בן. וברת ה' לאיש אשר יעשה ער וענה. (מלאכי ב' י"ב).

מאן אית "כל המיוחד לאיסור – אסור"? לא רבי מאיר? הוי: מאן תנא "אם התנה עליו – מותר"? רבי שמעון. אבל בום וקערה ועששית אף על פי שכוונו – אסור ליגע בהן.

רבי טובי בשם רב הוסיא: אפילו כרבי שמעון דו אמר תמן – מותר, מוּדִי הוּא הָכָא – שְׁהוּא אָסוּר. שְׁאִם אוֹמֵר אֵת לֹזֵן שְׁהוּא מוֹתֵר – אִף הוּא מְכַבֵּד אוֹתָן וּמְשַׁתְּמֵשׁ בְּהוֹן.

אמר רבי מנא: בְּקִדְמֵיתָא הוּיִנֵּן סְבָרִין מִימֵר: מַה פְּלִיגוּן בְּאוֹתוֹ שְׂכֵכְהָ? בְּשִׁנְרָרֵי הַעֲכָבְרִים אֵת הַפְּתִילָה, בְּאַפְרִיצָה, וְאַפְּלִיז תִּימָא בְּשֵׁלָא גָרְרוּ הַעֲכָבְרִים אֵת הַפְּתִילָה, וְאַפְּלִיז תִּימָא שְׁלָא בְּאַפְרִיצָה, בְּשֵׁישׁ בְּתוֹכוֹ שְׁמֹן.

[דף כ"ו ע"ב]

תמן תנינן: נטיל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ותני דבית רבי: האבן והאבן כלין בתוכה. לא הוינן אמרין כלום! שְׁהָרִי רַבִּי רוּמְנוֹס הוֹצִיא מִהֶתֶדָּה מִשְׁלַל בֵּית רַבִּי מְלִיאָה גְּחָלִים בְּשִׁבְתָּה. אֵית לָךְ מִימֵר גְּבִי גְּחָלִים – אַפְרִיצוֹת הֵן? אֵלָּא, בְּשֵׁישׁ לְתוֹכוֹ שְׁמֹן. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: קוּימְתִיחָה: קְרָטִים שָׁל בּוֹסֵם הִיָּה בָּהּ.

רבי בא בר הוסיא בשם רבי יוחנן: תרבוים – אסור לטלטלו. הוֹרִי רַבִּי אָמִי: מוֹתֵר. רַבִּי יְרֵמְיָה הָמִי לֹזֵן מְטַלְטְלִין לִיה גּוֹ סְדָרָא רוּבָא, וְלֹא הָוָה מְמַחֵה בְּיָדוֹ. דְּבֵית רַבִּי יִצְחָא אָמְרִין: עַד שְׁלִשָּׁה – כְּכֶסֶף, מִיבֵן וְהִילָךְ – כְּסוּלָם.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: מאן דשרי – כרבי שמעון! דתני: לא יגרר אדם את המטה ואת הכפסא ואת הספסל ואת הקטידרה – מפני שהוא עושה חריין. ורבי שמעון מתיר.

רבי בא בשם רבי הונא, רבי חגי בשם רבי יעירא, רבי יוסי בשם רבי אילא: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכֶסֶף שְׂרָגְלוֹ מִשׁוֹקַעַת בְּטִיט – שְׁמוּתֵר לְטַלְטְלוֹ. כְּמַה דְּתִימֵר מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ, וְדַכּוּתָהּ מוֹתֵר לְהַחְזִירָהּ.

אמר רבי יוסי: אף אֲנִי גְּמִי תְּנִינֵן: נִטְלִין בְּשִׁבְתָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: מִתְּנִיתָא אָמְרָה בּוֹן? כָּל הַכְּלִים אֵינֵן נִגְרָרִין, הוּיִן מִן הַעֲגָלָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוּבֶשֶׁת.

רבי הונא בשם רבי: לְעַנְוֵן שַׁבָּת אֵיתְאָמְרָה. הוֹקִיָּה בְּשֵׁם דְּבֵית רַבִּי יִצְחָא: לְעַנְוֵן הוֹקוֹת אֵיתְאָמְרָה. רַבִּי יוֹסֵה מִשׁוּם דְּבֵית רַבִּי יִצְחָא: לְעַנְוֵן טוּימָאָה אֵיתְאָמְרָה.

רבי אהא בר חיננא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: מְנוּרָה קְטַנָּה – מוֹתֵר לְטַלְטְלָהּ. וְלֹא כְּלִי הוּא? וְלֹא כָּל מַה שְּׂבִבִית – מִן הַמּוֹכֵן הוּא? אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: תִּיפְתֵר, שְׁלֻקְחָה עִמּוֹ לְסַחֲרָה. אוֹ שְׂבָאָת עָרַב שַׁבָּת עִם חֲשִׁיכָה וְלֹא שְׁמַעְתָּ מִינָה כְּלוּם:

הַלְכָה ח'

מתני' נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות. ולא יתן לתוכו מים, מפני שהוא מכבה:

גמרא הכא את אמר: אין נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות, ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה. והכא את אמר: נותנין כלי תחת הנר. כאן – שיש לו צורך בשמן, וכאן –

[דף כ"ח ע"א]

אין לו צורך בניצוצות:

ולא יתן לתוכו מים, מפני שהוא מכבה. רבי שמואל בשם רבי זעירא: דרבי יוסי היא.

דאמר רבי יוסי: הוינן סברין מימר: מה פליגינן רבי מאיר ורבנן? בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים – לא.

מן מה דמר רבי שמואל בשם רבי זעירא: דרבי יוסי היא, תדא אמרה: אפילו עשה מחיצה של מים – היא המחלוקת:

הדרן עלה פרק פירה

פרק רביעי

הלכה א'

מתני' פמה טומנין? ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת, ולא בזבל, ולא במלה, ולא בסיד, ולא בחול, בין לחין בין יבישין.

לא בתבן, ולא כמזכין, ולא בזוגין, ולא בעשבינן, בזמן שהן לחין, אבל טומנין בהן בשחן ובישין.

טומנין בכסות, ובפירות, ובכנפי יונה, ובנעורת של פשתן, ובנסורת של חרשין דקה.

רבי יהודה אומר בדיקה, ומתיר בגסה:

גמרא לפי שהדברים הללו רותחין ומרתחין, והוא נוטלן והן תשים לתוך ידו ומחזירן, והן מוסיפין רתיחה – לפיכך אסרו לטמון בהן.

וכרבי לעזר בן עזריהו: דרבי לעזר בן עזריהו אמר: קופה מטה על צדה ונוטל. וכרבנן דתמן דינן אמרין

[דף כ"ח ע"ב]

אם היתה יורה – מותר. ותמן תנינן: ספק חשיכה ספק לא חשיכה. מפני שלא חשיכה. הא אם חשיכה – אסור לטמון בהן? תמן אמרין: מפני ביטול בית המדרש.

אָמַר רַבִּי בָּא: מִפְּנֵי הַחֲשׂוֹד, שְׂאֵם אוֹמֵר אֵת לוֹ שֶׁהוּא מוֹתֵר – אַף הוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתוֹן כֵּל צוֹרְכוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. מֵתוּדָה שְׂאֵת אוֹמֵר לוֹ שֶׁהוּא אֲסוּר – אַף הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כֵּל צוֹרְכוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. מַה נֶּפֶק מִן בִּינְיָהוּ? לְטֻמוֹן שְׁלֵג וְצוּנִין. עַל דַּעֲתִיהָ דְרַבִּי בָּא – מוֹתֵר. וְעַל דַּעֲתוֹן דְרַבְנִין דְתַפְּזוֹן – אֲסוּר.

אָסְרוּ טְמִינָה – מִפְּנֵי פִירָה. אָסְרוּ פִירָה – מִפְּנֵי טְמִינָה.

אָסְרוּ פִירָה שֶׁהִבְלָה מִמוּעָט – מִפְּנֵי פִירָה שֶׁהִבְלָה מְרֻבָּה. אָסְרוּ תִבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כֵּל צוֹרְכוֹ – מִפְּנֵי תִבְשִׁיל שְׁלֵא נִתְבַּשֵּׁל כֵּל צוֹרְכוֹ. אָסְרוּ חֲמִין – מִפְּנֵי תִבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כֵּל צוֹרְכוֹ. חֲזָרוּ וְהִתִּירוּ חֲמִין.

תָּנִי:

[דף כ"ט ע"א]

אֵין טוֹמְנִין בְּרִמְזִין. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: הֲדָא אֲמַרְתָּ, אֲפֹר שְׂצֻנָּן – מוֹתֵר לְטֻמוֹן בּוֹ. כִּהְדָּא בְּרַתִּיהָ דְרַבִּי יִנְאִי הָווּת מִשְׁמֹשׁ קוּמוּי אָבוּי, וְהָווּת מַעְלָה קוּמוּי תִבְשִׁילִין רוֹתְחִין. אָמַר לָהּ: הֵיךְ אֵיתְעִבִידָא? אֲמַרְתָּ לוֹ: כְּמָרָא וְגִיפְתָא. אָמַר לָהּ: לֹא תְחִי עֶבְדָּה בּוֹ, אֲלֵא כְּמָרָא גוֹ קוּפְתָא. וְיִתְכַּה קוּפְתָא עַל גִּיפְתָא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כִּהְדָּא רַבִּי חֲנִינָא פְּלִיג.

דִּרְשׁ רַבִּי אֲחָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: הַנֶּפֶק מִלְּטֻמוֹן וְתַבְּנָן מִיכָן וּמִכָּן – אֲסוּר. וּמוֹדָה בֵּהּ רַבִּי יִנְאִי.

אָבִין בְּעִי: בְּלָלָן מַה הֵזָה? נִישְׁמַעִינָה מִן הֲדָא: טוֹמְנִין בְּכֹסוֹת וּבִפְרִיזוֹת וּבְכַנְפֵי יוֹנָה. רַבִּי יוֹסֵה בְּן פְּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָה: הֲדָא דְתִימֹר, בְּשִׁלְא רַבָּת רַקְבוּבִיתָן. אֲבָל אִם רַבָּת רַקְבוּבִיתָן – אֲסוּר לְטֻמוֹן בִּהּ:

וְלֹא בַחֹל. תַּפְּזוֹן תְּנִינָן: מְטִילִין אוֹתוֹ לַחֹל בְּשִׁבִיל שְׂמִיתִין. הֵחֵן חָלָא מִירְתַּח רִתְחָא. וּמִיֻּצֵן צוֹנְנָת. הֵחֵן תַּבְּנָן בְּעַל פְּקוּדוֹן הוּא כְּמָה דְאֵת יְהִיב לֵיהּ הוּא יְהִיב לָךְ.

כֵּל דְבַר שְׁמַרְחִיקִין אוֹתוֹ מִן הַכּוֹתֵל – אֲסוּר לְטֻמוֹן בּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִן מַה דְתַנְיָנָן תַּפְּזוֹן: טוֹמְנִין בּוֹ, הֲדָא אֲמַרְתָּ: אֵין מְרַחֲקִין אוֹתוֹ מִן הַכּוֹתֵל.

הִתִּיב רַבִּי חֲגַיִי וְהִתְנִי: וְהַמְשַׁכֵּיר בֵּית לַחֲבִירוֹ – לֹא יַעֲשֶׂנוּ אוֹצָר שֶׁל תְּבוּאָה. לְיִידָא מִיֻּלָּה? לֹא מִפְּנֵי הַמוּזִין? אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה: מִפְּנֵי הַעֲכָבְרִים.

אָמַר רַבִּי פְּנַחֵם בִּי רַבִּי חֲנִינָה: אִם מִפְּנֵי הַעֲכָבְרִים – נִיתְנִי אֲפִילוֹ אוֹצָר שֶׁל כֵּל דְבָרִי: הוּי יְאוּת קָשִׁי רַבִּי חֲגַיִי.

אָתִיב רַבִּי שְׁמוּי: הָרִי מְלָעִים מְרַחֵק אוֹתָן מִן הַכּוֹתֵל. מַעֲתֵדָה, אָסוּר לְטַמּוֹן בְּהֵן! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא שֶׁהַסְּלָעִים מְרַתִּיחוּ, אֲלָא שֶׁהֵן עוֹשִׂין הַלּוּדָה, וְהֵן מַלְקִין אַרְעֵיתוֹ שֶׁל כּוֹתֵל.

וְהָא תַנַּי: אֵין טוֹמְנִין בְּסְלָעִים! תִּיפְתָּר: בְּסְלָעִים שֶׁל בְּסָף.

אֵית תַנַּי תַנַּי: טוֹמְנִין בְּסְלָעִים. וְאֵית תַנַּי תַנַּי: אֵין טוֹמְנִין. אָמַר רַב הִסְדָּא: מֵאֵן דְּמַר טוֹמְנִין – בְּשָׁל וְהָב שֶׁל נְחוּשָׁת. מֵאֵן דְּמַר אֵין טוֹמְנִין – בְּסְלָעִים שֶׁל בְּסָף.

לֹא סוּף דְּכָר לְחֵין. אֲפִילוּ יִבְשִׁין שְׁנַתְלַחְלָחוּ. מִן אֵילִין מוֹכִין. וּמוֹכִין – לֹא כִּיבִישִׁין שְׁנַתְלַחְלָחוּ הֵן! רַבִּי יוֹחָנָן בַּר שִׁילָא: הֵדָא אָמְרָה:

[דף כ"ט ע"ב]

הֵהֵן דְּכִמַּר אֵיידָה – צְרִיךְ מְחַסְרְתִּיהָ צִיבָהָר, דְּהוּא אֲתִי מִיסַב וְהוּא שׁוֹפְכָה וּמְרַתְחָה.

תַמְן תַנַּינִן: בֵּן בְּנֵפֶת הַדְּשָׁה. אֲכָל בִּישְׁנָה – טַהוּר. וְאֵי זוּ הִיא הַדְּשָׁה וְאֵיזוּ הִיא יִשְׁנָה? רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַדְּשָׁה – בְּתוֹךְ יו"ב הוֹדֵשׁ. יִשְׁנָה – לְאַחַר יו"ב הַדְּשׁ:

טוֹמְנִין בְּכִסוּת וּבְפִירוֹת וּבְכַנְפֵי יוֹנָה. רַבִּי יוֹדָא בַר פְּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה בַר חֲנִינָה: הֵדָא דְתִימַר – בְּשִׁילָא רַבַּת רַקְבוּבִיתָן. אֲכָל רַבַּת רַקְבוּבִיתָן – אָסוּר לְטַמּוֹן בְּהֵן:

וּבְנֵעוֹרֹת שֶׁל פְּשָׁתָן וּבְנִסְוֹרֹת שֶׁל חֲרָשִׁין. אֲנִן תַנַּינִן נְסוֹרֹת. תַנַּי דְּבֵית רַבִּי: נְעוֹרֹת. הֵדָא אָמְרָה, הִיא הֵדָא הִיא הֵדָא:

הַלְבָּה ב'

מִתַנַּי' טוֹמְנִין בְּשִׁלְחֵין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגִיזֵי צְמַר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כִּיצַד עוֹשָׂה? נוֹטֵל אֶת הַכִּיסוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמַר: קֶפֶה מִטָּה עַל צֵדָה וְנוֹטֵל, שְׁמָא יִשׁוּל וְאֵינוּ יֹכֵל לְהַחְזִיר. וְהַכְּמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל וּמַחְזִיר.

גְּמָרָא רַבִּי יוֹדָה בֶּן פְּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: הֵדָא דְתִימַר – בְּנִתּוּנִין אֲצֵל בַּעַל הַבַּיִת. אֲכָל בְּנִתּוּנִין בְּאִפּוֹתֵיקִי – לֹא בְדָא.

בְּגִיזֵי צְמַר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. רַבִּי יוֹדָה וְרַבִּי יוֹחָנָן: הֵדָא דְתִימַר: בְּנִתּוּנִין בְּאִפּוֹתֵיקִי. אֲכָל בְּנִתּוּנִין אֲצֵל בַּעַל הַבַּיִת – לֹא בְדָא.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי: פּוֹרְשִׁין מִהַצֵּלֶת עַל גְּבִי שְׁיִיפוֹת שֶׁל לְבַיְתִים בְּשַׁבָּת.

אמר רבי שמעון בר רבי: אני לא שמעתי מאבא. אהותי אמרה לי משמו: ביצה שנולדה ביום טוב – סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה את הכלי. ושמואל אמר: כופין עליה כלי.

אמר רבי מנא: ובלבד שלא יהא

[דף ל' ע"א]

הכלי נוגע בגופו של ביצה.

תני רבי הושעיה: מחיל של דבורין – פורסין עליה סדין, בהמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים. מהו פרב? בשמואל? כן – מלמעלן. כן – מלמטן.

רבי ביסנא בשם רבי יוסי בר הנינא: הפי לסומות – אסור לטלטלן. מצדתה היוון פריסין והיוון משטרפן גו שימשא, אתון שאלו לרב: מהו מטלטלתן? אמר לון: חשבון עליהן מתנינן תחות רשיכוון, ושרי לכוון מטלטלתן.

רבי זעירא בשם רבי ירמיה: ראשי כלונסיות שהישב עליהן מאתמול – מותר לטלטלן.

רבי יונה ורבי יוסי סלקון לסדרא דבר עולא, דתוה רבעה תמן, ותוה תמן ראשי כלונסיות. אתון ושאלון ליה? מהו לטלטלן. אמר לון: אם השבתם עליהן מאתמול – מותר לטלטלן, ואם לאו – אין אתם מותרין לטלטלן.

תני רבי חלפתא בר שאול: מוכין שהשב עליהן מאתמול – מותר לטלטלן. תני רבי יוסי בן שאול: צבר של קורות שהשב עליהן מאתמול – מותר לטלטלן.

רבי יוסי, רבי הנינה בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסי, רבי יעקב בר אהא, רבי יעקב בר אידי, רבי הנינא בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסי: אבא – שלחה תוה, ותוה אמר לנו: קשרו לכם ראשי גזויות, ואתם מותרין לטלטלן למחר. חזקיה אמר: אפילו מלן.

רב אמר: חריות שגידען לשכיבה – אינן צריכות קישור. לאהלין – צריכות קישור. רב אבא בר חנה אמר: בין לשכיבה בין לאהלין – צריכות קישור.

אמר רבי חזקיה: ולא דמו קישוריה דרב באהלין לקישוריה דרב אבא בר חנה בכלים. קישוריה דרב באהלין – עד שיקשור את כל הקוצין. קישוריה דרב אבא בר חנה בכלים – עד שיהיה עליהן תואר כלי. אם אומר את: עד שיקשור את הקוצין – אין מעשה גדול מזה.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי יונתן: לעולם אל ימנע אדם עצמו מליקח לבית המדרש! שחרי כפה פעמים נשאלה הלכה זו בכיבנה

[דף ל' ע"ב]

עריבת הירדן למה היא טמאה? ולא אמר אדם דבר. עד שבא רבי חנינה בן אנטיגנס ודרשה בעירו, עריבת הירדן למה היא טמאה? מפני שממלין אותה פירות ומוליכין אותה מן הים ליבשה ומן היבשה לים.

ועוד דבר אחר דרשו: הריות שגדעו, בין לשכיבה בין לאהלין – צריכות קישור.

התיבון: הרי נדידייא דאשקלון! אמר רבי יצחק בר לעזר: שניא היא, שמקצתן פים ומקצתן ביבשה. אתייא דרבי בא בר חנה – ברבי חנינא. דמר רבי חנינא: עולין היינו עם רבי לחמת גרר, והיה ואמר לנו: בחרו לכם חלמי אבנים, ואתם מותרין למלטלן למחר.

רבי זעירא אמר: עד שיגרדם.

הכרייא אמרי: עד שישפשא.

וצפוראי אמרין: עד שיהשוב.

רבי יוחנן אמר: עד שיהא עליהן תואר כלי.

אשכחתי, אמר רב חנה בר אבא ורבי יוחנן ורבי יונתן – חדא. רב ורבי זעירא ורבי ישמעאל בי רבי יוסי – חדא. ציפוראי ורבי יוסי בן שאול ורבי הלפתא בן שאול – חדא. הכרייא – לית להון זוג.

הלכה ג'

מתני' אם לא כסהו מבעוד יום – לא יכסנו משתחשד. כסהו ונתגלה – מותר לכסותו. כמלא את הקיתון ונתן לתחת הכר, או תחת הכסת:

גמרא נמלו מבעוד יום – מהזירו מבעוד יום. נמלו משחשיכה – מהזירו משחשיכה. נמלו מבעוד יום וקדש עליו היום?

רבי בא בשם רב יהודה: אם נתקלקלה הגומה – אסורה.

ומכירה לכירה – מותר. מן שהוא דמר רבי לעזר בשם רבי יהושע: משרת הייתי את רבי הייא הגדול, והייתי מעלה לו חמין מדיומי התחתונה לדיומי העליונה ומחזירין לכירה.

ומר רבי ירמיה ברבי שמעון: אפילו מכירה שהכלה ממועט לכירה שהכלה מרובה – מותר. מכירה למינה – אסור. ממינה לכירה – אסור. ממינה למינה – צריכה.

נתגלה מבעוד יום – מכפהו מבעוד יום. נתגלה משחשיכה – מכפהו משחשיכה. נתגלה מבעוד יום וקדש עליו היום?

תני: אין טומנין המין משחשיכה, אכל מוסיפין עליהן פסות ובלים. כמה יהא עליהן ויהא מותר לכפותם? רבי זריקן בשם רבי חנינא: אפילו מפת. אמר רבי זעירא: וכלבד דבר שהוא מועיל. אמר רבי חנינא: כל הדברים מועילין. אמר רבי מתניה: ויאות! אילו מאן דנסב מרטוט ויחב לה על רישיה בשעת צינתה, דילמא לא כביש צינתה?

כשם שאין טומנין המין משחשיכה – כך אין טומנין לא שלג ולא צונין. ורבי מתיר. התיב שמואל בר אבא על הדא קדמייתא: והא תני: ממלא הוא אדם את הקיתון של מים ונותן תחת הכר או תחת הכסת; אלא ברבי, ורבי מתיר!

[דף ל"א ע"א]

כאן לשעה כאן לשהות:

הדרן עלה פירק במה טומנין

פִּירְק הַמִּישִׁי

הִלְכָה א' מַתְנִי' בְּמַה בְּחִמָּה יוֹצֵאתָ, וּבְמַה אֵינָה יוֹצֵאתָ? יוֹצֵאת הַגָּמֶל – בְּאִיפְסָר. וְהַנֶּקֶה – בְּחֶמְסַם. וְהַלּוֹבְדָקִים – בְּפִרוּמְבָא. וְחֶסוּם – בְּשִׁיר. וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר – יוֹצֵאִין בְּשִׁיר, וְנִמְשָׁכִין בְּשִׁיר, וּמִזִּין עֲלֵיהֶן וְסוֹבְלִין בְּמִקּוּמָן:

גמרא תני רבי ישמעאל בי רבי יוסי משום אביו: ארבע בהמות נמשכות באיפסר, ואילו הן: הפוס והפרד, הגמל והחמור. אמר רבי חזקיה: וסימנא וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור (זכריה יד, טו). רב אמר: הלכה כרבי ישמעאל בי רבי יוסי.

ליבדקם. אית תניי תני: לנדקם. מאן דמר ליבדקם על שם ולובים וכושים במצעדיו. מאן דמר לנדקם אבקטום. מהו אבקטום. חמר סלק.

רבי יונה אמר, רב הושעיה בעי: גרים הבאים מלובים מהו להמתין להן שלשה דורות. אמר רבי יונה בן צרויה: מן מה דנן חמיי התן פולא מיצרייא, כדון רטיב – אינון צווחין ליה לובי. כדו נגיב – אינון צווחין ליה פול מיצרייא, הדא אמרה: גר מלובי – צריף להמתין שלשה דורות. הדא אמרה: הוא לובי, הוא מצרי.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי אושעיא: הלכה כדברי התלמיד. דברי חכמים, כל מין פרדות אחד. רבי שמואל בשם רבי זעירא: כמה דתימר לעניין איסור, וכן כל שאר הפהמה לעניין היתר:

וְכֵן הַפּוֹסֵם – בְּשִׁיר. וְלֹא כֵן תַּנְיִי. כָּל תַּכְשִׁימֵי אָדָם – טְמֵאִין, וְתַכְשִׁימֵי בְּהֵמָה – מְהוֹרִין; תִּיפְתָּר: בְּעִשְׂוִיִּין לְהַנּוֹתָן.

וְאִינּוּ עוֹשֶׂה חֲרִיץ? אֵלֶּא כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. דְּתַנְיִי: לֹא יִגְרַר אָדָם אֶת הַמָּטָה וְאֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַפְּסָל וְאֶת הַחֲתִידָרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲרִיץ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: בְּהָדָא דְּתַנְיִי: דָּלַת – גּוֹרְרָת, מַחְצֶלֶת – גּוֹרְרָת, קַנְקִילּוֹן – גּוֹרֵר, פּוֹתַח וְנוֹעֵל בְּשַׁבָּת, וְאִין צְרִיד לֹמֵר כּוּם מִזֵּב.

וְתַנְיִי כֵּן: מַחְצֶלֶת שֶׁהִיא קְשׁוּרָה וְתַלְיָה בְּעַמּוּד – פּוֹתַח וְנוֹעֵל בְּשַׁבָּת, וְאִין צְרִיד לֹמֵר כּוּם מִזֵּב: וּמִזִּין עֲלֵיהוֹן וְטוֹבְלִין בְּמִקְוָמוֹן.

[דף ל"א ע"ב]

תַּמָּן תַּנְיִנָּן: לֹא תַמְבּוּל בְּהֵן עַד שֶׁתִּרְפַּס, וְכֵאֵן הוּא אָמַר הַכִּין? אָמַר רַבִּי מְנָא: כֵּאֵן – בְּרַפִּים, כֵּאֵן – בְּאִפּוּצִים:

הַלְּמָה ב'

מִתְנִי' תְּמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדְּעָת, בְּזִמְן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ. הַנּוֹכְרִים – יוֹצֵאִין לְכִיבִין. רְחִילוֹת – יוֹצֵאוֹת שֶׁהוּזוֹת, כְּבוֹלוֹת וְכַבּוּנוֹת. וְהַעֲזִים – צְרוּרוֹת.

רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכוֹלֵן, חוּץ מִן הַרְחֵלִים הַכַּבּוּנוֹת.

רַבִּי יְהוֹדָא אוֹמֵר: עֲזִים – יוֹצֵאִין צְרוּרוֹת לִיבֵשׁ, אֲבָל לֹא לְחֶלֶב:

גְּמָרָא שְׁמוּאֵל אָמַר: בְּקְשׁוּרָה לוֹ מְעַרֵב שַׁבָּת.

הַנִּין מוּגַפְתִּיָּהּ אָמַר קוּמֵי שְׁמוּאֵל: רַב הָיִיא בַר אֲשִׁי לֹא נְהִיג כֵּן. אָמַר לִיה: נְהִיג בְּקַלְסִטִּירִין. דְּתַנְיִי: וְכָרִים יוֹצֵאִין בְּקַלְסִטִּירִין.

הַתִּיב רַבִּי אַחָא בַר פִּפְא קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְהָא תַנְיִי: חֲבַל שֶׁהוּא קְשׁוּר בַּפֶּרֶה – קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בְּאִבּוּס. בְּאִבּוּס – קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בַּפֶּרֶה. נִיחָא בַּפֶּרֶה קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בְּאִבּוּס. בְּאִבּוּס קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בַּפֶּרֶה? וְלֹא נִמְצָא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּצִדֵּי בְּהֵמָה בְּשַׁבָּת? אָמַר רַבָּה: תִּיפְתָּר בְּקְשָׁרִין שְׁאִינָן שֶׁל קִימָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁנֵיִיא הוּא צְדָדִי בְּהֵמָה, בֵּין קֶשֶׁר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא בֵּין קֶשֶׁר שֶׁאִינּוּ שֶׁל קִימָא?!

אָמַר רַבִּי שְׁמִי: תִּיפְתָּר כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֶלְעָזָר. דְּתַנְיִי: רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עַל צְדָדִי בְּהֵמָה בְּשַׁבָּת. הִיא צְדָדִי בְּהֵמָה הִיא צְדָדִי אֵילָן. אָמַר רַבִּי מְנָא: קִימָתִיָּה בְּמִסְפַּק חֲבַל עַל חֲבַל:

זְכָרִים יוֹצֵאִין לְבִיבִין. שֶׁהוּא נוֹתֵן עוֹר מִכּוּרְסִינוּן בְּנֶגֶד לְבוּ וְהוּא מִתְרִים בְּנֶגֶד חֵיָהּ:

רְחֵלִים יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת. אֵית תַּנְי תַּנְי: שְׁחוּזוֹת. וְאֵית תַּנְי תַּנְי: שוּזוֹת. מֵאֵן דְּאָמַר שוּזוֹת, מְעַתְדָן, כְּמָה דְתִימַר: שֵׁית זֹנָה וְנִצְוֹרַת לְבָ. מֵאֵן דְּמַר שְׁחוּזוֹת, כְּמָה דְתִימַר: אֵין מִשְׁחִיזִין אֶת חֶסְפִּין.

כְּבוֹנוֹת לְמִילַת. כְּבוֹלוֹת – שְׁלָא יַעֲלָה עֲלֵיהֶן הַזְכָּר. רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רַבִּי חֵיָא: וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרְץ כְּבוֹל. אֶרְץ שְׁאִינָה עוֹשָׂה פִירוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עוֹזִים – יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת, לִיבֵשׁ אֲבָל לֹא לְחֶלֶב. תַּנְי, רַבִּי יְהוּדָא בֶן בְּתִירָא אָמַר: בֵּין לִיבֵשׁ בֵּין לְחֶלֶב – אָסוּר. יֵאוֹת אָמַר רַבִּי יְהוּדָא בֶן בְּתִירָא

[דף ל"ב ע"א]

וּמָה מְעֻמוֹן דְּרַבְנָן? רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָא: רַבִּי יוֹחֲנָן מְטִי בָּהּ בְּשֵׁם רַב: הֲלֵכָה כְּדַבְּרֵי מִי שֶׁהוּא אָמַר בֵּין לִיבֵשׁ בֵּין לְחֶלֶב – אָסוּר, מִשּׁוּם מִי מִיפּוּם:

הֲלֵכָה ג'

מִתְנִי' וּבִמָּה אֵינָה יוֹצְאָה? לֹא יֵצֵא הַגָּמֶל בְּמִטְוֵאלַת, לֹא עֶקֶד וְלֹא רְגוּל, וְכֵן שְׂאֵר כֹּל הַבְּהֵמָה.

לֹא יִקְשׁוֹר גְּמָלִים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוּדָה. אֲבָל מִכְּנִים חֲכָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוּדָה, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִכְרוֹדָה:

גְּמוּרָא כְּהֵדָא בִּיפְחָ דְהִיא מִשְׁוּיָא גְּבִינְתָהּ. עֶקֶד – בְּיָדוֹ אַחַת. רְגוּל – בְּשֵׁתֵי רְגְלָיו:

לֹא יִקְשׁוֹר גְּמָלִים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוּדָה. אָמַר רַבִּי בָּא: מִפְּנֵי הַחֹשֶׁד, שְׁלֵא יְהוּ אֲוִמְרִים: אִישׁ פְּלוֹנִי יֵצֵא לַעֲשׂוֹת מְלֻאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת.

אִסִּי אָמַר: לְכֹלְאִים נִצְרָכָה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל אָמַר: מֵיָדוֹ – אָסוּר. וּמִצְוָאָר בְּהֵמָה – מוֹתֵר, שְׁאִין לְבַהֲמָה. כְּרוּד אֵל צְוָאָר בְּהֵמָה – אָסוּר. מִשׁוּלְשָׁל מִצְוָאָר בְּהֵמָה – מוֹתֵר.

רַב הוֹנָא וְרַב יְהוּדָה, תְּרִיהוֹן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: חֹד אָמַר: מֵיָדוֹ – אָסוּר, וּמִצְוָאָר בְּהֵמָה – מוֹתֵר. וְחוֹרְנָה מְחֻלְפָּה.

מֵאֵן דְּמַר: מֵיָדוֹ אָסוּר – מִשּׁוּם מִשְׁוִי בְּשַׁבָּת. וּמִצְוָאָר בְּהֵמָה מוֹתֵר – שְׁאִין לְבַהֲמָה מִשְׁוִי בְּשַׁבָּת. וּמֵאֵן דְּמַר מֵיָדוֹ מוֹתֵר – מִפְּנֵי שְׁאִיפְשֵׁר. וּמִצְוָאָר בְּהֵמָה אָסוּר – הוּא מִצְוָה עַל שְׁבִיתַת בְּהֵמָתוֹ כְּמוֹהוּ. שְׁנָאֲמַר לְמַעַן יְנַחַשׁ שׁוֹרְדָּה וְחִמְרָדָּה – כְּמוֹדָה.

תַּנְי: טַפַּח מֵיָדוֹ לְצוּאָר בְּהֵמָה – אָסוּר. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מֵיָדוֹ – אָסוּר, וּמִצְוָאָר בְּהֵמָה – אָסוּר. טַפַּח מֵיָדוֹ לְצוּאָר בְּהֵמָה – אָסוּר.

ואי זו היא שהוא מותר? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מִרְיָא: מֵאַן דְּעֵבִיד טְבָאוּת, נְגִיד לָהּ בְּתַדִּין סוּמְיָא בְּרַקְיָא:

הַלְכָה ד'

מתני' אין המזור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו. ולא בזוג, אף על פי הוא פקוק, ולא בסולם שבצוארו, ולא ברצועה שברגלו.

אין התרנגולים יוצאין בחומין, ולא ברצועה שברגליהן. ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. ואין הרחלים יוצאות חנונות.

ואין העגל יוצא בגימון. ולא פרה בעור הקופר, ולא ברצועה שבין קרניה.

פָּרְתוֹ שֶׁל רַבִּי לְעֹזַר בֶּן עֲזַרְיָה הִיטָה יוֹצֵאתָ בְּרֻצּוּעָה שֶׁבִין קַרְנֶיהָ, שֶׁלֹּא בְּרֻצּוֹן חֲכָמִים:

גמרא תני: אָבֵל מִטְּיִיל הוּא בַּהּ בְּחֶצֶר. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא:

[דף ל"ב ע"ב]

אף לעגלי איכופ בן. תני: יוצא הוא החמור באוכף שלו בשביל לחממו. אבל לא יקשור את המסרובי, ולא יפשיל את הרצועה שתחת זנבו.

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא: מנן אילין מוליאי דתנינן הלכות שבת פתריים תלוין בסערה, ואת אמר הבן!

ויתביניה, מה בין סולם לקישושות? סולם – יש בו ממש. קישושות – אין בהן ממש.

אמר רבי חנינא: ויתביניה, מה בין קישושות לקמיע מומקה? דתני: אסור לבהמה לצאת בקמיע מומקה!

אמר רבי אבדימי: ויתביניה, מה בין קישושות לאגד שעל גבי המפה?

אית תני תני: אין יוצאין בקישושות. אית תני תני: יוצאין.

אמר רבי הירא בר אדא: תניין אינון. מה דמר יוצאין בקישושות – יוצאין באגד שעל גבי המפה. ומאן דמר אין יוצאין בקישושות – אין יוצאין באגד שעל גבי המפה.

אין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. מפני שהוא עושה חריץ.

אין הרחלים יוצאות חנונות. רב יהודה אמר: כיפה של צמר. רבי יסא בשם רבי חמא בר חנינא: עיקר הוא ושמויה יחנונה.

רבי זעירא בעיא קומי רבי יוסי: לית הדיא אמרה, שאסור לכהמה לצאת בקמיע מומחה? אמר ליה: אין בכלייה דקמתה עליה.

אין העגל יוצא בגימון. רב הונא אמר: בר נירא. רב הסדא אמר: פינגקסה. אבא בר רב הונא אמר: שרתיעה.

אית תניי תני: גימון. אית תניי תני: גימול. מאן דמר גימון, הלכך פאגמון ראשו. מאן דמר גימול, ותעלהו עמה פאשר גמלתו. מאן דמר גימון – מסייע לרב הסדא. מאן דמר גימול – מסייע לאבא בר רב הונא ולרב הונא.

ולא פרה בעור הקופד. שהוא נותן עור קופד בין דדיה בשביל שלא תינך את בנה.

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים. רבי בא ורבי שמואל תריהון אמרין: דברי חכמים, אפילו להימשך בה – אסור.

רבי בא בשם שמואל: אם היתה קרניה קדוהה – מותר.

אמר רבי יוסי: קשייתה קומי רבי בא, ומר: לא תנינן אלא הנקה בהתם. רבי זעירא בשם שמואל: שור שעיסוקו רע – יוצא בפרומבויא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן.

רבי לייא, רב יהודה בשם שמעון בר חייא: כלב יוצא בסוגר שלו. אם להכות בו – אסור. אם בשביל שלא לאכול אפסרו – מותר.

גניבה אמר: הלכה היא היה מלמד וכו', כדא דתנן שלא ברצון חכמים.

תני רבי יודה בר פיז רב דלייה, אמרו לו: או עמוד מבינותינו, או העבר רצועה מבין קרניה. אמר רבי:

[דף ל"ג ע"א]

שהיה מתרים בגנדין.

אמר רבי הנגיה: פעם אחת יצאת, והשחירו שיניו מן הצומות.

אמר רבי אידי דהומריה: אשתו הייתה.

ומנין שאשתו קרוי עגלה? לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי.

תמן אמרין: שכנינתו היתה.

ויש אדם נענש על שכנינתו? אמר רבי קירים דידמאי: ללמדך שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו ממהה – קלקלתו תלויה בו:

הדרן עלך פרק במה בחמה

פרק שישי

הלכה א'

מתני' במה אשה יוצאה, ובמה אינה יוצאה? לא תצא אשה לא בחוטי צמר, ולא בחוטי פשתן. לא ברצועה שבראשה. ולא תטבול בהן עד שתרפם.

ולא בטושפת, ולא בסנבוטיון, בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרשות הרבים.

ולא כעיר של זהב, ולא כקטלא, ולא כנזמים, ולא כטבעת שאין עליה חותם, ולא כמחט שאינה נקובה. ואם יצאת – אינה חייבת הטאת:

גמרא רב נחמן בר יעקב אמר: על ידי שהיא מתרתן, שהן חצין בנדתה, והיא שכוהה ומהלכת בהן ארבע אמות.

אמר רבי מנא: בקדמייתא הוינן אמרין, על ידי שהיא מתרת את התפור. ולא הוינן אמרין בלום.

תני רבי הושעיה: הותל של תמרים – קולע ומתיר, ובלבד שלא יקשור.

תמן תנינן: אילו הוצצין באדם, חוטי צמר וחוטי פשתן, והרצועות שבראשי הבנות. שמואל אמר: לית כאן של שיער.

על דעתיה דרבי יהודה, אלא של צמר. הא של שיער – דברי הכל אין הוצצין.

רבי פא בשם רב יהודה, רבי זעירא בשם רבנין:

[דף ל"ג ע"ב]

היתה נימא אחת – הוצצת. שתים – ספק. שלש – אינן הוצצות.

רבי זעירא בעי: קשר נימא לחבירתה, אחת – היא אחת. לשתיים – שתים הן. לשלש – שלש הן.

רב יהודה אמר: זו שהיא יורדת לטבול לנידתה – קושרת שיערה בזנב הסוס לעוברתה וסמיד עלי.

כהנא שאל לרב מהו מיפק באילין תיפייא. אמר לו בן אמרין אסור לו לאדם לצאת בהמייני?

רב הונא הורי לאיתתיה דריש גלותא: מיתן ליברה דדקהא על קפיליטה.

רבי יוחנן הורי לאילין דבית בון תמינא: טלייה דמרגליתא על פרנגותא.

אמר רבי אילא: כל המחופר לכסות – הרי הוא פכסות. ותנינן: יוצא הוא בזוגין שבכסותו ואינו

יוצא בזוגין שבצוארו.

אֵית תַּנְיֵי תַנְיֵי בֵּין אֵילֹו בֵּין אֵילֹו – מְקַבְּלִין טוּמְאָה. וְאֵית תַּנְיֵי תַנְיֵי בֵּין אֵילֹו בֵּין אֵילֹו – אֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה. מֵאֵן דְּמַר בֵּין אֵילֹו בֵּין אֵילֹו מְקַבְּלִין טוּמְאָה – בְּשַׁעֲשֵׁה לְהֵן אַמְבּוּלִי. וּמֵאֵן דְּמַר בֵּין אֵילֹו בֵּין אֵילֹו אֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה בְּשֵׁלֵא עֲשֵׂה לְהֵן אַמְבּוּלִי.

וְאֵפִילוּ עֲשֵׂה לְהֵם אַמְבּוּלִי – יְהוּ מְהוֹרִין! וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שְׁמַעוּן בְּרַ אֲבָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּזוּגֵין שְׁבַע־רִיסָה. תַּרְוִין אַמְוֹרָאִין, חַד אָמַר: מוֹלִיד וּמְכִיא וּבִלְבָד שְׁלֵא יִשְׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל. וְהִרְנָה אָמַר: אִם הַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל – אָסוּר, וְאִם לֹא – מוּתַר.

תַּמָּן – אִם אֵינָן עֲשׂוּיִין לְהַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל בְּשַׁבָּת, עֲשׂוּיִין הֵן לְהַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל בְּחוּל. בְּרַם הַכָּא? אִם אֵין עֲשׂוּיִין לְהַשְּׁמִיעַ קוֹל לֹא בְּחוּל וְלֹא בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי מַה עֲשֵׂה לְהֵן אַמְבּוּלִי?

לֹא בְּטוּטְפָת. רַבִּי בּוֹן בְּרַ חֵייה קוּבְטִירָה. דְּבַר שְׁהוּא נֹתֵן בְּמָקוֹם הַטּוּטְפָת וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין. צוּבְעִין תּוֹתֵבָן.

לֹא בְּכַבּוּל. טַבּוּסָה.

תַּנְיֵי רַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן אֶלְעָזָר מוּתַר. רַבִּי אֲהֵא בְּשֵׁם כְּהֵנָּה: אֲתֵיא דְרַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן לְעֹזֵר בְּרַבִּי. כְּמַה דְרַבִּי אָמַר: דְּבַר שְׁהוּא טְמוּן – מוּתַר. בֵּן רַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן לְעֹזֵר אָמַר: דְּבַר שְׁהוּא טְמוּן – מוּתַר.

תַּכְּשִׁיטִין לְמַה הֵן אָסוּרִין? אָמַר רַבִּי בָּא: עַל יְדֵי שְׁהַנְשִׁים שְׁהַצְנִיּוֹת, וְהִיא מוּתַרְתָּן לְחַבְרִיתָהּ, וְהִיא שְׁכוּחָה וּמַחְלַכַת בְּהֵן אַרְבַּע אַמּוֹת.

תַּנְיֵי רַבִּי חֵלְפָתָא בֵּן שְׂאוּל: אָסוּר לְשַׁלְּחֵן. אָמַר רַבִּי מוּנָא: לֹא אָמְרוּ אֵלָא לְשַׁלְּחֵן. הָא לְלַבְשָׁן – מוּתַר. תַּנְיֵי: מִטְּלַטְלִין אֶת הַשּׁוֹפָר לְהַשְׁקוֹת בּוֹ אֶת הַתֵּינוֹק. וְאֵת הַפְּנִיָּם וְאֵת הַפְּרָקֶשׁ וְאֵת הַפְּרָאָה

[דף ל"ד ע"א]

לְכַסּוֹת בְּהֵן אֶת הַבָּלִים. אָמַר רַבִּי בּוֹן: מוּתַנְיָא אֲמַרְהָ בֵּן שְׂאוּר לְלֹבְשָׁן. דְּתַנְיֵין כַּל שְׁנִיאֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב – מִשְׁלַחִין אוֹתָן. אִם אוֹמַר אֶת שְׁמוּתָר לְלֹבְשָׁן – יְהֵא מוּתַר לְשַׁלְּחֵן!

וּמַה הִדָּא דְתַנְיֵי מִטְּלַטְלִין אֶת הַשּׁוֹפָר לְהַשְׁקוֹת אֶת הַתֵּינוֹק. וְאֵת הַפְּרָקֶשׁ וְאֵת הַפְּרָאָה לְכַסּוֹת בְּהֵן אֶת הַבָּלִים? בְּשִׁישׁ עֲלִיהֵן תּוֹאֵר כְּלִי.

עַד בְּדוֹן תַּכְּשִׁיטִין שֶׁל זֶהָב. וְאֵפִילוּ תַכְּשִׁיטִין שֶׁל כֶּסֶף? אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: אָסוּר. אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: מוּתַר.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אֲנָא יְדַע רִישָׁא וּסִיפָא! טְלִיין דְּקִיזֵין הֲוִיין מוּתַרְבִּין בְּדַרְתֵּיהּ דְרַבִּי יְרֵמְיָה. אֲתָא וְשָׂאל לְרַבִּי זְעִירָא, אָמַר לִיה: לֹא תִיסוּר וְלֹא תִישְׁרִי.

אֵין רוּאִין בְּפִרְאָה בְּשַׁבָּת. אִם הִיתָה קְבוּעָה בְּכּוֹתֵל – רַבִּי מוּתַר. וְחֲכִימִין אוֹסְרִין.

מִסְכַּת סְנֵהֲדִירִין פֶּרֶק רְבִיעִי

ד, א כִּהֵן גְּדוֹל שְׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, מִזִּיד נִהָרַג וְשׁוֹגֵג גּוֹלָה. עֵבֶר עַל מִצּוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וּשְׂאֵר כָּל הַמִּצְוֹת - הָרִי הוּא כִּהֲדִיּוֹט לְכָל דְּבָר, וְלֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִיבֵם אֲבָל מִיבֵמִין לְאִשְׁתּוֹ, עוֹמֵד בַּשּׁוּרָה לְהַתְנַחֵם, הַסֵּגֵן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אֲב מִשְׂמָאלוֹ, וְכָל הָעַם אוֹמְרִין לוֹ: 'אֲנִי כִפְרַתְךָ!' וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן: 'תִּתְבָּרְכוּ מִן הַשָּׁמַיִם!' עוֹמֵד בַּשּׁוּרָה לְנַחֵם אֶת אַחֲרִים, הַסֵּגֵן וְכֵהֵן שְׁעֵבֶר מִגְּדֻלְתּוֹ מִימִינוֹ, וְאֲבָל מִשְׂמָאלוֹ, וְאִין רוֹאִין אוֹתוֹ עָרוֹם, וְלֹא כִשְׁהוּא מִסְתַּפֵּר, וְלֹא בְּבֵית הַמֶּרְחָץ, שְׁנֹאֲמֵר (וַיִּקְרָא כֹא): 'וְהִכְהֵן הַגְּדוֹל מֵאֲחִיו אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ' - וְיִשְׁהִיו אֲחִיו הַכֹּהֲנִים נוֹהֲגִין בּוֹ גְּדֻלָּה. וְאִם רָצָה שִׁירְחֲצוּ אַחֲרִים עִמּוֹ - הָרְשׁוֹת בִּידוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רָצָה לְנַהֵג בְּיָוִן בְּעֶצְמוֹ - אִין שׁוֹמְעִין לוֹ, שְׁנֹאֲמֵר (וַיִּקְרָא כֹא): 'וְקִדְשְׁתּוֹ' - עַל כְּרַחוּ! אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵינִי אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כֹא): 'וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא' אֲלֵא בַשַּׁעַת עֲבוּדָה בְּלִבְדָּה, וְהוֹלֵךְ לְהַכְרוֹת אֶת אַחֲרִים, וְאַחֲרִים בְּאִין לְהַכְרוֹתוֹ.

ד, ב מִלֵּךְ יִשְׂרָאֵל - אִין עוֹמֵד בַּשּׁוּרָה לְהַתְנַחֵם, וְאִין עוֹמֵד בַּשּׁוּרָה לְנַחֵם אֶת אֲבָלִים, וְאֵינִי הוֹלֵךְ לְהַכְרוֹת אֶת אַחֲרִים, אֲבָל אַחֲרִים בְּאִין אֲצִלוֹ לְהַכְרוֹתוֹ, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוּאֵל-ב ג): 'וַיֵּבֵא כָּל הָעַם לְהַכְרוֹת אֶת דָּוִד לְחֵם בַּעֲד הַיּוֹם'; וְעוֹבֵר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּשְׂאֵר כָּל הַמִּצְוֹת, וְהָרִי הוּא כִּהֲדִיּוֹט לְכָל דְּבָר, לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִיבֵם וְלֹא מִיבֵמִין לְאִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רָצָה לְחַלֵּץ - הָרְשׁוֹת בִּידוֹ. אָמְרוּ לוֹ: נִמְצְאָתָּ פּוֹגֵם כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, וְאִין נוֹשֵׂאִין אֲלֵמְנוֹתוֹ, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוּאֵל-ב כ): 'וְתַהֲיִינָה צְרוּרוֹת עַד יוֹם מוֹתָן אֲלֵמְנוֹת חַיּוֹת'; וְבוֹרֵר לוֹ נָשִׁים מִכָּל מְקוֹם שִׁירְצָה כִּהְנֹחַת לְרִיחַ וּשְׂרָאֵלִית. וְאִין רוֹכְבִין עַל סוֹסוֹ, וְאִין יוֹשְׁבִין עַל כֶּסֶאוֹ, וְאִין מִשְׁתַּמְשִׁין בְּכֹתְרוֹ וּבְשַׂרְבִּיטוֹ, וְלֹא בְּאֶחָד מִכָּל מִשְׁמָשְׁיוֹ. מֵת - בְּלֵן נִשְׂרָפִין

עָלָיו. שְׁנֹאֲמֵר (יְרֵמְיָהוּ ד): 'בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּבְכַמְשָׁרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ' וְגו'. וְכִשֶּׁם שְׁשׁוּרְפִים עַל הַמְּלָכִים - כֶּךָ שׁוּרְפִים עַל הַנְּשִׂאִים, אֲבָל לֹא עַל הַהֲדִיּוֹטוֹת. מֵה הֵן שׁוּרְפִין עֲלֵיהֶן? מִטְּתוֹ וְכָל כְּלֵי תִשְׁמִישׁוֹ. כָּל הָעַם עוֹמְדִין וְהוּא יוֹשֵׁב, וְלֹא הִיתָה יִשְׁבֵּה בַּעֲזוּרָה אֲלֵא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד בְּלִבְדָּה. וְכָל הָעַם שׁוֹתְקִין וְהוּא מְדַבֵּר, הוּא קוֹרֵא אוֹתָן 'אֲחִי וְעַמִּי', שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א כח): 'שְׁמַעוּנִי אֲחִי וְעַמִּי', וְהֵן קוֹרִין אוֹתוֹ 'אֲדוֹנֵינוּ וְרַבְּנוּ', שְׁנֹאֲמֵר (מְלָכִים-א א): 'אֲבָל אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד הַמְּלִיךְ אֶת שְׁלָמָה'.

ד, ג לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים כְּאִיזְבֵּל, אֲבָל כְּאִבְיָגִיל - מֵתָר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. "לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹסִים" (מְלָכִים-א א) - סוֹסִים בְּטִלִּים, אֲפִלוֹ אֶחָד, שְׁנֹאֲמֵר (מְלָכִים-א א): "לִמְעַן הַרְבוֹת סוֹסִים". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ה): 'וַיְהִי לְשִׁלְמָה אֲרַבְעִים אֶלְף אַרוֹת סוֹסִים לְמַרְכָּבָתוֹ, וַיִּפֶּה עֲשֵׂה שְׁנֹאֲמֵר (מְלָכִים-א ד): "יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל רַבִּים כַּחֲלוֹ אֲשֶׁר עַל הַיָּם לְרַב"; כִּשְׁהוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ה): "וַיִּשְׁנֵם עֲשֶׂר אֶלְף פָּרָשִׁים", שֶׁהַשְּׂאֵר בְּטִלְגִין חַיּוֹ, וְהֲדִיּוֹט - מֵתָר כְּכֵלָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל הָאָמֹר בְּפִרְשַׁת הַמֶּלֶךְ - הַמֶּלֶךְ מֵתָר בָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נִאֲמְרָה פִּרְשָׁה זֹאת אֲלֵא בְּשִׁבִיל לְאִים עֲלֵיהֶם, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים יז): "שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ", וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ מִצְוֹת נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּבִיאָתָן לְאֶרֶץ - לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶן מֶלֶךְ, וְלִבְנוֹת בֵּית הַבְּחִירָה, וְלְהַכְרִית זֶרַע עֲמֶלֶק. אִם כֵּן לְמָה נִעֲנְשׁוּ בִימֵי שְׁמוּאֵל? אֲלֵא לְפִי שֶׁהַקְּדִימוֹ עַל יָדוֹ! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נִאֲמְרָה פִּרְשָׁה [זו] אֲלֵא מִפְּנֵי תַרְעֻמַּת, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים יז): "וְאִמְרַתְּ אֲשִׁמָּה עָלַי מֶלֶךְ". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זְקִנִים שְׂאֵלוּ כִּהְלִכָה, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוּאֵל-א ח): "תִּנְהַג לָנוּ מֶלֶךְ לְשַׁפְּטָנוּ", [אֲבָל] עִמִּי הָאֶרֶץ חֲזוֹר וּקְלַקְלוּ, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוּאֵל-א ח): "וְהֵינִי גַם אֲנַחְנוּ" וְגו'. הַרוֹגֵי בֵּית דִּין נִכְסִיָּה לְיִוְרְשִׁיָּהוּן, הַרוֹגֵי הַמֶּלֶךְ נִכְסִיָּהוּן לְמֶלֶךְ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: הַרוּגֵי הַמֶּלֶךְ נִכְסֵיהֶן לְיִוְרְשֵׁיהֶן. אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה: הַרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א כא): "הִנֵּה הוּא בְּכָרֶם נְבוֹת אֲשֶׁר יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ!" אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁבֶן אָחִי אָבִיו הָיָה וְרֵאוּי לוֹ לְיִוְרְשׁוֹ. אָמַר לָהֶם: וְכִי לֹא הָיָה לוֹ בָּנִים? אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא אוֹתוֹ וְאֵת בָּנָיו הָרַג, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים ב ט): "אִם לֹא [אֵת] דְּמֵי נְבוֹת וְאֵת דְּמֵי בָּנָיו רֵאִיתִי אֲמַשׁ נֶאֱמַר ה' וְשִׁלְמַתִּי לָךְ בַּחֲלָקָה הַזֹּאת נֶאֱמַר ה'."

ד, וְכוּתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְלַמֵּד לְשֵׁמוֹ, שְׁלֵא יְהֵא נֵאוֹת בְּשֵׁל אֲבוֹתָיו, אֶלֶּא בְּשֵׁלוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז): "וְכֹתֵב לוֹ" - שֶׁתֵּהֵא כְּתוּבָה לְשֵׁמוֹ, וְאִין רִשׁוֹת לְהַדְיוּט לְקֵרוֹת בְּהַ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז): "וְקָרָא בוֹ" - הוּא וְלֹא הַדְיוּט. וּמִנִּיחִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁל כְּהֵנִים, וּבְבֵית דִּין שֶׁל לְוִיִּם, וּבְבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְּשִׁיאִין לְכַהוֹנָה, יוֹצֵא לְמַלְחָמָה - הֵיא עִמוֹ. נִכְנַס - הֵיא עִמוֹ. יוֹשֵׁב בְּבֵית דִּין - הֵיא אֶצְלוֹ. נִכְנַס לְבֵית הַמִּים - מִמְּתַנֵּת לוֹ עַל הַפְּתָח. וְכֵן דוֹד אוֹמֵר (תְּהִלִּים טז): "שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד" וגו'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵפֶר תּוֹרָה מִימֵינוֹ וְתַפְלִין מִשְׁמָאלוֹ.

ד, הַ רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: רֵאוּי הָיָה עֲזָרָא שֶׁתַּנְתֵּן תּוֹרָה עַל יָדוֹ, אֶלְמֵלֵא קִדְמוֹ מִשֶּׁה, נֶאֱמַרְהָ בְּמִשֶּׁה עֲלֶיהָ נֶאֱמַרְהָ בְּעֲזָרָא עֲלֶיהָ, נֶאֱמַרְהָ בְּמִשֶּׁה עֲלֶיהָ (שְׁמוֹת יט): "וּמִשֶּׁה עֲלֶיהָ אֵל הָאֱלֹהִים". נֶאֱמַרְהָ בְּעֲזָרָא עֲלֶיהָ (עֲזָרָא ז): "הוּא עֲזָרָא עֲלֶיהָ מִבְּבֵל", מַה עֲלֶיהָ הָאֲמוּרָה בְּמִשֶּׁה - לְמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ד): "וְאוֹתִי צִוָּה ה' בְּעַת הַהִיא לְלַמֵּד אֶתְכֶם", אִף הַעֲלִיָּה הָאֲמוּרָה בְּעֲזָרָא - לְמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (עֲזָרָא ז): "כִּי עֲזָרָא הָכִין לְכַבּוֹ לְדַרְשׁ אֵת תּוֹרַת ה', וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֻק וּמִשְׁפָּט", וְאִף הוּא נִתּוּן עַל יָדוֹ כְּתָב וְלִשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (עֲזָרָא ד): "וְכֹתֵב הַנִּשְׁתָּוֶן כְּתוּב אֲרַמִּית וּמְתוּרָם אֲרַמִּית", מַה תַּרְגוּמוֹ אֲרַמִּית אִף כְּתוּב אֲרַמִּית. וְאוֹמֵר (דְּנִיָּאל ה): וְלֹא כְּהִלִּין כְּתָבָא לְמַקְרָא וְגו', מְלַמֵּד שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְּן. וְאוֹמֵר (דְּבָרִים יז): "וְכֹתֵב לוֹ אֵת מִשְׁנֵה"

הַתּוֹרָה הַזֹּאת", תּוֹרָה הַעֲתִידָה לְשִׁתְּנוֹת. לְמַה נִּקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שׁוֹם שֶׁעֲלָה עִמָּהֶן מֵאֲשׁוּר. רַבִּי אוֹמֵר: בְּכַתֵּב אֲשׁוּרִי נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכִשְׁחֻטְאוֹ - נִהְפְּכָה לְהֵן לִשׁוֹן. וְכִשְׁשָׁבוּ בִימֵי עֲזָרָא - תּוֹרָה לְהֵן אֲשׁוּרִית, שֶׁנֶּאֱמַר (זְכָרְיָה ט): "שׁוּבוּ לְבַצְרוּן" וגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשֶּׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּרָטָא, שֶׁאֵמַר מִשֶּׁם רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדְעִי: בְּכַתֵּב זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כז): "וַיִּיְהַצְּמוּדִים" - וַיִּין שֶׁהֵן דוֹמִים לְעִמוּדִים, וְאוֹמֵר (אֶסְתֵּר ח): "וְאֵל הַיְהוּדִים כְּכַתְּבָם וְכַלְשׁוֹנָם", מַה לְשׁוֹנָם בְּלִשׁוֹן הַזֶּה - אִף כְּתָבָם בְּלִשׁוֹן הַזֶּה. לְמַה נִּקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שֶׁם שֶׁהוּא מֵאֲשֶׁר בְּכַתְּבוֹ! אִם כֵּן לְמַה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יז): "וְכֹתֵב לוֹ אֵת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת"? מְלַמֵּד שֶׁשְׁתֵּי תּוֹרוֹת כּוֹתֵב לוֹ, אַחַת שֶׁנִּכְנַסְתָּ וַיּוֹצֵאָה עִמוֹ, וְאַחַת שֶׁמִּנְחַת לוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֹו שֶׁנִּכְנַסְתָּ וַיּוֹצֵאָה עִמוֹ - לֹא תִכְנַס עִמוֹ, לֹא לְמַרְחָץ, וְלֹא לְבֵית הַמִּים, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז): "וְהִיָּתָה עִמוֹ וְקָרָא בוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּיו" וגו' - בְּמִקּוֹם הָרֵאוּי לְקֵרוֹת בוֹ. וְהֵלֵא דְבָרִים קֵל וְחֹמֵר, וּמַה אִם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא עֵסַק אֶלֶּא בְּצָרְכֵי צְבוּר, נֶאֱמַר בוֹ "וְהִיָּתָה עִמוֹ וְקָרָא בוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּיו", שְׁאָר בְּנֵי אָדָם עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה! וְכִיּוֹצֵא בוֹ (דְּבָרִים לד): "וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מֵלֵא רוּחַ חֻכְמָה כִּי סִמָּךְ מִשֶּׁה אֵת דְּדִיו" וגו'. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת לג): "וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֹעַר", וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ א): "לֹא יְמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה", וְהָרִי דְבָרִים קֵל וְחֹמֵר, וּמַה יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן שֶׁעֵסַק בְּכַבוּשׁ הָאָרֶץ, וְעוֹמֵד לְחֻלְקָה לְיִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בוֹ "לֹא יְמוּשׁ" וגו' שְׁאָר בְּנֵי אָדָם עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה.

ד, וַ אִין מַעְמִידִין מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּחוּץ לְאָרֶץ, אִין מַעְמִידִין מֶלֶךְ בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶלֶּא אִם כֵּן הָיָה נְשׁוּי לְכַהֲנָה, וְאִין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֶלֶּא עַל גְּבֵי מַעִין, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-א א): "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קַחוּ עִמְכֶם אֵת עַבְדֵי אֲדוֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם" וגו', וְאִין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֶלֶּא מִפְּנֵי הַמַּחֲלָקָת, מִפְּנֵי מַה מִּשְׁחוּ אֵת שְׁלֵמָה?

מִפְּנֵי אֲדוּנְיָהּ. וְאֵת יְהוּא? מִפְּנֵי יְהוֹרָם. וְאֵת יוֹאָשׁ? מִפְּנֵי עֲתֻלְיָהּ. וְאֵת יְהוֹאָחָז? מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים אַחֲיוֹ שֶׁהָיָה גְדוֹל הַיָּמָנוּ שְׁתֵּי שָׁנִים. מֶלֶךְ - טַעוֹן מְשִׁיחָה. בֶּן מֶלֶךְ - אֵין טַעוֹן מְשִׁיחָה. כֹּהֵן גְּדוֹל בֶּן כֹּהֵן גְּדוֹל, אֶפְלוּ עַד עֲשָׂרָה דוּרוֹת - טַעוֹן מְשִׁיחָה. אֵין מוֹשְׁחִין מַלְכִים אֲלָא מִן הַקֶּרֶן. שְׂאוּל וַיְהוּא נִמְשְׁחוּ מִן הַפֶּה, מִפְּנֵי שֶׁמְלַכּוּתָן עֲתִידָה לְהִשְׁכַּר, דוּר וּשְׂלָמָה נִמְשְׁחוּ מִן הַקֶּרֶן, מִפְּנֵי שֶׁמְלַכּוּתָן מְלַכּוֹת עוֹלָמִים.

מִסְכַּת סַנְהֶדְרִין פָּרָק חֲמִישִׁי

הָא, זֶה פּוֹסֵל דֵּינּוּ שֶׁל זֶה וְזֶה פּוֹסֵל דֵּינּוּ שֶׁל זֶה - דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא כָל הַיָּמָנוּ לְפִסֵּל אֶת הַדֵּין הַמְּמַחֵה לְרַבִּים. אָמַר לוֹ 'נֶאֱמַן עָלַי אֲבָא, נֶאֱמַן עָלַי אֲבִיךָ, נֶאֱמַנִין עָלַי שֶׁלֹּשָׁה רוּעֵי בְקָר' - יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ עַד שֶׁיִּשְׁמַע מִפִּי הַדֵּין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. הָיָה חָיִב לְחַבְרוֹ שְׁבוּעָה, וְאָמַר 'דוּר לִי בַחֲמֵי רֵאשִׁיף, בְּקִיטָא, בְּמַקְטִיר דְּנָקִיט' - יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ עַד שֶׁיִּקְבַּל עָלָיו שְׁבוּעָה בְּפְנֵי הַדֵּין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אָמַר לְהֵן 'אֵין יְחִידֵי דִין, אָמְרוּ לוֹ 'אֵין לָנוּ אֲלָא דַעְתָּךְ' וְקִבְלוּ עָלֵיהֶן - אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב שְׁבוּעָה לְחַבְרוֹ בְּבֵית דִּין, וְאָמַר לוֹ 'דוּר בַּחֲמֵי רֵאשִׁיף' וְקִבַּל עָלָיו - אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. וּמַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שֶׁנִּתְחַיֵּב שְׁבוּעָה לְחַבְרוֹ בְּבֵית דִּין, וְנָדַר לוֹ בַּחֲמֵי הַקִּיץ וְקִבַּל עָלָיו.

הָב, מִשְׁחָק בְּקִבְיָא - זוֹ מִשְׁחָק בְּפִסְפִּסִין. אֶחָד הַמִּשְׁחָק בְּפִסְפִּסִין, וְאֶחָד הַמִּשְׁחָק בְּקִלְפֵי אַגוּזִים, וּבְקִלְפֵי רְמוּנִים - לְעוֹלָם אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ עַד שֶׁיִּשְׁכַּר אֶת פִּסְפִּסִין, וְיַחֲזוּר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה. הַמְּלֹוה בְּרַבִּית - אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, עַד שֶׁיִּקְרַע שְׁטְרוֹתָיו, וְיַחֲזוּר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה. מְפְרִיחֵי יוֹנִים - זֶה הַמְּמַרָה אֶת הַיּוֹנִין. אֶחָד מְמַרָה אֶת הַיּוֹנִין וְאֶחָד

מְמַרָה שְׂאָר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, לְעוֹלָם אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, עַד שֶׁיִּשְׁכַּר אֶת פִּיגְמֵיו וְיַחֲזוּר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה. סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית - זֶה הַיּוֹשֵׁב וּבָטֵל בְּשְׂאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה הִתְחִיל מִפְּשִׁיט יָדָיו וְרָגְלָיו, וְנוֹשָׂא וְנוֹתֵן בְּפִרוֹת עֲבָרָה, לְעוֹלָם אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ עַד שֶׁתִּגִּיעַ שְׁמִטָּה אַחֲרָת, וְיִדְבַק וְיַחֲזוּר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה. רַבִּי נְחֵמְיָה אוֹמַר: חֲזָרַת מְמוּן וְלֹא חֲזָרַת דְּבָרִים. כִּיצַד? אָמַר מֵאֲתִים דִּינָר אֲלוֹ כְּנַסְתִּי מִפְּרוֹת עֲבָרָה - חֲלָקוּ אוֹתָן לְעֵנִיִּים. רַבִּי מֵאִיר הָיָה קוֹרָא אוֹתָן 'אוֹסְפֵי שְׁבִיעִית'. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה קוֹרָא אוֹתָן 'סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מַקִּים אֲנִי דְבַר שְׁנִיחָן. הָא כִּיצַד? עַד שֶׁלֹּא רַבּוּ הָאוֹנְסִין הָיוּ קוֹרִין 'אוֹסְפֵי שְׁבִיעִית' וּמִשְׁרַבּוּ הָאוֹנְסִין הָיוּ קוֹרִין אוֹתָן 'סוֹחְרֵי שְׁבִיעִית'. וּבְכַלְלָן, הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בְּזִמְנָן שִׁישׁ לְהֵן אוֹמְנוֹת אַחֲרוֹת - הָרִי אֲלוֹ פְּסוּלִין. חֲזָרוּ בְהֵן - הָרִי כְּשָׂרִים. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶף בְּזִמְנָן שִׁישׁ לְהֵן אֲמְנוֹת - הָרִי אֲלוֹ פְּסוּלִין. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּרִים? בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבְעַבּוּר שָׁנָה, בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וּבְדִינֵי נַפְשׁוֹת, אֲכַל עֲדוֹת שֶׁהָאִשָּׁה כְּשָׂרָה לָהּ - הֵן כְּשָׂרִין לָהּ.

הָג, גִּיסוּ לְבַדּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: חוֹרְגוּ לְבַדּוֹ, אֵין דֵּינִין לֹא זֶה אֶת זֶה, וְלֹא זֶה עִם זֶה, וְלֹא זֶה עַל זֶה, וְלֹא זֶה בְּפְנֵי זֶה, וְאֵין מַעֲדִידִים לֹא זֶה אֶת זֶה, וְלֹא זֶה עִם זֶה, וְלֹא זֶה עַל זֶה, וְלֹא זֶה בְּפְנֵי זֶה. הָיָה יוֹדַע עָלָיו עֲדוֹת עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה חֲתָנוּ, מֵתָה בְּתוֹ עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית, וּמִשְׁנַעֲשֶׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית חֲזוּר בּוֹ, חָרַשׁ וְנִתְפַקַח, סוּמָא וְנִתְפַתַח, שׁוֹטָה וְנִשְׁתַּפֶּה, נְכָרִי וְנִתְגַּיֵר - פְּסוּל. עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה חֲתָנוּ וְנַעֲשֶׂה חֲתָנוּ, וּמִשְׁנַעֲשֶׂה חֲתָנוּ מֵתָה בְּתוֹ עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית, נַעֲשֶׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית וּמִשְׁנַעֲשֶׂה סוֹחֵר שְׁבִיעִית חֲזוּר בּוֹ, פְּקַח וְנִתְחַרַשׁ, חוֹר וְנִתְפַקַח, פְּקַח וְנִסְתַּמָּא, וְחוֹר וְנִתְפַתַח, שְׁפוּי וְנִשְׁתַּטָּה, וְחוֹר וְנִשְׁתַּפֶּה - כְּשָׂר. זֶה הַכֹּל, כָּל שֶׁתְּחַלְתּוּ וְסוּפוּ כְּשָׂר - כְּשָׂר. תְּחַלְתּוּ

¹ היינו שתופס איזה בגד ונשבע בו.

פְּסוּל וְסוּפו כְּשֶׁר – פְּסוּל. הִיָּה יוֹדַע לוֹ עֲדוּת בְּשֹׁטֵר וְנִעְשָׂה חֲתָנוּ, הוּא אֵין יָכוֹל לְקַיֵּם כְּתַב יָדוּ, אָבָל אַחֲרַיִם מְקַיְמִין לוֹ כְּתַב יָדוּ.

הַד, לְקַח הַיְמָנוּ בֵּית אוֹ שְׂדֵה בְּמֵאָה מְנָה, וְהִיָּה יוֹדַע לוֹ עֲדוּת בְּהֶן – הָרִי זֶה אֵינוֹ מְעִיד, שְׂאֵין מְעִיד עַל יָדֵי עֲצָמוּ.

הַה, הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הָרוּעִין, וְהַגְזַלְנִין, הַחֲמֻסָּנִין, וְכָל הַחֲשׂוּדִין עַל הַמָּמוֹן – עֲדוּתָן פְּסוּלָה לְעוֹלָם.

הוּ, אֵין עֲדוּתָן שֶׁל הָעֵדִים מִתְקַיְמַת, אֲלֵא אִם כֵּן רָאוּ זֶה אֶת זֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְתָּה אָמַר: אֶפְלוּ זֶה שְׁלֵא כִּנְגַד זֶה, לְעוֹלָם אֵין עֲדוּתָן מִתְקַיְמַת שֶׁל עֵדִים, אֲלֵא אִם כֵּן הִיוּ שְׂנִיָּהֶן כְּאֶחָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שׁוֹמְעִין דְּבָרָיו שֶׁל זֶה הַיּוֹם, וְכִשְׂיֹבֵא שְׁנֵי לְמַחֵר – שׁוֹמְעִין דְּבָרָיו.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פָּרָק שִׁישִׁי

ו, א הָעֵדִים שְׂאָמְרוּ 'מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שְׂהָרַג שׁוֹרוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי וְקִצְץְנָטִיעוּתָיו שֶׁל פְּלוֹנִי', וְהִלָּה אָמַר 'אֵינִי יוֹדַע' – חֵיב. 'אַתָּה אָמַרְתָּ לְהַרְגוֹ', 'אַתָּה אָמַרְתָּ לְקַצְצוֹ' – הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַטְּעֵנָה. 'הָרַגְתָּ אֶת שׁוֹרוֹ וְקִצְצַתָּ אֶת נְטִיעוּתָיו שֶׁל פְּלוֹנִי', וְהִלָּה אָמַר לֵאמֹר! שְׁהוּא כְּמַתְמִיָּה, אוֹ הֵן שְׁהוּא כְּמַתְמִיָּה! יֵשׁ לֵאמֹר שְׁהוּא כְּהֶן, וְיֵשׁ הֵן שְׁהוּא כְּלֵאוּ.

ו, ב אֵין דְּנִין אֲלֵא מְעַמֵּד, וְאֵין מְעִידִין אֲלֵא מְעַמֵּד, וְאֵין נִשְׂאָלִין לְגִדְרִין אֲלֵא מְעַמֵּד, וְאֵין מְעַלִּין לְכַהֲנָה וְלוֹוִיָּה וְלִישְׂרָאֵל אֲלֵא מְעַמֵּד, וְלֵא יֵהָא מְאָרִיךְ פְּנִיּוֹ כִּנְגַד אֶחָד, וְלֵא יֵהָא מְעַמֵּד אֶחָד וְלֵא מוֹשִׁיב אֶחָד, שְׁנֵאמַר (וְיִקְרָא יֵט): 'בְּצִדְקָתְךָ תִּשְׁפּוּט עִמִּיתְךָ', אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מְקַבֵּל אֲנִי, שְׂאִם רְצוֹ לְהוֹשִׁיב שְׂנִיָּהֶם כְּאֶחָד – מוֹשִׁיבִין וְאֵין בְּכֶךָ כְּלוֹם. וְאֵיזָה הוּא הָאֶסוּר? שְׁלֵא יֵהָא אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב, מְשוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אָמְרוּ: אוֹמְרִין לוֹ לְבוֹשׁ כְּדָרְךָ שְׁהוּא לְבוֹשׁ, אוֹ הַלְבִישְׁהוּ כְּדָרְךָ שְׂאֵתָה לְבוֹשׁ.

ו, ג כִּיצַד הֵן דְּנִין? הַדְּיַנִּין יוֹשְׁבִין וּבְעַלֵּי הַדִּין עוֹמְדִין לְפָנֵיהֶם, וְכָל הַתּוֹבַע אֶת חֲבֵרוֹ הוּא

פּוֹתַח רֵאשׁוֹן, אִם יֵשׁ עֵדִים מְכַנְּסִים אוֹתָן וּמְאִימִין עֲלֵיהֶן, וּמוֹצִיאִים אוֹתָן לְחוּץ, וּמְשִׁירִין אֶת הַגְּדוּל שְׂבָהֶם, וְשׁוֹמְעִין אֶת דְּבָרָיו וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ לְחוּץ, וְאַחֵר כֶּךָ מְכַנְּסִין אֶת הַשְּׁנֵי וְשׁוֹמְעִין אֶת דְּבָרָיו וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ לְחוּץ, וְאַחֵר כֶּךָ מְכַנְּסִין אֶת שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד, וְאוֹמְרִים דְּבָרֵיהֶם זֶה בְּפָנֵי זֶה, אִם אָמְרוּ זְכָאִי – זְכָאִי. וְאִם אָמְרוּ חֵיב – חֵיב. אֶחָד דִּינֵי מְמוֹנוֹת אֶחָד דִּינֵי נְפִשׁוֹת.

ז, ד דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּשִׁלְשָׁה, שְׁנַיִם מְזַכִּין אוֹ מְחַיְבִין, וְאֶחָד אוֹמַר 'אֵינִי יוֹדַע' – יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין. זְכָא כֹחַ הָאוֹמַר 'חֵיב' מְכַח הָאוֹמַר 'אֵינִי יוֹדַע', עַד כִּמְהַ מוֹסִיפִין? אֵין פְּחוּת מְשַׁנֵּים, יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין. אִם אָמְרוּ זְכָאִי – זְכָאִי. אִם אָמְרוּ חֵיב – חֵיב. אֶחָד אוֹמַר זְכָאִי וְאֶחָד אוֹמַר אֵינִי יוֹדַע – יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין, שְׁעַד עַכְשָׁו בֵּית דִּין שְׁקוּל, אֶחָד אוֹמַר זְכָאִי, וְאֶחָד אוֹמַר חֵיב, וְאֶחָד אוֹמַר אֵינִי יוֹדַע – יוֹסִיפוּ הַדְּיַנִּין, שְׁעַד עַכְשָׁו לֹא הוֹסִיפוּ אֲלֵא אֶחָד.

ז, ה לְעוֹלָם מוֹסִיפִין הַדְּיַנִּין עַד שְׁיִגְמַר הַדִּין. לְעוֹלָם אֵין הָעֵדִים יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֶן עַד שְׁיִגְמַר הַדִּין. לְעוֹלָם מְבִיא עֲדִיּוּתָיו לְבֵית דִּין עַד שְׁיִגְמַר הַדִּין, אוֹ עַד שְׁיִתְנוּ לוֹ זְמַן. נִתְנוּ לוֹ זְמַן, הִבִּיא בְּתוֹךְ זְמַן – מְקַבְּלִין הַיְמָנוּ, לְאַחַר זְמַן – אֵין מְקַבְּלִין הַיְמָנוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ הִבִּיא לְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים – מְקַבְּלִין הַיְמָנוּ, וְסוֹתְרִין דְּבָרָיו שֶׁל זֶה.

ז, ו 'יֵשׁ לָךְ עֵדִים אַחֲרַיִם? וְאָמַר: 'אֵין לִי אֲלֵא אֵלוּ'. 'יֵשׁ לָךְ רְאִיּוֹת אַחֲרוֹת? וְאָמַר: 'אֵין לִי אֲלֵא אֵלוּ', וְאַחֵר זְמַן מְצָא עֵדִים אַחֲרַיִם וּמְצָא רְאִיּוֹת אַחֲרוֹת – הָרִי זֶה אֵין מְקַבְּלִין הַיְמָנוּ עַד שְׁיָבִיא רְאִיָּה שְׁלֵא הִיָּה יוֹדַע בְּהֶן. לְעוֹלָם אֵין הָעֵדִים יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֶן, עַד שְׁתַּחֲקֵר עֲדוּתָן לְבֵית דִּין. נַחֲקֵרָה עֲדוּתָן לְבֵית דִּין – אֵין יְכוֹלִין לְחַזֵּר בְּהֶן. וְזֵהוּ כְּלָלוּ שֶׁל דְּבָר: עֵדִים שְׁהַעִידוּ לְטַמָּא וּלְטַהַר, לְרַחֵק וּלְקַרֵב, לְאֶסוּר וּלְהַתִּיר, לְפִטוּר וּלְחֵיב, עַד שְׁלֵא נַחֲקֵרָה עֲדוּתָן וְאָמְרוּ מְבוּדִין אָנוּ – הָרִי אֵלוּ נִאֲמָנִים.

מִשְׁנַחֲקָרָה עֵדוּתָן וְאִמְרוּ מְבוּדִין אָנוּ - אֵין נֶאֱמָנִין. לְעוֹלָם אֵין הַעֲדִים נַעֲשִׂים זוּמְמִין, עַד שִׁיְגַמֵּר הַדִּין, לֹא לּוֹקִין וְלֹא מְשַׁלְּמִין, וְלֹא נִהְרָגִין עַד שִׁיְגַמֵּר הַדִּין. לְעוֹלָם אֵין אֶחָד מִן הַעֲדִים נַעֲשֶׂה זוּמָם עַד שִׁיְהִי שְׁנִיָּהּ זוּמְמִין, וְאֵין לּוֹקֵה עַד שִׁיְהִי שְׁנִיָּהּ לּוֹקִין, וְאֵין נִהְרָג עַד שִׁיְהִי שְׁנִיָּהּ נִהְרָגִים, וְלֹא מְשַׁלֵּם עַד שִׁיְהִי שְׁנִיָּהּ מְשַׁלְּמִין. אֶמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי: אֲרָאָה בְּנַחֲמָה אִם לֹא הִרְגַתִּי עַד זוּמָם בְּשִׁבְלִי לְעַקֵּר מִלְּבָן שֶׁל בִּיתוֹסִין, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים עַד שִׁיְהִי הַגְּדוּל אֶמַר לוֹ שְׁמַעוּן בֶּן שֵׁטַח: אֲרָאָה בְּנַחֲמָה אִם לֹא שִׁפְכֶתָ דָּם נָקִי, שֶׁהָרִי אִמְרָה תוֹרָה (דְּבָרִים ז'): "עַל פִּי שְׁנַיִם יְעִידִים אוֹ שְׁלֹשָׁה יְעִידִים יוֹמַת הַמֵּת", בַּעֲדִים שְׁנַיִם וּבְזוּמְמִים שְׁנַיִם, מַה יְעִידִים שְׁנַיִם - אֵף זוּמְמִין שְׁנַיִם. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה קָבַל עָלָיו יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מוֹרָה הַלֵּכָה אֲלָא עַל פִּי שְׁמַעוּן בֶּן שֵׁטַח.

וְשֶׁם הָיוּ יוֹשְׁבֵין מִתְמַיד שֶׁל שַׁחַר וְעַד תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים, בְּשַׁבְּתוֹת וַיְמִים טוֹבִים לֹא הָיוּ נִכְנָסִין אֲלָא לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ שֶׁבְּהַר הַבַּיִת. נִשְׁאַלָה שְׁאֵלָה, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, אִם לֹא - עוֹמְדִין לְמַנְיָן, אִם רַבּוּ מִטַּמְאֵין - טַמְאוּ, רַבּוּ מִטְּהָרִין - טְהָרוּ, וּמִשֶּׁם הַלֵּכָה רוּחַת בִּישְׂרָאֵל. מְשַׁרְבוּ תְּלַמִּידֵי שְׁמַאי וְהַלֵּל שֶׁלֹּא שָׁמְשׁוּ כָּל צֶרֶפֶן, הִרְבּוּ מַחְלֻקוֹת בִּישְׂרָאֵל וְנַעֲשׂוּ שְׁתֵּי תוֹרוֹת, וּמִשֶּׁם שׁוֹלְחִין וּבוֹדְקִין, כָּל מִי שֶׁהוּא חָכֵם וְעָנִי וְשֶׁפֶל וִירָא חֲטָא, וּפְרָקוּ טוֹב וְרוּחַ הַכְּרִיּוֹת נוֹחָה עָלָיו - עוֹשִׂין אוֹתוֹ דִּין בְּעִירוֹ. מִשְׁנַעֲשֶׂה דִּין בְּעִירוֹ - מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת, מִשֶּׁם מַעֲלִין מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, וְשֶׁם יוֹשְׁבִין וּבוֹדְקִין אֶת יַחֲסֵי כְּהוֹנֵה וְאֶת יַחֲסֵי לוֹיֵה, כִּהֵן שְׁנַמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ שַׁחֲרוּזִין וּמִתְעַטֵּף שַׁחֲרוּזִין, וְשֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִשְׁמֵשׁ עִם אַחֵיר הַכְּהֻנִּים. מְבִיא עֲשִׂירִית הָאִיפָה מִשְׁלוֹ וְעוֹבְדָה בֵּירוֹ, וְאֵף עַל פִּי שְׁאֵין הַמְּשַׁמֵּר שְׁלוֹ. אֶחָד כִּהֵן גְּדוּל וְאֶחָד כִּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁעָבְדוּ עַד שֶׁלֹּא הִבִּיאוּ הָעֲשִׂירִית הָאִיפָה - עוֹבְדוֹתָ כְּשֶׁרָה.

ז, ב, אֵין דְּנִין שְׁנֵי דִּינִין בְּיוֹם אֶחָד, אֶפְלוּ נוֹאָף וְנוֹאֶפֶת, אֲלָא דְּנִין אֶת הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּךָ דְּנִין אֶת הַשֵּׁנִי, אֵין נִמְנִין עַל שְׁנֵי דְּבָרִים כְּאֶחָד, וְאֵין נִשְׁאַלִין עַל שְׁתֵּי שְׁאֵלוֹת כְּאֶחָד, אֲלָא נִמְנִין עַל הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּךָ נִמְנִין עַל הַשֵּׁנִי, וְנִשְׁאַלִים עַל הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּךָ נִשְׁאַלִין עַל הַשֵּׁנִי, אֵין דְּנִין אֲלָא בְּמָקוֹם גְּדוּל, וְאֵין נִמְנִין אֲלָא בְּמָקוֹם שְׁמוּעָה, אֶחָד אוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁמוּעָה, וְכֻלָּם אוֹמְרִים לֹא שְׁמַעְנוּ עַל זֶה, מִנֵּין עוֹמֵד אֶחָד אוֹסֵר וְאֶחָד מְתִיר, אֶחָד מִטַּמְא וְאֶחָד מִטְּהַר, וְכֻלָּן אוֹמְרִים לֹא שְׁמַעְנוּ, מִנֵּין עוֹמֵד אֶחָד אוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁנַיִם וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד, יָפָה כַּח אֶחָד הָאוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁנַיִם מִכַּח שְׁנַיִם הָאוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד. עֲשֶׂרָה אוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד - כֻּלָּן אֶחָד, וּבְטְהָרוֹת וּבְטַמְאוֹת - הָאֵב וּבְנוֹ הֶרֶב וְתַלְמִידוֹ - שְׁנֵיָּהֶם נִמְנִין שְׁנַיִם. בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבְעֶבֶר שְׁנָה, בְּדִינֵי מַמוֹנוֹת וּבְדִינֵי נַפְשׁוֹת, אֵב וּבְנוֹ הֶרֶב וְתַלְמִידוֹ -

מִסְכַּת סְנֵהֲרִין פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז, א, אֶמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּרֵאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ חוֹתְמִים עַל כְּתַבַּת נְשִׁים כְּשֵׁרוֹת, אֲלָא כְּהֻנִּים אוֹ לוֹיִם אוֹ יִשְׂרָאֵלִים הַמְּשִׁיאִין לְכַהֲנָה. אֶמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּרֵאשׁוֹנָה לֹא הָיָה מַחְלָקַת בִּישְׂרָאֵל, בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבַעִים וְאֶחָד שֶׁהָיוּ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית וְשָׂאֵר בְּתֵי דִינִין שֶׁל עֲשָׂרִים וְשְׁלֹשָׁה הָיוּ בְּעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְשְׁנֵי בְּתֵי דִינִין שֶׁל שְׁלֹשָׁה הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם, אֶחָד בְּהַר הַבַּיִת וְאֶחָד בַּחֵיל, נִצְרֶף אֶחָד מֵהֵן הַלֵּכָה הוֹלֵךְ אֲצֵל בֵּית דִּין שְׁבַעִירוֹ, אֵין בֵּית דִּין בְּעִירוֹ - הוֹלֵךְ לְבֵית דִּין הַסְּמוּךְ לְעִירוֹ. אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא - הוּא וְהַמְּפָלֵא שֶׁבֵּהן בְּאֵין לְבֵית דִּין שֶׁבְּהַר הַבַּיִת, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא - הוּא וְהַמְּפָלֵא שֶׁבֵּהן בְּאֵין לְבֵית דִּין שֶׁבְּחֵיל. אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא אֵלוֹ וְאֵלוֹ בְּאֵין לְבֵית דִּין הַגְּדוּל שֶׁבְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא שְׁבַעִים וְאֶחָד, אֵין פְּחוֹת מֵעֲשָׂרִים וְשְׁלֹשָׁה, נִצְרֶף אֶחָד מֵהֵן לְצֵאתָ, רוּאָה אִם יֵשׁ שָׁם עֲשָׂרִים וְשְׁלֹשָׁה - יוֹצֵא, וְאִם לֹא - אֵינוֹ יוֹצֵא, עַד שִׁיְהוּ שָׁם עֲשָׂרִים וְשְׁלֹשָׁה.

שְׁנִיָּהּ נִמְנֵן אַחַד. וְלֹא יֵהָא יוֹשֵׁב בְּצִדּוֹ, וְאִפְּלִיּוּ הוּא שׁוֹתֵק, אֲלֵא עוֹמֵד וְהוֹלֵךְ לֹו בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבַעֲבוּר שְׁנָה. בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת - מִתְחַלְּלִין מִן הַגְּדוּל. מִפְּנֵי מַה בְּדִינֵי נְפֹשׁוֹת מִתְחַלְּלִין מִן הַצַּד? שְׁלֵא יֵהָא סְמוּךְ עַל דְּבָרֵי רַבּוּ.

ז, בְּדִינֵי נְפֹשׁוֹת פּוֹתְחִין לְזִכּוֹת וְאִין פּוֹתְחִין לְחֻבָּה, חוּץ מִן הַמְּסִית. וְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אֹמֵר: אַף הַמְּדִית. חִיבֵי גְלוּיּוֹת - בֵּית דִּין מְחִזְרִין אוֹתָם לְזִכּוֹת, שְׁנֹאֲמֵר (בַּמִּדְבָּר לה): "וְלֹא תִקְחוּ כִפֹּר לְנֶפֶשׁ רוּצָח", וְאוֹמֵר (דְּבָרִים יט): "וְזֶה דְבַר הָרָצָח", רוּצַח רוּצַח לְגִזְרָה שְׁוֵה, חִיבֵי מְלִיקוּת - בֵּית דִּין מְחִזְרִין אוֹתוֹ לְזִכּוֹת, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים כה): "וְהַצְדִּיקוּ אֶת הַצְדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע" וְגו', וְאוֹמֵר (דְּבָרִים כה): "וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע"; רָשָׁע רָשָׁע לְגִזְרָה שְׁוֵה. הַפָּרִס, וְמִי שְׁלֵא רָאָה לוֹ בְּנִים - כְּשֶׁר לְדוֹן דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְאִין כְּשֶׁר לְדוֹן דִּינֵי נְפֹשׁוֹת. רַבֵּי יְהוּדָה מוֹסִיף אַף אֲכֹזְרֵי וְהִרְחַמְן. אִין מוֹסִיפִין עַל הַדִּין בְּתַחֲלָה, רַבֵּי יְהוּדָה אֹמֵר: מוֹסִיפִין עַל הַדִּין.

ז, בְּתַחֲלָה הֵיוּ שְׁנַיִם, אַחַד אוֹסֵר וְאַחַד מְתִיר, אַחַד מְטַמֵּא וְאַחַד מְטַהֵר, הָאוֹסֵר וְהַמְטַמֵּא - עָלָיו לְהֵבִיא רְאִיָּה, וְכֹל הַמְּחַמֵּיר - עָלָיו לְהֵבִיא רְאִיָּה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף הַמְּקַל. אִין נִזְקָקִין לְדִין אֲלֵא בְּמִקּוּם שֵׁישׁ מְכַרְיֵעִין, וְאִין מוֹשִׁיבִין אֶת הָאֵדָם אֲלֵא כְּמִדּוּתֵיו, נִסְתַּלַּק הַדִּין - אִין רִשְׁאֵי לְהִשִּׁיב. כִּיצַד אִין מוֹסִיפִין עַל הַדִּין בְּתַחֲלָה? נִגְמַר דְּבָרוֹ - אִין רִשְׁאֵי לְהִשִּׁיב. נִתֵּן לוֹ חֲבֵרוֹ רִשׁוֹת - רִשְׁאֵי לְהִשִּׁיב. נִסְתַּלַּק הָעֵקֶר נַעֲשֶׂה טַפְּלָה עֵקֶר, לֹא יִשִּׁיב אֶת חֲבֵרוֹ יִתִּיר מְשַׁלֵּשׁ תְּשׁוּבוֹת כְּדִי שְׁלֵא תִטְרַף דַּעְתּוֹ. אַחַד דִּין כְּנִגְדַּ שְׁנַיִם וְשְׁנַיִם דִּינִין כְּנִגְדַּ אַחַד, שְׁנַיִם דִּינִין כְּנִגְדַּ שְׁלֹשָׁה וְשְׁלֹשָׁה דִּינִין כְּנִגְדַּ שְׁנַיִם, אֲבָל לֹא שְׁלֹשָׁה כְּנִגְדַּ שְׁלֹשָׁה, וְלֹא מִהֵן וְלִמְעַלָּה, כְּדִי שְׁלֵא נַעֲשֶׂה בֵּית דִּין מְעַרְבֵי.

ז, בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת אוֹמְרִין 'נִזְדַּקְק הַדִּין'. בְּדִינֵי נְפֹשׁוֹת, אִין אוֹמְרִין 'נִזְדַּקְק הַדִּין'. וְהַגְּדוּל שְׂבַדִּינִים אֹמֵר: 'נִזְדַּקְק הַדִּין', אִין

שׁוֹאֲלִין מְעַמַּד וְאִין מְשִׁיבִין מְעַמַּד, לֹא מְנַבְּוֵה וְלֹא מְרוּחֵק, וְלֹא מְאַחְזְרֵי הַזְּקֵנִים. אִין שׁוֹאֲלִין אֲלֵא בְּעִנְיָן וְאִין מְשִׁיבִין אֲלֵא בְּמִדְעָ, וְלֹא יִשְׁאַל הַשׁוֹאֵל בְּעִנְיָן יִתִּיר מְשַׁלֵּשׁ הַלְּכוֹת. אַחַד שׁוֹאֵל וְאַחַד אוֹמֵר שְׁלֵא לְשׁוֹל - נִזְקָקִין לְשׁוֹאֵל. וְהַשׁוֹאֵל מַעֲשֶׂה - צְרִיךְ שְׂיֵאמֵר: "מַעֲשֶׂה אֲנִי שׁוֹאֵל!" וְהַשׁוֹאֵל כְּעִנְיָן וְהַשׁוֹאֵל שְׁלֵא כְּעִנְיָן - מְשִׁיבִין אֶת הַשׁוֹאֵל כְּעִנְיָן. וְהַשׁוֹאֵל שְׁלֵא כְּעִנְיָן - צְרִיךְ שְׂיֵאמֵר "שְׁלֵא כְּעִנְיָן שְׂאֵלְתִּי"; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: אִין צְרִיךְ, שְׁכַל הַתּוֹרָה עִנְיָן אַחַד. עִנְיָן וְשְׂאִינוֹ עִנְיָן - נִזְקָקִין לְעִנְיָן. מַעֲשֶׂה וְשְׂאִינוֹ מַעֲשֶׂה - נִזְקָקִין לְמַעֲשֶׂה. הֵלְכָה וּמְדַרְשׁ - נִזְקָקִין לְהֵלְכָה. מְדַרְשׁ וְאִגְדָּה - נִזְקָקִין לְמְדַרְשׁ. מְדַרְשׁ וְקַל וְחוֹמֵר - נִזְקָקִין לְקַל וְחוֹמֵר. קַל וְחוֹמֵר וּגְזֵרָה שְׁוֵה - נִזְקָקִין לְקַל וְחוֹמֵר. חֻכִּים וְתַלְמִיד - נִזְקָקִין לְחֻכִּים. תַּלְמִיד וְעַם הָאָרֶץ - נִזְקָקִין לְתַלְמִיד. הֵיוּ שְׁנֵיָּהֶם חֻכְמִים, וְשְׁנֵיָּהֶם תַּלְמִידִים, וְשְׁנֵיָּהֶם עַמֵּי הָאָרֶץ, שְׁתֵּי הַלְּכוֹת, וְשְׁתֵּי שְׂאֵלוֹת, וְשְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת, וְשְׁנֵי מַעֲשִׂים - הָרִשׁוֹת בְּיַד הַתְּרַגְּמָן מַעֲתָה.

כְּשֶׁהִנְשִׂיא נִכְנָס, כָּל הָעַם עוֹמְדִים, וְהֵן יֹשְׁבוּ, עַד שְׂאֵמֵר לָהֶם: שְׁבוּ! כְּשֶׁאֵב בֵּית דִּין נִכְנָס, עוֹשִׂים לוֹ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן, עַד שְׁנִכְנָס וְיֹשֵׁב בְּמִקּוּמוֹ. חֻכִּים שְׁנִכְנָסוּ, אַחַד עוֹמֵד וְאַחַד יוֹשֵׁב, עַד שְׁנִכְנָסוּ וְיֹשֵׁב בְּמִקּוּמוֹ.

בְּנֵי חֻכְמִים וְתַלְמִידֵי חֻכְמִים, בְּזִמְן שְׁהַרְבִּים צְרִיכִים לָהֶם - מְקַפְּצִין אֲפֵלוֹ עַל רִאשֵׁי הָעַם, וְאִף עַל פִּי שְׂאֵמְרוֹ אִין שְׁבַח לְתַלְמִיד שְׁיִכְנָס בְּאַחַרְוֵנָה. יִצָּא לְצַרְךָ - נִכְנָס וְיֹשֵׁב בְּמִקּוּמוֹ. בְּנֵי חֻכְמִים תַּלְמִידֵי חֻכְמִים, בְּזִמְן שֵׁישׁ בְּהֵם דַּעַת לְשִׁמְעָ - הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי אֲבִיהֶם. אִין בְּהֵם דַּעַת לְשִׁמְעָ - הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעַם. רַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק אֹמֵר: בְּבֵית הַמִּשְׁתָּה עוֹשִׂים אוֹתָן סְנִיפִין. חֻכִּים שְׁנִכְנָסוּ - אִין שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ עַד שְׁתִּישֵׁב דַּעְתּוֹ. אִין נִכְנָס וּמַצְאָם כְּשֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּהֵלְכָה - לֹא יֵהָא קוֹפֵץ לְחוּף דְּבָרֵיהֶם, עַד שִׁיְדַע בְּאִיזָה עִנְיָן הֵן עוֹסְקִים. וְאִם עָשָׂה כֵּן, עַל זֶה נֹאמֵר: 'שְׂבַעָה דְּבָרִים

בגלם'. שבע מדות דרש הלל לפני זקני בתרה: קל וחמר, וגזרה שוה, ובנין אב, וכתוב אחד, ובנין אב ושני כתובים, וכלל ופרט וכלל, וכיוצא בו ממקום אחר - דבר הלמד מענינו; אלו שבע מדות שדרש הלל הזקן לפני זקני בתרה.

מסכת סנהדרין פרק שמיני

ח,א כל סנהדרין שיש בה שנים יודעים לדבר וכלם ראויין לשמוע - ראויים לעשות סנהדרין. שלשה - בינונית. ארבעה - חכמה. סנהדרין היתה פחצי גרין עגולה, כדי שיהו רואין זה את זה. הנשיא יושב באמצע וזקנים יושבים מימינו ושמאלו. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: כשהיה רבן גמליאל יושב בבית דין ביבנה, אבא יושב בימינו וזקנים משמאלו, מפני מה אחד יושב מימינו של זקן? מפני כבודו של זקן! שלש שורות של תלמידי חכמים יושבים לפניהם, גדולים בראשונה ושניים בשניה, ושלישים בשלישית, מכאן ואילף לא היה שם סדר אלא כל הקדם את חברו לתוך ארבע אמות - זכה. שוטרי הדינים והנדון, והעדים, זוממיהם וזוממי זוממיהם - עומדין משורה החיצונה ולעם, ולא היו צריכים לידע איזהו נדון, מפני שמעמידים אותו שני לעד הראשון.

ח,ב כיצד אומר? שמא תאמר 'ראינוהו שרץ אחר חברו וסיף בידו, נכנס מפניו לחנות, נכנס אחריו לחנות, ונכנסנו אחריו ומצאנהו הרוג וסיף ביד הרוצח, ומטנף דם!' שמא תאמרו: אם לאו? מי הרגו? אמר שמעון בן שטח: אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חברו וסיף בידו, נכנס מפניו לחרבה, ונכנס אחריו, ונכנסתי אחריו ומצאתיהו הרוג והסיף ביד הרוצח, והסיף דם. נמתי לו: רשע! מי הרגו לזה? אראה בנחמה אם לא או אני או אתה הרגנוהו, אבל מה אעשה לך? דאין דינך מסור בידי, שהרי אמרה תורה (דברים יט): "על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יומת המת",

אלא יודע מחשבות הוא יפרע מאותו האיש, לא זו משם עד שנשכו נחש ומת.

ח,ג אדם נברא יחידי בעולם, ולמה נברא יחידי בעולם? שלא יהו צדיקים אומרים: "אנו בניו של צדיק!" ושלא יהו רשעים אומרים: "אנו בניו של רשע!" דבר אחר: למה נברא יחידי? שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו, ומה עכשו שנברא יחידי מתגרות זו בזו, אילו נברא שנים על אחת כמה וכמה! דבר אחר: למה נברא יחידי? מפני הגזלין והחמסנין, ומה עכשו שנברא יחידי - גזלין וחמסנין, אלו נברא שנים על אחת כמה וכמה! דבר אחר: למה נברא יחידי? להגיד גדלתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שבחותם אחד ברא את כל העולם כלו, ומחותם אחד יצאו חותמות הרבה, שנאמר (איוב לח): "תתהפך כחמר חותם" וגו'. מפני מה אין פרוצפותיהן דומות זו לזו? מפני הרמאים, שלא יהא כל אחד ואחד קופץ בתוך שדה חברו, ובא על אשת איש, שנאמר (איוב לח): "וימנע מרשעים אורם" וגו'. רבי מאיר אומר: שנה מקום מראה פנים דעת וקול, מראה פנים ודעת - מפני החמסנין והגזלין. קול - מפני הערוה.

ח,ד אדם נברא בערב שבת, ולמה נברא באחרונה? שאם תזווח דעתו עליו, אומר לו: "יתוש קדמך במעשה בראשית!" דבר אחר: כדי שיכנס למצוה מיד. דבר אחר: כדי שיכנס לסעודה מיד. משלו משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שבנה פלטרין, וחצבה, והתקין סעודה, ואחר כך זמן האורחים. וכן הוא אומר (משלי ט): "חכמת נשים בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה". "חכמת נשים בנתה ביתה" - זהו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שבנה כל העולם כלו בחכמה. "חצבה עמודיה שבעה" - אלו שבעת ימי בראשית. "טבחה טבחה מסכה יינה" - אלו ימים ונהרות ומדברות ושאר כל צרכי עולם,

ואחר כך 'שְׁלַחַה נְעוּרֹתֶיהָ תִקְרָא' - זה אדם ותורה.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

ט,א רבי שמעון בן אלעזר אומר: מיסיעין את העד ממקומו בשביל שתטורף דעתו עליו. רבי יוסי אומר: לא היו צריכין לומר באיזה שבוע? באיזו שנה? באיזה חודש? בכמה בחדש? אלא באיזה יום? באיזה חודש? באיזו שעה? באיזה מקום? מכירין אתם אותו? התרתם בו? במה הרגו? בסיף הרגו? במקל הרגו? על שוקיו הכהו? או על צפור נפשו הכהו? להיכן היו פניו הפוכות בשעה שהרגו? אחד אומר 'בשנים בחדש', ואחד אומר 'בשלושה בחדש' - עדותן קימת, שאין הכל בקיאת בעבור. אחד אומר 'בשתי שעות', ואחד אומר 'בשלוש שעות' - עדותן קימת, שאין הכל בקיאת בשעות, אחד אומר 'בשלוש שעות', ואחד אומר 'בחמש' - עדותן בטלה. ורבי יהודה אומר - קימת. אחד אומר 'בחמש', ואחד אומר 'בשבע' - עדותן בטלה, שהכל יודעין שבחמש חמה במזרח, ובשבע חמה במערב.

ט,ב נמצא עדותן של עדים מכוננת, הגדול שבדינים פותח בזכות, וחברו מיסיעו. מצאו לו זכות - פטרוהו. אם לאו - מעבירין אותו, ולמחר מזדגגין וזוגות, וממעטים במאכל, ולא היו שותפין יין, ונושאים ונותנים בפרשת הענין כל הלילה. ואם היה רוצח, נושאים ונותנים בפרשת רוצח, ואם היה מגלה עריות נושאים ונותנים בפרשת מגלה עריות, ולמחר משכימין ובאין לבית דין, החזנין קורין כל אחד ואחד בשמו - פלוני ופלוני. מזה הייתי ועכשו מזה אני - מקבלין אותו. מחיב הייתי ועכשו מזה אני - מקבלין אותו. מזה הייתי ועכשו מחיב אני אותו - אין מקבלין אותו. מחיב הייתי ועכשו מחיב אני: 'למד דברך כבתחלה'. טעה אחד בדבריו מן המזכין - סופרי הדינין מזכירין אותו. מן המחביבין -

אין סופרי הדינין מזכירין אותו, אלא אומרים לו: 'למד דברך כבתחלה. אם מצאו לו זכות - פטרוהו. אם לאו - עומדין למנין, שלשים ושלשה מזכים ושלשים וחמשה מחביבין - זכאי. שלשים ושלשה מחביבים ושלשים וחמשה מזכים - דנין אלו כנגד אלו, עד שיאמר אחד מן המחביבין - רואה אני את דברי המזכין. אומר אחד מן התלמידים: יש לי ללמד עליו זכות - מקבלין אותו בסבר פנים יפות, ומעלין ומושיבין אותו עמון, אם יש ממש בדבריו - פטרוהו, ולא היה יורד משם עולמית, ואם לאו - לא ירד משם כל היום, שלא תהא עליתו ירדה. הוא שאמר יש לי ללמד על עצמי זכות - שומעין לו. חובה - משתקין אותו בנייפה. הער, אין מלמד עליו לא זכות ולא חובה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מלמד זכות ואין מלמד חובה. שנים עשר מזכין ואחד עשר מחביבין - זכאי. שנים עשר מחביבין ואחד עשר מזכין - יוסיפו הדינים, עד שיכריע אחד לזכות ושנים לחובה. ורבי יוסי אומר: יחזרו וימנו בתחלה, פעם ראשונה שניה ושלשית, בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו, מכאן ואילך, אם יש ממש בדבריו - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו.

ט,ג הרוגי בית דין יש להם חלק לעולם הבא, מפני שמתודין על עונותיהן, רחוק מבית הסקילה עשר אמות, ואומרים לו: התודה! ומעשה באחד שיצא לסקל, אמרו לו: התודה! אמר: תהא מיתתי כפרה על כל עונותי, ואם עשיתי כך - אל ימחל לי ויהיה בית דין של ישראל נקי, וכשבא דבר אצל חכמים - זלגו דמעות. אמרו להם: להחזירו אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הרי דמיו תלוין בעדיו, וכן הוא אומר (דברי הימים-א ב, ו): "ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרדע פלם חמשה"; וכי אין יודעים שכלם חמשה? אלא מלמד שאף עכן הוא עמהם לעולם הבא. רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין את בגדיו, האיש מכסים אותו פרק מלפניו, והאשה פרק מלפניה

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פְּרָק עֲשִׂירִי

י, א רבי יהודה אומר: הבא על האם - אינו חיב אלא משום האם בלבד. וכן היה רבי יהודה אומר: הבא על אשת אב - אינו חיב אלא משום אשת אב בלבד. הבא על האם, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, או שהיתה אנוסתו ומפותתו של אביו, או שהיתה אחת מפל העריות של אביו - חיב. הבא על אשת אב, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - חיב. אנוסתו ומפותתו של אביו - פטור. או שהיתה אחת מפל עריות של אביו - פטור. הבא על אחותו - חיב עליה משום אחותו, ומשום בת אשת אב. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חיב אלא משום אחותו בלבד. וכן הבא על כלתו, הבא על הזכור, בן תשע שנים ויום אחד, והבא על הבהמה, כדרכה ושלא כדרכה. האשה המביאה את הבהמה כדרכה ושלא כדרכה.

יב, והעובד עבודה זרה, אחד העובד ואחד המזבח, ואחד המקטיר ואחד המנסף, ואחד המשתחוה, והמקבלו עליו לאלוה, ואומר לו: 'אלי אתה! הצילני!' כלן בסקילה. העושה עבודה זרה, המחתף והמעמיד, הסף, המקנח, המגרד - עובר בלא תעשה. אבל אינן חיבים קרבן, אלא על דבר שיש בו מעשה, כגון המזבח והמקטיר והמנסף, והמשתחוה. אבל המגפף, והמנשק, המכבד, המרביץ, המלביש והמנעיל, והמעטיף - הרי אלו באזהרה. רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (מלכים א יט, יח): 'והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הבורכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו' - מקיש נשיקה לכריעה, מה כריעה - חיבין עליה, אף נשיקה חיבין עליה. ובמה היא מיתתן? בידי שמים.

יג, הנותן מזרעו למלך - אינו חיב עד שימסר למלך, ויעביר באש. מסר למלך ולא העביר באש, העביר באש ולא מסר - אינו חיב עד שימסר למלך ויעביר באש, ואינו חיב עד שיעביר כדרכו, העביר כרגליו -

ופרק מאחריה, מפני שהאשה כלה ערוה; דברי רבי יהודה שאמר משם רבי אלעזר. ויחכמים אומרים: האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערמה. בית הסקילה היה גבוה שתי קומות, והוא קומה אחת - הרי שלש קומות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אך היתה שם, ויש בה משאוי שנים, נוטל ונותנה על לבו, כדי לקיים בו מצות סקילה. וכשתולין - אחד קושר ואחד מתיר, כדי לקיים בו מצות תליה. היה רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר (דברים כא, כג): "כי קלת אלהים תלוי", משלו משל, למה הדבר דומה? לשני אחים דומים זה לזה, אחד שר על כל העולם, ואחד יצא לסטים. לאחר זמן, נתפס זה שייצא לסטים, היו צולבין אותו על הצלוב, והיה כל עובר ושב אומר: דומה שהשר צלוב, לכך נאמר: "כי קלת אלהים תלוי", סוף שנהרג בו, סודר שנחנק בו, אכן שנסקל בה, ועץ שנתלה עליו - כלן טעונין קבורה, ולא היו קוברין אותו עמו. נתאכל הבשר, שלוחי בית דין מלקטין את העצמות, וקוברים אותו בארזין, אפלו מלך שבמלכים לא היו קוברין אותו בקברי אבותיו, אלא בקברי בית דין, שני קברות היו מתקנין לבית דין, אחד לנסקלין ולגשרפין, ואחד לנחנקים ולנהרגים. וכן דוד אומר (תהלים כו, ט): "אל תאסף עם חטאים נפשי" וגו', ארבע מיתות נמסרו לבית דין - סקילה, שרפה, הרג וחנוק. הרשות - לא נתן לה אלא סוף בלבד. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: תינוק הייתי, והייתי רוכב על כתפו של אבא, וראיתי בת כהן שזנתה בירושלים, והקיפה חבילי זמורות ושרפוה. אמרו לו: תינוק היה, ואין עדות לתינוק. רבי יהודה אומר: הרי אומר (ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך" - ברר לו מיתה יפה שבמיתות! כיצד עושין לו? מניח ראשו על הסדן וקוצץ בקופיץ. אמרו לו: אין מיתה מנולת מזו. אמר להם: ודאי אין מיתה מנולת מזו, אלא משום שנאמר (ויקרא יח, ג): "ובחקותיהם לא תלכו".

בְּלִילָהּ. פּוֹתַחִין וְגוֹמְרִין בּוּ בַיּוֹם, בֵּין לְזָכוֹת
בֵּין לְחוֹבָה, מִטֵּיִן עַל פִּי עַד אֶחָד, בֵּין לְזָכוֹת
בֵּין לְחוֹבָה, הַכֹּל מִלְּמַדִּין זָכוֹת וְחוֹבָה.
הַמְּלַמֵּד זָכוֹת - יְכוּל לְחַזֵּר וּלְלַמֵּד חוֹבָה.
הַסֵּרִיס, וְמִי שֶׁלֹּא רָאָה לוֹ בָּנִים - יוֹשְׁבֵי
בְּדִינוֹ. וְרַבֵּי יְהוּדָה מוֹסִיף אֶת הָאֲבָכּוּרִי.

פְּטוּר. וְאִינוּ חֵיב אֶלָּא עַל יוֹצְאֵי יְרִיכוֹ,
הַמַּעֲבִיר אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְאֶת אֲחִיו וְאֶת
אָחֹתוֹ - פְּטוּר. הַמַּעֲבִיר עֲצָמוֹ - פְּטוּר. וְרַבֵּי
אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מְחִיב. אֶחָד מוֹלֵךְ וְאֶחָד
שָׂאֵר עֲבוּדָה זָרָה - חֵיב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִינוּ חֵיב אֶלָּא מִשֵּׁם מוֹלֵךְ
בְּלַבָּד. בְּעַל אוֹב - זֶה פִּיתוּס, הַמְדַבֵּר מִבֵּין
פְּרָקִיו, וּמִבֵּין אֲצִילֵי יָדָיו. יָדְעוּנִי - זֶה הַשֵּׁם
עֲצָם שֶׁל יָדְעוּנִי בַּפִּי - הֲרִי אֵלוֹ בִּסְקִילָהּ,
וְהַנְּשָׂאֵל בִּהְיֵן בְּאֲזַהְרָה. "דּוֹרֵשׁ אֵל הַמֵּתִים"
- זֶה הַמַּעֲלָה בְּזָכוּרוֹ. אֶחָד הַמַּעֲלָה בְּזָכוּרוֹ,
וְאֶחָד הַנְּשָׂאֵל בְּגִלְגֻלַת, מֵה בֵּין מַעֲלָה
בְּזָכוּרוֹ לְנִשְׂאָל בְּגִלְגֻלַת? שֶׁהַמַּעֲלָה בְּזָכוּרוֹ
אִינוּ עוֹלָה כְּדָרְכוֹ, וְאִינוּ עוֹלָה בְּשִׁבְתָּהּ,
וְהַנְּשָׂאֵל בְּגִלְגֻלַת - עוֹלָה כְּדָרְכוֹ וְעוֹלָה
בְּשִׁבְתָּהּ.

י, הַבָּא עַל נְעֵרָה מְאוּרְסָה - אִינוּ חֵיב עַד
שֶׁתְּהֵא נְעֵרָה בְּתוּלָה מְאוּרְסָה, וְהִיא בְּבֵית
אָבִיהָ. נְעֵרָה אֲרוּסָה בְּבֵית בְּעֵלָהּ, בּוֹגֵרֵת
אֲרוּסָה בְּבֵית אָבִיהָ, נִשְׁוֹאָה בֵּין בְּבֵית אָבִיהָ
בֵּין בְּבֵית בְּעֵלָהּ. הַבָּא עֲלֶיהָ - הֲרִי זֶה בְּחֻנְקָה.
כֹּאז עֲלֶיהָ עֲשֶׂרָה, וְעַדִּין הִיא בְּתוּלָה - כָּלֵם
בִּסְקִילָהּ. וְאִם אֵינָה בְּתוּלָה, הֲרֵאשׁוֹן
בִּסְקִילָהּ וְכָלֵם בְּחֻנְקָה. הַמַּקְבֵּלֵת אֶת בְּעֵלָהּ
בְּבֵית אָבִיהָ, וְאֵף עַל פִּי בְּתוּלָה, הַבָּא עֲלֶיהָ
- הֲרִי זֶה בְּחֻנְקָה. נְעֵרָה אֲרוּסָה שְׁזֻנְתָּה -
סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פְּתַח בֵּית אָבִיהָ. אֵין לָהּ
פְּתַח בֵּית אָבִיהָ - סוֹקְלִין אוֹתָהּ בְּמִקּוֹם
שְׁזֻנְתָּה, וְאִם הֵיטָה עִיר שֶׁל נְכָרִים - סוֹקְלִין
אוֹתָהּ עַל פְּתַח בֵּית דִּין. כִּיּוֹצֵא בּוֹ, הָעוֹבֵד
עֲבוּדָה זָרָה - סוֹקְלִין אוֹתוֹ בְּמִקּוֹם שְׁעָבֵד,
וְאִם הֵיטָה עִיר שֶׁל נְכָרִים - סוֹקְלִין אוֹתוֹ עַל
פְּתַח בֵּית דִּין.

י, הַ כֹּל חֵיבֵי מִיתוֹת שֶׁבְּתוֹרָה אֵין מִמְּכִינִין
עֲלֵיהֶם חוּץ מִן הַמְּסִית כִּיּוֹצֵד עוֹשִׂין לוֹ?
כּוֹנְסִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים לְבֵית הַפְּנִימִי,
וְהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵית הַחִיצוֹן, וּמְדַלִּיקִין לוֹ אֶת
הַנֵּר, כְּדֵי שִׁיְהִי רוֹאֵין אוֹתוֹ וְשׁוֹמְעִים אֶת
קוּלוֹ, וְכֵן עֲשׂוּ לְאִישׁ אֶחָד בְּלוֹד, נִמְנּוּ עֲלָיו
שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְהִבִּיאוּהוּ לְבֵית דִּין,
וְסָקְלוּהוּ, פּוֹתַחִין אֶת דִּינוֹ בַּיּוֹם וְגוֹמְרִין אֵף

<p>29</p> <p>ראשון Sunday</p> <p>Candle Lighting 6:26 הדלקת הנרות</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>Rosh Hashana Eve</p> <p>6:51 נץ החמה 10:23 סו"ז קר"ש - גר"א 6:41 סו"ז תפלה - מג"א 7:53 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה יב • ירושלמי: שבת כז • תוספתא: סנהדרין ד ב"ך: יחזקאל יד-טו • רמב"ם: נזקי ממונ ט</p>	<p>ערב ראש השנה תש"פ</p> <p>עלות השחר _____ 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:41 בבלי: מעילה יב • ירושלמי: שבת כז • תוספתא: סנהדרין ד ב"ך: יחזקאל יד-טו • רמב"ם: נזקי ממונ ט</p>
<p>30</p> <p>שני Monday</p> <p>Candle Lihting 7:52 הדלקת הנרות</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>1st Day Rosh Hashana</p> <p>6:51 נץ החמה 9:48 סו"ז קר"ש - גר"א 10:47 סו"ז תפלה - מג"א 7:52 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה יג • ירושלמי: שבת כח • תוספתא: סנהדרין ה ב"ך: יחזקאל טז-יז • רמב"ם: נזקי ממונ י</p>	<p>א' דראש השנה תש"פ</p> <p>עלות השחר _____ 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:40 בבלי: מעילה יג • ירושלמי: שבת כח • תוספתא: סנהדרין ה ב"ך: יחזקאל טז-יז • רמב"ם: נזקי ממונ י</p>
<p>1</p> <p>שלישי Tuesday</p> <p>Yom Tov Ends 7:51 זמן מוצש"ק</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>2nd Day Rosh Hashana</p> <p>6:52 נץ החמה 9:48 סו"ז קר"ש - גר"א 10:47 סו"ז תפלה - מג"א 7:51 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה יד • ירושלמי: שבת כט • תוספתא: סנהדרין ו ב"ך: יחזקאל יח-יט • רמב"ם: נזקי ממונ יא</p>	<p>ב' דראש השנה תש"פ</p> <p>עלות השחר _____ 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:38 בבלי: מעילה יד • ירושלמי: שבת כט • תוספתא: סנהדרין ו ב"ך: יחזקאל יח-יט • רמב"ם: נזקי ממונ יא</p>
<p>2</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>Fast of Gedalia</p> <p>6:53 נץ החמה 9:48 סו"ז קר"ש - גר"א 10:47 סו"ז תפלה - מג"א 7:49 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה טו • ירושלמי: שבת ל • תוספתא: סנהדרין ז ב"ך: יחזקאל כ-כא • רמב"ם: נזקי ממונ יב</p>	<p>צום גדלי'</p> <p>עלות השחר _____ 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:37 בבלי: מעילה טו • ירושלמי: שבת ל • תוספתא: סנהדרין ז ב"ך: יחזקאל כ-כא • רמב"ם: נזקי ממונ יב</p>
<p>3</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>6:54 נץ החמה 9:49 סו"ז קר"ש - גר"א 10:47 סו"ז תפלה - מג"א 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה טז • ירושלמי: שבת לא • תוספתא: סנהדרין ח ב"ך: יחזקאל כב-כג • רמב"ם: נזקי ממונ יג</p>	<p>עלות השחר _____ 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:35 בבלי: מעילה טז • ירושלמי: שבת לא • תוספתא: סנהדרין ח ב"ך: יחזקאל כב-כג • רמב"ם: נזקי ממונ יג</p>
<p>4</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 6:16 הדלקת הנרות</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>6:55 נץ החמה 9:49 סו"ז קר"ש - גר"א 10:47 סו"ז תפלה - מג"א 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה יז • ירושלמי: שבת לב • תוספתא: סנהדרין ט ב"ך: יחזקאל כד-כה • רמב"ם: נזקי ממונ יד</p>	<p>עלות השחר _____ 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 6:33 בבלי: מעילה יז • ירושלמי: שבת לב • תוספתא: סנהדרין ט ב"ך: יחזקאל כד-כה • רמב"ם: נזקי ממונ יד</p>
<p>5</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 7:44 זמן מוצש"ק</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>6:56 נץ החמה 9:50 סו"ז קר"ש - גר"א 10:48 סו"ז תפלה - מג"א 7:44 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מעילה יח • ירושלמי: שבת לג • תוספתא: סנהדרין י ב"ך: יחזקאל כו-כז • רמב"ם: גניבה א</p>	<p>וילך, שבת שובה</p> <p>עלות השחר _____ 5:44 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:14 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 6:32 בבלי: מעילה יח • ירושלמי: שבת לג • תוספתא: סנהדרין י ב"ך: יחזקאל כו-כז • רמב"ם: גניבה א</p>

עם ערשטן טאג ראש השנה דארף מען זייער אכטונג געבן צו רעדן ווי ווייניגער, און א חשובער מענטש דארף נאך מער אכטונג געבן אויף דעם. (שירות הר"ן סימן כ"א)